

The framing of IS-women and Yezidi women in Dutch Media

By Funda Uygur

S4373790

Radboud University Nijmegen

Abstract

During the height of the Islamic State, Western media was enthralled with the phenomenon of “Jihadi Brides.” This was no different in the Netherlands. Why did these women leave the safety of their home countries to go to Syria? At the same time, some women were victimized by those who joined the Islamic State, namely, Yezidi women. This research analyzes Dutch print media on the framing of these disparate groups of women. In existing literature, there is a more significant focus on the former group and very little on the latter regarding how they are framed in the media. The thesis tests the existing frames identified by Sjoberg and Gentry (2007) with the data on IS-women and analyzes data on Yezidi women to identify how they are framed. This was done by performing qualitative content analysis on articles found in four Dutch newspapers: *Trouw*, *De Telegraaf*, *Het Algemeen Dagblad*, and *NRC*.

My analysis shows that while Dutch media uses specific gendered frames for women involved in conflict situations that align with the frames set out by Sjoberg and Gentry, it also complicates this through gender-neutral linguistic markers and questioning the use of frames (2007). This means that Dutch media does not simply reproduce existing frames about violent women or women who join violent organizations found in Anglophone data but also complicates it. The data on Yezidi women also confirms the victim frame used for women in war, but an agency frame can also be identified. In both cases, the context is critical for understanding the framing, affirming the importance of qualitative content analysis. From this analysis follows that existing ideas about women and conflict concerning the concepts of victimhood and agency should be challenged. IS-women can both be victims or perpetrator, or they can be both. Yezidi women can both be victims yet have agency even when reproducing a victim frame.

Keywords: Islamic state, IS-women, Yezidis, Yezidi women, Iraq, Syria, gender, framing

Table of contents

Abstract.....	1
Table of Contents.....	2
Introduction.....	3
Research objective and questions.....	4
Academic and societal relevance.....	5
Thesis structure.....	7
Chapter 1. Literature review and contextualization.....	8
Women in war.....	8
The news and framing.....	11
The Yezidis and ISIS.....	16
Yezidis.....	16
Academic research on Yezidis and Yezidi women in particular.....	17
The rise and fall of ISIS.....	19
Academic research on women who have joined the Islamic State.....	20
Conclusion.....	24
Chapter 2. Methodology	25
Framing theory.....	25
Qualitative content analysis.....	26
Concept webs.....	29
Validity of my research.....	32
Data selection.....	32
Data Analysis.....	36
Conclusion.....	37
Chapter 3. Analysis	38
The framing of IS-women in Dutch media.....	39
Appearance frame.....	41
Differences between newspapers.....	43
Mother framing.....	43
Monster framing.....	47
Whore framing.....	52
Comparing and contrasting the framing of Angela B.	54
The framing of Yezidi women.....	56
Articles that discuss both Yezidi women and IS-women.....	64
Answering the subquestions.....	67
Discussion and Conclusion	73
Reflections on and limitations of the research.....	78
Recommendations for further research.....	79
References.....	81
Appendix A.....	89
Appendix B.....	92
Appendix C.....	102

Introduction

For a good while, the topic of ISIS and the men and women who joined them seemed to be ever-present in the news. Although much of the world and the media have moved on to the latest issues that are at play in the world, many of those who joined the Islamic State live in squalid circumstances in various camps in Syria and Iraq. Unable to face justice for the crimes they perpetrated. Some of those in camps that hold (former) Islamic State members—primarily women and children—are European citizens. Although some moves have been made to return these people to their countries, many remain in these camps as their respective countries are often reluctant to take them back. However, (former) ISIS members are not the only ones who live in squalid circumstances in or outside camps. Those who have been victimized by the Islamic State, among them the Yezidis, also continue to suffer in and outside camps, unable to rebuild their lives due to a lack of resources; this has led to a mental health crisis and a number of suicides among those that survived the genocide (MSF, 2019; Lobanov-Rostovsky & Kiss, 2022). On the one hand, European citizens traveled to the Middle East to join a violent organization. On the other hand, there are the Yezidis who lived in this region for centuries and whose entire lives were uprooted when this violent organization entered their lives.

According to the AIVD, the Dutch intelligence and security service, around 300 Dutch citizens traveled to Syria and Iraq to join the Islamic State since 2012. Many who left quickly returned, and a number of them died. However, several Dutch citizens remain in the region; circa a hundred adults with a Dutch passport remain in Syria and Iraq or are currently in Turkey (AIVD). A third of those who traveled to this region were women, a considerably higher percentage than many other Western countries, as, on average, the percentage of European women joining ISIS lies roughly between ten and fifteen percent (AIVD; Bergen et al., 2015). For many Europeans, fellow citizens joining ISIS might have been a shock. Perhaps even more shocking to many is the number of women joining this organization that, to most, are considered to be highly restrictive and violent towards women.

My interest in the thesis topic was aroused because of the journalists I follow who report on the Middle East on social media sites such as Twitter. While many of them were talking about the Islamic State and its European members, one journalist consistently highlighted the plight of their victims, the Yezidi. Brenda Stoter-Boscolo frequently lamented the lack of attention paid to Yezidis after the massacre at Sinjar Mountains; this inspired me to read more on this topic,

including Stoter-Boscolo's book on the Yezidis' *Het Vergeten Volk*.¹ It was a harrowing read, yet at the same time, I learned about a people unfamiliar to me and likely to many others in the West as well. The book discussed not only what the Yezidis faced due to the Islamic State but also looked at their history and culture and the developments after the territorial defeat of the Islamic State. At the same time, I saw much of the focus in the Dutch media landscape remain on Dutch ISIS members, especially on women who joined the organization like Laura Hansen, whose story frequently appeared on television, in newspapers, and even in a podcast told by her father and later herself. Much of what I saw in the media landscape seemed to present these women as victims of men who lured them to join the Islamic State under false pretenses. This was in contrast to what I read in Stoter-Boscolo's book, where much of the violence perpetrated against Yezidi women was done by IS-women, many of them from Europe. This focus on IS-women in different media sources made me interested in exploring how these different groups of women are represented and framed in Dutch media, which has led to the following research objective and questions.

Research objective and questions

I aim to understand how women involved in the Syrian war have been portrayed in Dutch print media by explicitly looking at IS-women and Yezidi women.

To reach the objective, I have formulated a research question supported by several sub-questions. My main research question is:

What does the framing of IS-women and Yezidi women whom IS victimized tell us about the way Dutch media frame women in contemporary conflict situations and how does it relate to academic research on gendered framing regarding contemporary conflict situation in relation to ideas of victimhood and agency?

This research question is subdivided into several more minor questions that need to be answered to be able to provide an answer to the main question. These sub-questions are the following:

1. *Are the common frames about female perpetrators, as outlined by Sjoberg and Gentry (2007), used in Dutch media in articles about IS-women, and if so, how?*
2. *Can distinguishable frames/a distinguishable frame be found in Dutch written media about*

female Yezidi victims of ISIS, and if yes, what are they?

3. How does the framing of these disparate groups of women compare and contrast?

This thesis contains a qualitative study of Dutch newspapers and their framing of women in war. The aforementioned women will present the case study my data collection and analysis will center around. I will be testing the mother, monster, whore narratives as outlined by Sjoberg and Gentry for the women who joined the Islamic State and if and how this relates to their (lack of) agency (2007). Although Sjoberg and Gentry have identified the mother, monster, whore narratives in data going back to classical antiquity, frames can be extrapolated from these narratives in a way that makes them identifiable in other data sets through specific linguistic and conceptual characteristics. This data is analyzed through directed content analysis as identifiable characteristics are present through the three frames. Once this has occurred, I will continue my research by analyzing how the Dutch media frames female Yezidi victims and see if a frame or frames can be identified and, if so, which ones. This will be a conventional content analysis as there are no preconceived frames to test; by analyzing the data, frames might become identifiable. After the analysis, I will discuss the findings about the gendered framing of women in conflict in Dutch print media and how this relates to ideas of victimhood and agency. For the sake of brevity and to not use gendered framing myself, I will use the terms IS-women and Yezidi women from here on out whenever possible unless I am quoting someone or the data or it is otherwise necessary.

Societal and Academic Relevance

Most Europeans' view of this situation and these women will have been shaped by what they have seen and read in the media, as this is how most people gain knowledge of this situation that is far removed from their everyday lives. The same goes for the Yezidis, who might have received less media attention because of preexisting ideas of the Middle East as a place of conflict and the lack of connection to readers at home in the West. The choices made in selecting which stories to tell and how to tell these stories has been found to impact how the public looks at the subject of news stories (Sniderman et al., 1991; Edelman, 1993; Nelson et al., 1997; Lecheler et al., 2013; Schuck et al., 2016). Members of the public also include politicians who make policies that could impact these people, as well as judges and prosecutors whose actions could significantly impact the lives not only of perpetrators of violence but also of victims.

Research has found, however, that women who joined and contributed to ISIS' cause have faced lighter sentencing than their male counterparts because they are seen as passive followers of their husbands (Alexander & Turkington, 2018; CTED, 2020; Galica, 2020). As research has shown, judges often see the women who joined ISIS as naive and misled, taking agency away from their actions—replicating frames found in the media about these women—which impacts how these women are sentenced (Strømmen, 2017). This is why it is crucial to understand how possible perpetrators and victims are framed in the media, especially when it concerns women whose violence, as previously mentioned, and victimhood are uniquely gendered.

For a long time, women were perceived as victims of war rather than perpetrators, and much of the focus was on these women as victims of sexualized violence (Buckley-Zistel & Zolkos, 2012; Borer, 2009). At the same time, research has found that women who commit violence are often portrayed as irrational or emotional actors who lack agency and whose violence has often been motivated or steered by men, and remarks about their appearance or gender are prominent in reporting about them (Nacos, 2005; Brown, 2011). These women are then considered to be victims of irrationality or men. In either situation, women are victims who lack agency. Several studies have examined the framing of IS-women in media; however, there has been no research into the framing of these women in Dutch media, so examining this would add a new perspective to the research on this topic (Martini, 2018; Jackson, 2021).

Much of what has been written about Yezidi and the media has been about journalistic practices relating to interviewing trauma victims (Foster & Minwalla, 2017; Minwalla et al., 2020). This will be further discussed in the literature review. The academic relevance of my research is that it adds a new angle to previously done research by comparing the framing of these disparate groups of women in Dutch media. Very little research has been done so far on the framing of IS-women in Dutch media—the research that has been conducted does not consider the role that gender plays in framing—and nothing at all about the framing of Yezidi women in Dutch media. By combining these two elements—the women who joined IS and the Yezidi women whom this group victimized—my thesis would add a new perspective on previous research concerning women in conflict situations and the media. By researching the framing of these women, we can understand if and how gendered ideas on violence and victimhood play a role in Dutch print media and how this relates to how women in conflict situations have been framed in the past and in other countries. I add new empirical data by combining these two

groups of women and researching this topic in relation to Dutch print media.

Looking at the framing in Dutch media teaches us something about our society and how we look at women involved, in some shape or form, in violent conflict. Added to this all is that there is, as previously mentioned, a relatively high percentage of Dutch women who joined the Islamic State compared to other European/Western nations, which makes this research into the framing in Dutch media particularly relevant. By examining the framing in Dutch media, I offer a new perspective. I will explore how Anglophone media has framed these women in the literature review and adding this perspective can tell us something more about framing in the West. Is Western media monolithic in framing these women or is there something else that will emerge? We also live in a relatively free society, so it can be said that framing that can be found in Dutch media—and Anglophone media—is not forced upon journalists through some higher authority, which makes the possible identification of frames more relevant as it is not merely a propaganda tool that it might be in more authoritarian nations, and instead comes from something perhaps intrinsic to our society in some way (de Graaf, 2012). This is particularly relevant when considering whether the framing across Western nations is similar or not because what can it teach us if the framing in the West, which has free media, reproduces the same frames and what can it teach us if it does not?

Thesis structure

In the following section, I will elaborate on the structure of this thesis. First, the literature review will expand on some of the discussions that I have touched on in this introduction. It includes a contextualization of this research by providing some background on the Yezidis, the rise of ISIS, and the role of women in this organization. This will help embed my literature review and the rest of this thesis. The following chapter will focus on the methodology and will expand on framing theory and how a qualitative directed and conventional content analysis is the suitable method of analysis to answer my research questions. It will also include my data selection and analysis process and the concept webs I have constructed based on my close reading of Sjoberg and Gentry's work (2007). Following this will be the chapter that contains both the results of my analysis as well as a discussion of these results and the answer to the research(sub)questions. Finally, there will be a conclusion in which I reflect on the results and my research, discuss the limitations of my research, and make suggestions for future research.

Chapter 1. Literature review and contextualization

In the literature review, I will expand on several topics. First, I will discuss how the view on women and conflict has developed over the years. Then, I will look at how women who commit violence or join violent organizations are framed. Thirdly, I will specifically discuss the framing of IS-women, and finally, I will expand on the literature written about Yezidi women who were victimized by ISIS. This will embed my thesis in previous research as well as identify a gap that I can fill with my own research.

Women in war

Gender studies started emerging in the 1960s, inspired by the women's movement and second-wave feminism, which drew attention to the exclusion of women as a subject of academic study as up to that point, the focus was on men's social world as well as topics that were more of interest to male experiences so far (Pilcher & Whelehan, 2017; Scott, 2018). The gap then needed to be filled as women's experiences became a subject of study, with an initial focus being on women's role around the house as well as experiences of male violence, which is similar to the research about women in war where women as a subject of study first emerged as the woman as victim of war as elucidated below (Pilcher & Whelehan, 2017). This led to the emergence of women's studies, which primarily developed in the arts, humanities, and social sciences (Pilcher & Whelehan, 2017; Scott, 2018). In 1976, Natalie Zemon Davis argued that the "study of the sexes" should include the nature of social structure and power and the difference between perceived and actual behaviors of men and women. However, it would take some time before this would actually happen. Because of developments in our understanding of sex and gender as well as the development of intersectional approaches, this field developed into what is now primarily known as gender studies (Pilcher & Whelehan, 2017; Scott, 2018). While women were initially largely ignored in the academic literature on conflict and political violence—leading prominent scholar Cynthia Enloe to ask where the women are—academic literature later developed to show men as perpetrators and women as victims, a simplistic binary division (Enloe, 1990; Moser & Clark, 2001). Gender became more prominent in discussions about violent conflict situations, but regarding discussions about women's role in war, they were primarily perceived to be victims of war, and then, most often, they were identified as victims of sexualized violence (Buckley-Zistel & Zolkos, 2012; Moser & Clarke; 2001). Women were (and often still are) grouped with children as a group that needs to be protected from war and the

violence that comes with it (Enloe, 1990; Gentry & Sjoberg, 2015). Even with growing attention to gender in conflict, rarely were women discussed as (possible) perpetrators during violent conflict (Goldstein, 2001; Buckley-Zistel & Zolkos, 2012; Borer, 2009; Moser & Clarke, 2001). This idea continued to persist for a long time, and even now, when there is a wider variety in how the academic literature looks at women in conflict situations, this binary idea continues to persist, in and outside of academia, as the following paragraphs will elucidate. As this literature review shows, the study of women in war was "behind" the general development of gender studies as Enloe asked, "Where are the women?" in 1990 when women's studies had already been developing for nearly two decades. A possible explanation for this is the idea that politics and international relations, under which the study of war can be placed, were still often seen as the domain of men and as a subject of study seen as being part of men's interest (Pilcher & Whelehan, 2017).

In her seminal work *Women and War*, Jean Bethke Elshtain discusses the dominant framing in the West of women as noncombatants. She uses the Hegelian concept of the Beautiful Soul, which, according to her, is what women in the West have been framed as in relation to violent conflict (1987). She uses an interpretative approach to understand what lies behind myths, metaphors, and discourses. Although female warriors have existed throughout history and more women are now involved in the military and other violent organizations, the dominant ideas on "women's nature" have not evolved, she argued (1987). The idea of women as Beautiful Souls also put them in the position of being used as a justification for war (1987). Masters uses the war in Afghanistan as an example of this as women's liberation was used to justify the war (Masters, 2009). Women are thus Beautiful Souls who needed to be freed from the Taliban, and those invading Afghanistan become Just Warriors, men whose acts of violence are justified because they are liberating the Beautiful Souls (Elshtain, 1987; Masters, 2009). When women are not seen as victims waiting to be liberated, as per Elshtain's elucidation of women as Beautiful Souls, they are victims of war itself. Of course, it is important to note that women are more likely to be victims than perpetrators in wars, and they are more often victims of sexualized violence during war (Smeulers, 2015). Even though women joining organizations such as the military or more illicit organizations has increased—with leftist organizations having more female participation than conservative organizations, from as high as 40 percent to as low as 10 percent—participation in one of these organizations is still primarily the domain of men (Nacos;

2005; Smeulers, 2015). However, this does not provide the complete picture as women's violent participation during World War II and the Rwandan genocide, among others, shows (Gentry & Sjoberg, 2015; Smeulers, 2015). Most recently, (Western) women joining the Islamic State have left people in the West shocked and confused (Nacos, 2016; Strømme, 2017; Martini, 2018; Jackson, 2021). This shock and confusion follow from gendered ideas that it is men who commit violence and join violent organizations and not, or rarely, women.

Solely seeing men as perpetrators and women as victims leads to "simplified definitions of such phenomena" (Moser & Clarke, 2001, p. 4). Though men are often seen as being agentic actors who make rational decisions in political violence and women as passive victims, this simplification denies all agency as women and men are merely seen to be one thing--victim or perpetrator--they simply act according to their gender regardless of their individuality, actions, and context (Gentry & Sjoberg, 2015). This reduces the concept of agency when it is a matter of great complexity. In *Mother, Monsters, Whores: Women's Violence in Global Politics*, Sjoberg and Gentry develop their ideas of agency beyond that of the actions of an individual outside of its context and instead argue--making use of the idea of relational autonomy--that agency should not be dichotomized along gendered lines but should rather transcend it and that people's actions are "contextualized within an interdependent, and constraining, social world which influences both the identity of self and the availability of choices that self has (Sjoberg & Gentry, 2007; Gentry & Sjoberg, p. 148, 2015). However, this contextualization also means that gendered experiences "causally influence not only women's but men's engagement in violence." In that sense, women's—and men's—decisions, actions, and choices are to some degree gendered as we live in a gendered world that puts certain expectations on our behaviors (Gentry & Sjoberg, p. 150, 2015). Men and women are agents whose actions are contextualized by the world around us on a larger or smaller scale. Noting that context matters and is of great influence does not take away one's agency or responsibility for one's actions.

Although ideas on "women's nature" continue to persist among some, more recently, women's visibility as perpetrators of violence or members of violent organizations has increased in the academic literature as well as the attention for how the media frames these women (Gentry & Sjoberg, 2015; Smeulers, 2015; Nacos, 2016; Loken & Zelenz, 2017; Martini, 2018). Women have similar varied reasoning as men to engage in violent conflict and join violent organizations, yet this information has not permeated public discourse (Strømme, 2017; Wickham et al., 2020;

Loken & Zelenz, 2017; Perešin, 2015). Academic research has thus, in some aspects, evolved from this idea of women lacking agency and has shown women as agentic actors who have their own reasons for joining militant organizations that are often in line with those of men; however, the media still falls behind in perpetuating gendered stereotypes (Moser & Clark, 2001; Gentry & Sjoberg, 2015; Brown, 2011; Martini, 2018; Jackson, 2021; Loken & Zelenz, 2017; Fink et al., 2016; Morrisey, 2003; Nacos, 2016). Despite increased attention towards how the media frame these women, little research has been done on examining how Dutch media frames these women—what has been done will be discussed below—a gap this thesis aims to fill. But first, the concept of framing in the media needs to be explored further.

The News and Framing

Framing is a generalized and prominent theory in various disciplines but is mostly used for media and (mass)communication studies (von Sikorski & Mathess, 2020; Lecheler & de Vreese, 2019). Some consider the concept of framing to be too fractured or widely applied (Entman, 1993; Cacciatore et al., 2016). According to Lecheler and de Vreese, however, framing as a fractured paradigm is a boon that allows for more debate and makes those who intend to use framing for their research be more explicit about their use of the term and how it relates to previous research (2019).

For this thesis, I will be using the definition of framing as offered by Gamson and Modigliani, who define a news frame as being a "central organizing idea or storyline that provides meaning to an unfolding strip of events, weaving a connection among them" (p 143, 1989). Meaning is given to these events by journalists who, through the frame, "select and highlight some features of reality and obscure others" to tell "a consistent story about problems, their causes, moral implications, and remedies" (Entman p. 77–78, 1996). This means that by using a frame or several frames, the news presents its subject in a certain way, which is how it is received by those who consume this content, though their preconceived ideas color this. The news and, in the case of this thesis, newspaper articles are "products of the cultural and social organization of the institution in which they are situated" and are "reliant on stock stories for their foundation as mainstream media discourse relies [...] on a reservoir of shared understanding for comprehension and continued popularity." (Morrisey, p. 14-15, 2003). Furthermore, events or occurrences that are out of the ordinary are more newsworthy and even more so when there is a

sense of proximity to the news consumer (Hall et al., 1978; Schlesinger & Tumber, 1994). News about Western women joining a violent organization is innately newsworthy because these women behave outside of the accepted social norm, doubly as women. By acting against the stereotypical ideas of the nurturing and nonviolent woman, women who commit acts of terrorism or who join these violent organizations garner more publicity. However, the focus lies on their personal lives rather than any politics that might be behind their decision to join this group or commit an act of terrorism (Galica, 2020). Because of ideas about social and gender norms, women who commit acts of violence or who join a violent organization are seen as aberrations in some shape or form, and this aberration needs to be explained to make sense of why a woman would act contrary to these norms (Naylor, 2002; Gentry & Sjoberg, 2015). Frames are thus stock stories used to explain these out-of-the-ordinary occurrences.

Many researchers have found that news framing can influence people in a variety of ways, emotionally as well as behaviorally (Nelson et al., 1997; Morrissey, 2003; Esser, 2008; de Vreese et al., 2011; Aarøe, 2011). Valkenburg et al., researching Dutch media and news frame effects, affirm Price et al.'s findings conducted in the US context that news frames affect people's thoughts and emotions (1999; 1997). The news is not simply a reflection of the real; it constructs what is real, and because of that, it is important to know if and what kind of frames the media constructs as they influence the world around us (Morrissey, 2003; Naylor, 1990). For example, the perceived threat of terrorism is based not on the actual threat but on what is said in the media, which contains a subjective and suggestive element (De Graaf, 2012). This also applies to IS-women and how much they are considered a threat.

Many of the studies examining media framing look at both the effects of print and broadcast news and seem to not differentiate between the effects, though one is more focused on texts and the other on spoken words and images; it is possible that because of the nature of the medium, there are different frames (Kruse, 2001; D'Angelo & Lombardo, 2008). The contexts of these studies are usually anglophone and mostly focused on the United States media. Semetko and Valkenburg, looking at Dutch print and broadcast news, found that broadcast news is often more human-interest focused and more likely to reference morality than print media, which is in accordance with earlier (anglophone) research, though the biggest difference in framing is between sensationalist and serious news outlets (Bennet, 1995; 2000). Dutch research around news frames centers around analyzing news based on generalized news frames: the conflict

frame, the human-interest frame, the responsibility frame, the economic consequences frame, and the morality frame. According to Semetko and Valkenburg, these newsframes reflect nearly all newsframes found in the media according to a literature review of research on this subject in Europe and the United States (2000). Other studies looking at Dutch media also tend to use these frames or a selection of them for deductive research, sometimes using other frames inductively (Van Cauwenberge et al., 2009; d'Haenens & Bink, 2006).

There has been some research about the framing of "Syria fighters" in Dutch media. Berbers et al., examining Flemish and Dutch newspapers, including the Dutch *Telegraaf* and *De Volkskrant*, of which they analyzed 121 articles between March 2012 and October 2013, found that in Dutch (and Flemish) media, Syria fighters are framed in five different ways: the terrorist frame, the victim frame, the adventurer frame, the Don Quixote frame and the martyr frame (2015). Using the terrorist frame, Muslims are seen as becoming more radicalized, and Syria fighters specifically become threats to national security that should be kept out of the country. The victim frame frames the Syria fighters as victims of recruiters exploiting their vulnerabilities. The adventurer frame shows the Syria fighter as someone who naively travels to Syria to seek adventure. The Don Quixote frame indicates that the decision to go to Syria was inspired by moral outrage at the violence the Syrian people were facing from their government. Finally, the martyr frame depicts these fighters as inspired by their religious duty. They mention that the articles they analyzed included both Western men and women. A 2016 article by Berbers et al. confirms Berbers et al.'s earlier findings (2015). However, the 2016 article does not mention whether they specifically look at men and women or men or women. Neither article provides any gender analysis. These articles can provide an interesting insight into my discussion while examining the gendered nature of the framing of the respective groups and, more specifically, IS-women. To conclude, here has been no Dutch research examining the use of frames in my specific context, neither looking at gendered frames nor the subjects in particular.

Research has found that the news frames women in public life differently than their male counterparts (Nacos, 2016; Norris, 1997). Norris argues that stereotypes exist in the media about women's compassionate nature (1997). In her book *Mass-Mediated Terrorism*, in which she examines the relationship between terrorism and mass media in a variety of ways, Nacos has identified three gendered frames, namely the appearance frame, the love life frame, and the family ties frame that, according to her, which are applied not just to female terrorists but in all

kinds of news that relate to women especially women in politics (2016). Women who commit violence or who join violent organizations and thus act to the contrary of what is socially accepted of women are, in a way, an enigma that is "explained away" through the use of a different kind of gendered framing, according to Laura Sjoberg and Caron E. Gentry. They have argued that certain kinds of framings have been used throughout history to explain away violent women (2007). The three identifiable frames they found are the mother, monster, and whore framing. Although there is some overlap between Nacos' frames and Sjoberg and Gentry's frames, they differentiate between generalized gendered framing and frames that apply to violent women. These frames are broadly applied to all violent women, whether in the domestic sphere or violent conflicts such as war or terrorism (Sjoberg & Gentry, 2007; Sjoberg & Gentry, 2007). Sjoberg and Gentry argue that these frames are used to explain away violent behavior perpetrated by women as women's violence is seen as something counterintuitive; it goes against what is generally believed a woman should be and how a woman should act (Sjoberg & Gentry, 2007; Gentry & Sjoberg, 2015). These frames are episodic rather than thematic, as episodic frames look at specific cases or events that elucidate a certain (political) issue (Aarøe, 2011). These are more likely human-interest stories, which are more personalized and more likely to elicit an emotion from the receiver rather than thematic frames which present abstract information (Aarøe, 2011).

In *Gevaarlijke Vrouwen*, Beatrice de Graaf examines the framing of ten women, five recent and five from the 1970s and 80s, based on archival material and, where possible, interviews with those involved (2012). The case studies were chosen based on their stereotyping in the media with a focus on Western women. However, she does not just look at media framing but also law enforcement framing of these women. She concludes that framing is used to delegitimize or downplay the danger of perpetrators by framing them as, for example, rebellious teenagers, hysterical women, and (bad) mothers (de Graaf, 2012). This framing can be used to make a caricature out of the woman in question to justify bad treatment from law enforcement, or the opposite can happen whereby the framing of a woman will lead to underestimating her and her role in a violent organization.

In my methodology, I will further elaborate on the three frames. I will briefly describe the frames set out by Sjoberg and Gentry here, which they argue are an example of gender subordinating discourses that are nearly universal (2007). Through a qualitative examination of

anglophone media and academia, Sjoberg and Gentry examined several case studies, namely the women who tortured prisoners at Abu Ghraib, the Black Widows of Chechnya, women in the Palestinian Resistance Movement and women in al-Qaeda and female perpetrators of genocide, however, they also trace this back to ancient times by looking at women like Medusa and Medea and how women who commit violence in modern times are likened to these women in some way (Sjoberg & Gentry, 2007). The first frame Sjoberg and Gentry identify is the mother framing. This framing sees women's violence as an extremity of motherhood and the nurturing "nature" of women (2007). Her violence is dependent on her role as wife and mother and, as such, is placed outside herself. The monster framing that they identify denies these women their humanity. They are not rational agents who might have ideological reasons for engaging in political violence; instead, they are deemed to be "crazy" and, in that way, no longer fully human/women. The third frame they identify is that of the whore, which centers around women's sexuality and sexual relationships where she is deemed "abnormal" or a "failure" in her sexual/romantic relations with others. This is similar to Nacos' love life frame; however, this frame can also be applied to Sjoberg and Gentry's mother frame depending on the context, as can Nacos' family ties frame (2016; 2007). The appearance frame can similarly be applied to all three of these frames depending on the context.

Sjoberg and Gentry's frames are not entirely, or necessarily separate, and multiple frames might be used in the same narrative. Compared to Nacos' frames, Sjoberg and Gentry's frames are more clearly tied to violent women and are thus the chosen framing for this thesis (2016; 2007). According to their research, these frames are identifiable in historical and contemporary texts, in fiction as well as nonfiction (Sjoberg & Gentry, 2007). For my research, I will be specifically analyzing print media. In the methodology, I will set out the criteria for identifying these frames further. Previously, in this chapter, I have discussed how the academic literature on women in war evolved yet how ideas of "women's nature" persist to some degree, especially in the media. I have also elaborated on framing theory, briefly discussing framing research of Dutch media and how violent women or women who join violent organizations are framed. However, I have not yet elaborately discussed the specific subjects of this thesis, which I will do now. First, I will provide some background information to give context, and then I will continue with how these disparate groups of women have appeared in the academic literature.

The Yezidis and ISIS

In this sub-chapter, I set out to do several things. Firstly, I will provide some background information on the Yezidis and ISIS. I will briefly expand on the Yezidis, their beliefs, the persecution they have faced, and why and how ISIS has targeted them. After that follows a brief description of the rise and fall of ISIS and the role of women within the organization; both will help embed the rest of the research and provide context for it.

Yezidis

The Yezidis are an ethnic and religious community primarily based in the Middle East around the Shekhan and Shingal areas in Iraq and are indigenous to the region (Van Zoonen & Wirya, 2017; Omarkhali, 2017). The main language of the Yezidis is Kurmanji, a Kurdish language. Although the Yezidis have been considered ethnically Kurdish, some in their community contest this, especially because of the developments with ISIS and the withdrawal of the Peshmerga, the Kurdistan Regional Government forces, out of the region inhabited by the Yezidis when ISIS was advancing on these locations (Stoter-Boscolo, 2019; Van Zoonen & Wirya, 2017). Throughout their history, they have faced oppression because of their religious beliefs; this was the case during the Ottoman era, especially at the end of the 19th century when they were facing forced conversion and conscription, as well as during the era of Baath rule in Iraq when they faced forced Arabization (Domle, 2013). After the Second Gulf War, the position of the Yezidis improved somewhat as they could finally teach their religion in classes and had some regional political representation (Domle, 2013). However, since the invasion of Iraq, they have also been embroiled in a power conflict between the federal government in Baghdad and the Kurdistan Regional government because they are mainly located in contested areas (Van Zoonen & Wirya, 2017; Domle, 2013).

The Yezidis practice a non-proselytizing, primarily oral religion, and their community is organized in a strict caste system whereby intermarriage between different castes is forbidden (Van Zoonen & Wirya, 2017; Omarkhali, 2017). At the top of the Yezidi leadership is the Mir, the secular leader, and the baba sheikh, the spiritual leader, and the location most important to the Yezidis is the mountain valley of Lalish and its eponymous holy temple. Although the Yezidis have a mostly oral tradition, there are some religious texts, however, as they do not have a sacred book. Unlike Christians, Muslims, and Jews, they are not considered "people of the book," which

has led to their persecution by the (Muslim) rulers of the area(s) they inhabit as well as the local (non-Yezidi) population (Van Zoonen & Wirya, 2017; Omarkhali, 2017).

Additionally, the Yezidis are considered by some Muslims to be devil worshippers, as the story of Melek Taus, the Peacock Angel the Yezidis worship, is similar to that of Satan in Islam; this belief about the Yezidis has been a large source of discrimination (Van Zoonen & Wirya, 2017). These things have been used as justification for ISIS's actions against this community (Omarkhali, 2017). Whereas other religious minorities were sometimes given the option to convert or to pay a religious tax when ISIS conquered areas they lived in, most Yezidis were not because of the aforementioned reasons (Van Zoonen & Wirya, 2017). Instead, the Yezidis faced a campaign of genocide in 2015 whereby, according to the UN, an estimated 5,000 Yezidi men were executed, over 3,000 women and girls were forced into sexual slavery, and any young male children were forcibly converted and trained to become part of ISIS, another 400.000 people were displaced (Van Zoonen & Wirya, 2017; UNAMI & OHCHR, 2015; Amnesty, 2021).

Although ISIS is territorially defeated, many Yezidis still live in terrible circumstances (in camps or otherwise), unable to rebuild their lives and get the help they need because they or the (regional) government lack resources (Jäger, 2018; Buffon & Allison, 2016). While the Yezidis are a highly patriarchal community with a large focus on honor, specifically that of women, in light of the crimes perpetrated by the Islamic State, Yezidi leadership has stated that the women violated by IS should be welcomed back fully (Buffon & Allison, 2016). However, no such accommodation was made for any child of these Yezidi women who was fathered by an IS fighter as they are not considered Yezidi; because of this, several women were separated from their children, which has caused further trauma (Chulov, 2020).

Academic research on Yezidis and Yezidi women in particular.

As previously mentioned, when looking at women involved in conflict situations, they are seen as victims; of course, this often is the case. In our world, women are more likely to be victims of war than perpetrators, though people can be both. As mentioned, Yezidi men and women were victimized by ISIS but in different ways. Men were often killed, and women were taken as (sex) slaves. Although there has been a growing interest in writing about Yezidis in general over the past two decades, this has increased after the genocide, after which Yezidi women were increasingly written about as well; most of the literature is about what happened during the

genocide or in ISIS captivity as well as their lives after ISIS captivity in camps or their experiences migrating abroad to countries such as Germany (Omarkhali, 2017; Omer, 2018; Van Zoonen & Wirya, 2017; Jäger, 2018; Masadeh & Pries, 2021).

As victims of ISIS, Yezidi women are also mentioned in the media. Some of this research concerns journalistic practices relating to interviewing trauma victims (Foster & Minwalla, 2017; Minwalla et al., 2020). Little research has looked at the framing of Yezidi women in the media in relation to this conflict or otherwise. Sjöberg has looked at how victims of ISIS were framed in Anglophone media but did not single out Yezidi or specifically name Yezidi women. She found that women who became victims of IS were framed as "innocent, pure, helpless women who cannot and will not fight back" who are being violated by this organization to delegitimize the organization (p 303, 2018). Mustafa examined the personal narratives of Nadia Murad, who was victimized by IS and later won a Nobel Peace Prize for her work as an advocate against the use of sexual violence in conflict and war, and how this narrative changes depending on the context (2018). Buffon and Allison examined the media attention Yezidi women have received by analyzing anglophone newspapers as well as television and online publications and finding that the media reproduce patriarchal and orientalist tropes and a gendered narrative of victimhood focusing on the injury done to women's bodies and ignore the victimization of Yezidi men that took place during the genocide (2016). Their research also included fieldwork to learn more about Yezidi narratives about the genocide and subsequent events, which concluded that the Yezidi narratives place the genocide within the historical context of persecution that the Yezidi have faced and the collective nature of their suffering (Buffon & Allison, 2016). Although this article does not specifically look at framing in the sense of how I described it above, they have looked at media representations and, as such, can help inform my analysis. Although Buffon and Allison's article provides some foundation, there is a gap in the research here as nothing in the academic literature specifically uses framing theory to perform qualitative content analysis.

My research would add to the previous literature by comparing the framing of these disparate groups of women in Dutch media. By combining these two elements—the IS-women and the Yezidi women who were victimized—my thesis would add a new perspective on what has been previously researched regarding women in conflict situations and the media. By researching the framing of these women, we can understand if and how gendered ideas on

violence and victimhood play a role in Dutch print media and how this relates to how women in conflict situations have been framed in the past and in other countries.

The rise and fall of ISIS

ISIS proclaimed its caliphate in 2014; however, this had been more than a decade in the making. After the invasion of Iraq, previous iterations of the organization were established in the form of al-Qaeda in Iraq, which eventually evolved into the organization that declared the caliphate and conquered large swaths of land in both Iraq and Syria, respectively declaring Mosul and Raqqa as its capitals (Weiss & Hassan, 2015; Desbois & Costel, 2018). The organization used the chaos and resentment after the Iraq invasion to build its organization. It later used the resentment against the Assad regime, which came to the fore during the Arab Spring, to launch its assault in Syria and Iraq (Weiss & Hassan, 2015). In 2019, the organization was finally territorially defeated (Wilson Center, 2019). However, many lives were lost and otherwise permanently changed during its rise and fall.

During its existence, the organization managed to attract many foreign fighters, including many European fighters, and what is probably most disconcerting to many, has managed to attract a relatively large number of women who have joined the organization, more than any other extremist organization (Perešin, 2015). Although exact numbers are often unclear, it is estimated that roughly between 10-15% of European citizens joining ISIS were women, as I stated in the introduction; however, the Dutch number was much higher than that at around 30% (AIVD; Bergen et al., 2015).

In the organization, the role of women is mainly in the domestic realm. Their job is to take care of the home and to provide a new generation of fighters to the caliphate and raise them in the ideology of the Islamic State, and when necessary, these women were to contribute to the fight in other ways than through combat (Fink et al., 2016; Bakker et al., 2015; Vale, 2019). There were several ways that women contributed to the organization outside of the domestic sphere. All-female brigades, the al Khansaa brigade being the most well-known, enforced moral codes in the streets of ISIS-held territory (Perešin, 2015). This brigade also published a manifesto outlining their ideological reasoning (Vale, 2019). Notably, next to their traditional role in the home as wives and mothers, women also played a large part in recruitment for the organization and spreading propaganda (Gan et al., 2019). Towards the end of the Islamic State's

territorial rule, the role of women evolved, and they were even sent out to fight, something that had not happened before (Gan et al., 2019). However, despite this, for most women, their role within the organization was firmly placed within the domestic sphere because of the nature of the organization and their beliefs about gendered roles.

Academic research on women who have joined the Islamic State.

"Where are the women," the question Enloe asked many years ago no longer needs to be asked. Nor does it need to be asked about women who join the Islamic State and research about them. Several studies examine how these women are framed, built on previous research into women who join violent organizations and, more specifically, research into Muslim women who join violent organizations or commit acts of terrorism. This will be discussed in the second half of this subchapter, but first, I will briefly discuss some of the other research that has been done about IS-women from which the above subchapter draws its content.

Perešin researches the success of the Islamic State among Western Muslimas and compares the expectations created online by IS recruiters versus the actual living conditions in their territory (2015). This article discusses what to call these women: female foreign fighters, victims, terrorists. These women have called themselves *muhajirat*, named after women in the Quran who protected the prophet (Perešin, 2015). Perešin found that there were a number of reasons why women joined the organization, such as wanting to take part in the state-building process of a society living by the Islamic State's interpretation of the Quran and Shariah law, protecting their religion and religious community, which they believe is under attack from the West (2015). Xenophobia and Islamophobia and resulting alienation are reasons for women joining the Islamic State (Perešin, 2015). Some women are also looking for adventure or are indeed, as the stereotypical frame asserts, looking for a worthy husband (Perešin, 2015). Loken and Zelenz, analyzing social media activity between 2011 and 2015 of 17 Western women who joined IS, have found similar reasons for why women joined the organization (2017). Although women have some political reasons that are gendered in some way, such as becoming wives of fighters and providing children for the state-building project, they have also found that women often have similar reasons for joining the organization as men do, such as religious beliefs, finding a sense of community and adventure (Loken & Zelenz, 2017). De Leede, whose more recent research is based on findings by UK and Dutch professionals who have worked with

women and girls involved with Islamic extremism as well as on information from Dutch law enforcement and criminal investigations, also found a similar variety in the reasons women had to join the Islamic State (2021). These articles have found that women have a variety and often a combination of reasons for joining the organization.

Even occupying a more traditional position as wife and mother means that women are taking part in a political project, namely that of state-building, and through this role, influence the future of the organization or "state," many women also take part in expanding the state by recruiting others often through social media (Perešin, 2015). Perešin also found that many women express interest in fighting and fulfilling military functions when necessary, and some already work in previously mentioned brigades, such as the al Khansaa brigade, where they police others within their state (2015). Although this research shows that women join the organization for several reasons, the term that they are often referred to—Jihadi Brides—shows that despite this, the gendered framing still wins out in popular use. In these articles, women are treated as political actors who, like men, have—in their eyes—valid political, ideological, and personal reasons for joining the Islamic State.

Several analytical and policy briefs examine the role of women in IS and what attracted them to the organization, which is meant to inform policy specifically about the return of these women to their homelands (CTED, 2020; Vale, 2019; Strømme, 2017; Bakker et al., 2015). Reports like that of Boutin et al. for the International Centre for Counter-Terrorism also found no set profile for women who have joined the Islamic State (2016). Although women are still often, but not always, seen as posing a different threat to men, they are taken seriously in these briefs. They are not simply all victims who have been lured there in their naivety; although this group does exist among women and men, they have a varied set of reasons and motivations for joining the organization and can be a potential terrorist threat when returning to the West (CTED, 2020; Vale, 2019; Strømme, 2017; Bakker et al., 2015; Boutin et al., 2016).

Despite academic and other research treating these women as valid political actors, research on framing shows that this is often not the case in the media. West, examining the framing of Chechnya's Black Widows on BBC and CNN as well as *The Guardian* in 2003 and 2004, found that while men involved in this conflict were seen as political actors, women were seen as victims who were drawn into the conflict because their men were dead, their motivation was framed as purely personal and not political (2004). Analyzing the documentary *Terror in*

Moscow, Struckman similarly found that women were represented as passive actors who had emotional reasons for violent acts, in this case, the hostage-taking of a Moscow Theater in 2002 (2006). The term "Black Widows" frames the women's motivation within the mother frame, similarly to the term "Jihadi Bride" or, in Dutch, the term "ISIS Bruiden" that we have seen used in both media and academic research, place women within this frame as well if we adhere to the framing as illustrated by Sjoberg and Gentry (2007). Simply put, the terms used to refer to women versus men show a particular gendered framing and ideas about how men and women act and what their motivations might be; this attaches "a woman's project to a man's agenda" and presents "an a priori and simplified interpretation of [their] actions and aims" (Martini, 13-14, 2018).

Examining Europe's first female suicide terrorist, Muriel Degauque, who committed her suicide bomb attack targeting a US military convoy in 2005 in Iraq, Brown found that Degauque was framed as being a victim of her husband's manipulations rather than her actions being motivated by any political reasoning (2011). There was also an emphasis on her past nurturing nature that is incongruent with her future behavior, and some articles used a pathology or trauma frame that explained her action as being caused by past trauma or a troubled sexual past (Brown, 2011). While Brown did not explicitly make use of Sjoberg and Gentry's previously mentioned framing to analyze the news articles she selected for her research, her results showed that the frames used for Degauque certainly fit within the mother, monster or whore frames are outlined by Sjoberg and Gentry as Degauque is either nurturer corrupted by a man (mother), commits her acts because of something pathological (monster) or her past sexual "deviance" caused her to turn out this way (whore) (2007). More recently, research into violent women examined the framing of these IS-women.

Martini, conducting a critical discourse analysis of articles published between 2014 and 2017 in *The Guardian*, *The Telegraph*, and *The Independent*, found that these women were framed as naive, as being lured into the organization, as having marriage be their motivation and unable to find a husband otherwise (2018). There was also a strong emphasis on their appearance, or they were shown to be rebels who had bad relations with their parents (Martini, 2018). Martini thus also found similar frames to Sjoberg and Gentry, though they are not named similarly. Women's motivations were framed as dependent on the relationships with those around them, which can fall into all three frames depending on what relationships are mentioned, and in

many cases, their agency was diminished or denied (Martini, 2018).

In her analysis of 365 articles in British newspapers published between 2013 and 2018, Jackson found that these "brides" were framed as natural, biological, or supernatural forces (2021). These women were "poisoned" by ISIS or "pulled" into the group as if by a natural force, with water metaphors being frequent (Jackson, 2021). Even here, we can see some of Sjoberg and Gentry's framing come back as, again, the women are joining the group because of a force outside themselves, through their relations with others rather than any independent political reasoning. Sjoberg has also examined the framing of women who have joined ISIS in various anglophone news sources and has found that many of these women are characterized as being controlled or manipulated and lacking agency (2018). She has found that the way these "brides" are framed fits within the framing Sjoberg and Gentry set out more than a decade earlier, which I will be using to analyze Dutch media (2018; 2007).

Generally speaking, it can be said that the framing used for these women who have joined ISIS often removes their agency by placing their reasons for joining outside themselves, in the personal because they are convinced by some nefarious force to join rather than for any possible political reasoning. Of course, it has to be stated that women who join ISIS fulfill a role within the organization that is largely traditional because of the nature of the organization. However, research has also found that their reasons for joining are varied and similar to those of the men who join (Perešin, 2015; Strømme, 2017).

As was stated earlier in this literature review, agency is contextualized by the world around us and our relations with others, and we do live in a gendered world that influences how we live our lives. However, this does not mean we should deny people their agency because of their gender and thus frame women in a way that makes them other. This does not mean that there are no specific gendered reasons for women joining IS, their role within the group is not specifically gendered, or that the Islamic State does not use gendered rhetoric to convince women (and men) to join. However, it does mean that women are and should be taken seriously and understood in all their complexity rather than simply as passive actors (De Leede, 2021).

As I have shown, many studies have examined IS-women in general but also the framing of these women in the media. It shows that while many women have varied reasons for joining the organization, which the academic literature explores, the media still often frame these women as "Jihadi Brides" and as women who lack agency or have little political but only personal

motivations. However, there has been little research into how these women are framed in Dutch media, certainly not during my time frame and with a data set from four different newspapers, as I illustrated above, so examining this would add a new perspective to the research previously done on this topic. What does it tell us if the framing is similar? Or when it is different?

Conclusion

Concluding this literature review, we can see that there has been a development in how women involved in conflicts have been included in research--from not at all, to solely as victims, to occasionally also as perpetrators. However, the print media still perpetuates dated, gendered ideas about women involved in conflict. Much research has been done into how women who commit violence or join violent organizations are framed in the media. This is often as victims even when they commit violent acts or are members of violent organizations. Sjoberg and Gentry found that these women are often put into the mother, monster, or whore frame, as outlined above (2007). Several publications have examined how IS-women are framed. However, no research has been done about Dutch media and whether it uses similar frames as those outlined by Sjoberg and Gentry (2007). Yezidi women have received very little academic attention in general. By researching these two different groups of women and how they are framed in Dutch media, I hope to be able to answer the research question as stated in the introduction.

Chapter 2. Methodology

The previous chapter examined how women involved in violent conflict have been framed in the past and present, elaborated on framing theory, and contextualized the subjects of this thesis. The purpose of this chapter is to explain the methodology used for this thesis. First, building on the framing theory presented in the literature review, I will elaborate on the definition of framing relevant to this thesis and how this allows me to analyze my data. Following this, I will expand on my method of analysis, namely qualitative content analysis. I will also present the concept web that resulted from my analysis of Sjoberg and Gentry's frames as elaborated in their book *Mothers, Monsters, Whores: Women's Violence in Global Politics* (2007). This will serve as the codes to analyze my data. Finally, I will present information on what data I collected and describe the process of collecting this data.

Framing theory

As stated in the literature review, I will use the definition of framing by Gamson and Modigliani (1989). They define a news frame as a "central organizing idea or storyline that provides meaning to an unfolding strip of events, weaving a connection among them" (p 143, 1989). According to Capella and Jamieson (1997), four criteria help identify a relevant and effective news frame, these are:

1. Identifiable conceptual and linguistic characteristics
2. Commonly observed in journalistic practice
3. Reliably able to distinguish the frame from other frames
4. Representational validity

The mother, monster, whore framing that I have discussed in the literature review adheres to all four of these criteria and should be identifiable in my sample if these frames are indeed present in Dutch print media and to what extent. There is a caveat to the third criterion: sometimes multiple frames can be used within the same article. As I will be specifically analyzing texts, the key question is: What are the key *textual* components carrying the frame? (Lecheler & de Vreese, 2019).

To analyze my data, I need to first understand the meaning of each frame and how they can be identified in a text. Sjoberg and Gentry do not provide a set method (2007). However, by analyzing their book, specifically the chapters dedicated to these frames, I produced a concept

web for each frame that I will use to analyze the data, which I have inserted below in my discussion of qualitative content analysis. In the rest of this chapter, I will explain how the frames I use and my method of analysis fit Capella and Jamieson's previously mentioned criteria.

Qualitative content analysis

This research will use qualitative content analysis. Content analysis is often known as a quantitative method, but in recent years, it has become more known in its qualitative form (Cho & Lee, 2014). As a quantitative approach, it was criticized as simply involving counting words without any concern for the context; that is where qualitative content analysis comes in, as I will elaborate below. As a method, qualitative content analysis provides a lot of flexibility for analyzing textual data as it allows for a deductive as well as inductive or mixed approach (Cho & Lee, 2014; Cavanagh, 1997). It also provides a systematic approach to identifying words, phrases, metaphors, and other linguistic aspects in a text, looking for both the manifest and latent meaning of the content (Cho & Lee, 2014). It can codify textual data in identifiable frames (Moretti et al., 2011; Cho & Lee, 2014). For these reasons, qualitative content analysis is the preferred method of analysis for this research. Some of these aspects will be elaborated on below as well.

To analyze the data I have collected, I will apply qualitative directed and a conventional content analysis to the textual data to identify the conceptual and linguistic characteristics and reliably distinguish the frames. I use two different methods; for one set of data, I already have selected frames that provide the code for me to analyze these texts, whereas for the other set of textual data, I will be analyzing the texts to find potential frames. Because of the content of the data, there will be some overlap between the to-be-analyzed data. A qualitative directed approach uses coding data predetermined by theory, which in this case are my chosen frames derived from Sjoberg and Gentry (2007; Hsieh & Shannon, 2005). This makes it a mostly deductive approach but not fully, as I will elaborate below. Some argue that a directed approach is simply a counting game (Downe-Wamboldt, 1992). However, although counting is part of the analysis in that the texts will be analyzed and words or phrases are to be identified to determine if the frames are present, this is in service of the interpretation that comes after. Counting is a necessary part of identifying frames, yet the following analysis of the data goes further than that; the counting enables me to show if and in how far the frames are present; it aids the analysis rather, it is not

the analysis in and of itself. The key herein is that it is not simply counting words and phrases but also understanding them and the text in their context (Hsieh & Shannon, 2005). It provides a more structured and guided approach as the researcher knows and has identified what they are looking for (Hickey & Kipping, 1996). It is a systematic process through which patterns are recognized and interpreted (Thompson, 1999; Elo et al., 2014). If other patterns emerge through the analysis, the predetermined categories can be revised, as this research aims to test out the categories (Thompson, 1991). This means that the research regarding IS-women is not fully deductive. The frames derive from the theory and provide initial guidance for the coding and analysis process. Any data that does not fit within the existing coding is set aside for later analysis, after which it can be determined if there are identifiable alternative frames to be found (Hsieh & Shannon, 2005). The presence—or absence—of the identified or yet-to-be-identified frames contributes to answering the research question.

Sometimes, the purpose of qualitative directed content analysis is to add to prior research when there is a lacuna (Hsieh & Shannon, 2005). In the case of this thesis, that is, testing Sjoberg and Gentry's frames using data collected from Dutch newspapers rather than anglophone or other. By doing this, I can contribute to, challenge, or extend existing theory (Hsieh & Shannon, 2005).

Sjoberg and Gentry offer no clear method of identifying the frames they identified in their book so I first had to find a way to identify and define them (2007). I did this through a close reading of the four chapters in their book in which they analyzed a case study. These four chapters are *Triple Transgressions at Abu Ghraib*, *Black Widows in Chechnya*, *Dying for Sex and Love in the Middle East*, and *Gendered Perpetrators of Genocide*. I took note of keywords, phrases, and concepts through which I created a concept web for each frame, as found below at the bottom of this subheading.

I will use a conventional qualitative content analysis for the texts on Yazidi women victimized by ISIS. No frames are yet identified for my data analysis, so a conventional approach will allow "the categories and names for categories to flow from the data" (Hsieh & Shannon, 2005, p. 1277). This makes it an inductive approach. As was elaborated in the literature review, women involved in conflict situations are often framed as (solely) victims. However, this is a very general framing and is most likely to be identified in the text simply because they were victims of this specific conflict. With my research, I aim to find more specific framing, like

Sjoberg and Gentry's framing. Once I have analyzed the data, I will look for any emerging patterns or themes. This will then lead to the creation of categories; this process consists of finding textual elements that have been identified that can be meaningfully grouped together. This will increase or generate the understanding of and knowledge about the subject of the study (Cavanagh, 1997; Elo & Kyngas, 2008).

Using an interpretative approach, I do not just look for manifest content but also for latent content in both sets of data (Bryman & Bell, 2019). For example, with research looking at mentions of death in a text, the word "death" is manifest, whereas the phrase "pushing daisies" is latent. Analyzing for latent content in my data is crucial to be able to identify the presence of frames within a text or set of texts. Manifest and latent content are the conceptual and linguistic characteristics to be identified through analysis— words, phrases, and metaphors are all included. Latent meaning does leave room for interpretation by the coder; however, the analysis should make it clear to the reader that there is as little room for interpretation as possible and that it should correspond to what other coders could find using the same analysis. So, although there can be an issue with subjectivity when it comes to qualitative content analysis compared to quantitative content analysis, by including the concept web in the methodology and including the data in the appendices, readers can see my process and be able to replicate it.

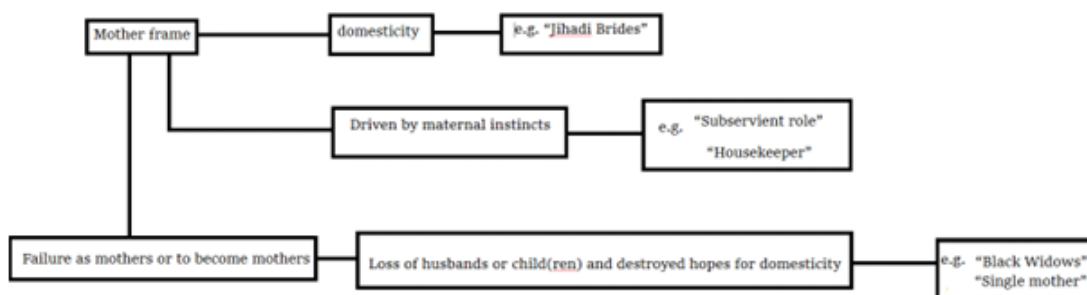
The validity of my research is strengthened by the use of Atlas.ti, which will help with coding and finding relations, and it systematizes the analysis and thus improves its reliability and measurement validity (Lindekilde, 2014; Zakaria & Zakaria, 2020). However, it is the nature of qualitative content analysis that there remains some openness to interpretation and coder biases, so it cannot be eliminated; it is a subjective analysis (Graneheim & Lundman, 2004). However, that in itself can provide insights as well.

Combining these two content analytical methods will give me a sense of how news framing of IS-women and Yezidi women who became victims of ISIS reinforce or disrupt preexisting notions as set out earlier in the proposal of women in war situations as well as gendered ideas on perpetration and victimhood in its full context. Using qualitative content analysis will help identify the central organizing idea that is the frame of a text and helps to place it within the context of the gendered framing of women in conflict situations. As previously mentioned, I did a close reading of four chapters in Sjoberg and Gentry's book to determine a

way to identify the frames. I will further elaborate on the concept webs formed through this close reading.

Concept webs

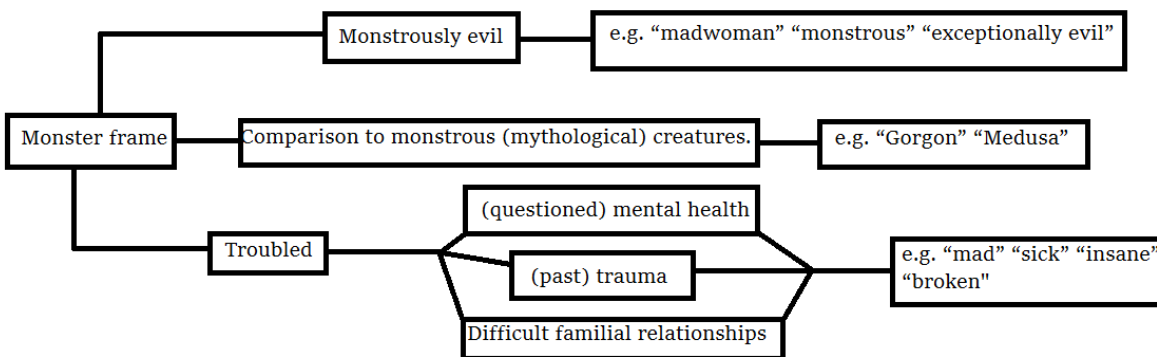
Mother frame

In this illustration, I have moved from bigger concepts to phrases that can be used to identify them. This frame, as the name suggests, centers around motherhood but not only in a literal sense but also in a figurative sense. The domesticity frame can be identified through references to motherhood. She either joins the organization because she is following a man or intends to find a husband through joining the organization or the framing is otherwise tied to the domestic sphere through a woman's ties to motherhood and marriage which can be identified in a text through the use of terms such as "Jihadi Brides," implying that these women specifically join these groups because they are looking to become a wife and mother. This "Jihadi Bride" is there to bring to life a new generation and ties joining a violent organization to marriage and motherhood. In that sense, these women are not political actors. Their role is in the home. To identify the mother frame, a woman might otherwise be driven by a maternal instinct, this does not mean that she actually has to be a mother but that she is framed in a way that is stereotypically tied to motherhood. This can be identified in the text through the use of terms such as "housekeeper" or other linguistic elements that imply, implicitly or explicitly, that her role is driven by these maternal instincts, to "care" and to have a "subservient role." Lastly, women who have failed in their role as mothers or have failed to become mothers might be driven to join violent organizations. The term "Black Widows" was used for women who had lost their husbands or sons in the violent conflict between the Russian government and Chechnya. In this framing, their violence has come forth from the destroyed hopes for domesticity. The term "single mother" is

another exemplar of how this failure as a mother can be linguistically represented. This is not an exhaustive illustration as there are, naturally, more words, phrases, or metaphors that can identify the frames applied to these women.

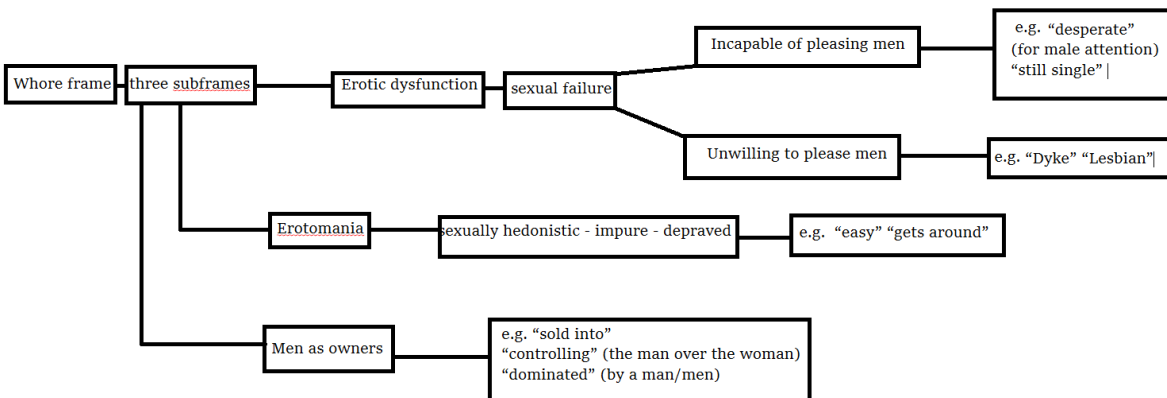
Monster frame

The monster frame can be identified in different ways, again moving from bigger concepts to smaller linguistic markers. A woman is in some way seen as monstrously or exceptionally evil. These words can be used simply as is. However, it can also be more subtle in that other words are used that frame a woman who joins a violent organization as "abnormal," such as "madwoman" or "monstrous," terms identified by Sjoberg and Gentry as used for the monster frame. Another way the monster frame can be identified in texts is through a reference or references to monstrous or mythological creatures such as "Medusa" or "Gorgon." Thirdly, the monster framing can be identified by "troubled" aspects of the subject's life. I have subdivided this into three categories, but they can be interrelated. A woman's mental health can be questioned, meaning an article can discuss mental health issues or imply that these exist. They can also refer to (past) trauma as an (implicit) explanation for why a woman joined a violent organization or, in general, focus on trauma experienced by this woman can be used as a frame in an article. The same goes for difficult familial relationships; perhaps a woman's relationship with her family grew difficult, and this was the first sign of something being "wrong," or the troubled familial relationship led her to join a violent organization. I have grouped them because the same type of terms can be used to identify them depending on the context and because they are often interrelated. A woman's mental health is in question because of (past) trauma or (past) trauma has led to troubled familial relationships. Within the analysis itself, the articles will be further

explored, and it will be elucidated how linguistic markers are used. These concepts and phrases are how the monster frame can be identified. Again, the phrases are not exhaustive, but the larger concepts are, meaning that if a text uses other phrases or words that make her seem exceptionally evil, compares her to a monstrous mythological creature, or questions her mental health, a monster frame can be identified.

Whore frame

Finally, the whore frame consists of three subframes. These subframes can be further subdivided. One subframe is erotic dysfunction. This is sexual failure whereby a woman is framed to either be incapable of pleasing men or unwilling to please men. In the first case, a woman can be framed as being "desperate" or "*still* single," whereas for the latter, she can be referred to as a "dyke." The second frame is erotomania, whereby a woman is framed as sexually impure/depraved or hedonistic. She is "easy," not pure as a woman should be, which in turn explains why she joins a violent organization. Thirdly is the men-as-owners frame. This means that the woman or women is being framed as being controlled by men or a man in some shape or form in her life. It can also more directly mean that women's violence is framed as being caused by a man or men through emotional or physical force. So, women are directly forced into the organization or have in the past, also shown that men often control them. This can be identified through the use of terms such as "sold into" or "controlling," the latter referring to the man's actions over the woman. Again, the words and phrases are not exhaustive but merely illustrative and pulled from Sjoberg and Gentry's book. However, the frame can be identified by linguistic markers encompassed by the concepts.

It is also essential to remember that the linguistic markers that can be identified do not necessarily have to correlate to a woman's reasons for joining a violent organization. The

concepts webs, their explanation, and the explications of my interpretations in the analysis should allow the reader to follow along and judge whether my interpretation is substantiated and, if done correctly, should support the validity of this research.

Validity of my research

The internal validity of this thesis will be affected by the nature of this type of research as my analysis is interpretative and will necessarily be influenced by my own unconscious biases and interpretation of the data. Not only do journalists make use of common frames and assumptions, but I, too, have common frames that have been influenced by the society I grew up in and the knowledge and understanding of the world that I have internalized. However, I might not be able to identify them as such as they are ingrained. As explained in the literature review, readers might be influenced by frames found in texts.

Similarly, I might be influenced by these frames as well during my analysis of the data. However, what is important is that I will still be able to identify the frames and that my ability to identify frames is not impacted by any influence the frames might have on me. By providing the concept webs and using a systemic approach through Atlas.ti my process will be more reliable and replicable. As I said earlier, my research was inspired by what I saw from journalists on social media but will ultimately be informed by my own analysis and work previously done on women in war and how they have been framed as such; my research will be built on solid grounding. As I will be analyzing all the textual documents that I found available through my extensive search using the search terms and dates as outlined above, the validity of my research is increased as it is all-encompassing and not a random sampling that could affect the overall framing that might be found in the text.

Data selection

In this thesis, I will present the results of my analysis focusing on four major Dutch newspapers. The four newspapers I have selected are the *NRC*, *Trouw*, *De Telegraaf*, and *Het Algemeen Dagblad*. *NRC* is considered a quality, or elite, newspaper with a liberal leaning. *Trouw* started as a Protestant resistance newspaper against the Nazi occupation; as such, they focused on religious matters, philosophy, and investigative journalism. As for the selection of a tabloid- or popular-newspaper, I have decided on *De Telegraaf*, which is more right-oriented, populist leaning, and contains more sensationalist news rather than investigative journalism. The other newspaper I

selected is *Het Algemeen Dagblad (AD)*; similar to *De Telegraaf*, they are more focused on daily news rather than more investigative pieces; they also have a particular focus on regional news and have no particular bias (Mediabiastfactcheck, n.d.). The latter two are the biggest newspapers in the Netherlands with the most reach (NMO, 2022). The *NRC* is also in the top five newspapers with the furthest reach and has a liberal leaning targeting highly educated people (NOM, 2022; *NRC*, 2023). Although *Trouw* is just outside the top ten at number eleven of newspapers and magazines with the furthest reach, I chose to include *Trouw* as it offered a different perspective than the other newspapers coming from a Christian-Protestant tradition (NOM, 2022; Redactie *Trouw*, 2019).

The reason for selecting these four newspapers is that they better reflect the content consumed by newspaper readers in the Netherlands than simply one or the other. However, there are limitations to my research as I had to choose which newspapers to analyze, which naturally means that some get left out of the analysis. There are a number of locally oriented newspapers that I left out as I wanted to focus more on widely available, country-wide newspapers that have a bigger reach. *De Volkskrant* is another newspaper I am not analyzing, even though they are in the top five in reach (NOM, 2022). This means I am missing out on a more leftist/progressive point of view, which might affect my findings. I want to look at not just the framing but also the framing over a longer period, as this might have developed as more information about the IS-women became available and about the Islamic State itself, which might have influenced how these women were framed in articles. This choice allows me to compare and contrast the framing of the four newspapers.

I selected articles from January 1, 2014, to December 31, 2020; this encompasses the time when the Islamic State gained prominence and reached its height as well as the period in which it started losing control of major cities like Raqqa and Mosul, leading to its eventual territorial downfall and the aftermath. This also led to the freeing of many Yezidis who have been victimized by the Islamic State and has allowed us to learn more about what went on during the rule of the Islamic State in these areas. This timeframe also includes the start of the genocide of the Yezidis in the Sinjar region. I also hope to identify if there was a significant change in the framing over this period of time and, if so, how this can be explained, perhaps as mentioned before, by the knowledge that came out after the fall of the Islamic State. This will be further elaborated on in my analysis if and when necessary.

My aim was to select around a hundred news articles from the previously mentioned newspapers with the goal of finding an equal number of articles from each newspaper. Before selecting the articles, I offered them a cursory glance to ensure they were actually about the subject of this thesis. However, I did not read beyond that to not affect my data selection. I expected that I would have to make a random selection from the articles I found, but, in reality, the search for data was limited by what was available using my search terms and within the time frame I had set. I expected to find fewer articles about Yezidis and Yezidi women in particular, but it was fairly even, as the table below illustrates. Of course, articles about IS-women could contain references to Yezidi women, and articles about Yezidi (women) often contain references to ISIS and IS-women, as they are in the news because of the actions of ISIS. This is a case study of the Dutch media, subdivided into four units, each representing a specific Dutch newspaper.

This study aims to identify whether specific framing is present in Dutch media articles on both IS-women and Yezidi women whom ISIS victimized; this is reflected in my search terms, which show that sampling was purposive to be able to answer my research question. I have also tried to find a roughly equal number of sources for each newspaper. However, *AD* and *Trouw* yielded more results than *NRC* and *Telegraaf*, with the latter having the least results. I used a large number of search terms to find the available data. Terms like "Yezidi vrouw" and "Islamitische staat vrouw" were most effective and specific. When I used terms like "ISIS bruiden" or "Syrie bruid," some articles would be appropriate for my research. However, I might also get unrelated articles, such as articles about brides named Isis. The same goes for the term "ISIS vrouw." I also used the more general terms "ISIS" and "Yezidi" and made sure that any article I selected using these terms actually mentioned women in some shape or form. Finally, I also used the search term "Islamitische Staat bruiden" and "Laura H," the latter referring to a well-known Dutch "Jihadi Bride" who has appeared in the media before. Using these search terms, I found eighty-two usable newspaper articles, excluding articles that were only a court statement. Below, I set out the available and useable data per newspaper, further dividing it into articles that only mention IS-women or the Yezidi women and those that mention both.

	IS-women	Yezidi women	Yezidi women and IS-women	Total
AD	11	4	5	20
NRC	7	8	2	17
Telegraaf	4	4	3	11
Trouw	5	10	5	20
Total				68

Table 1. Number of articles about the respective groups

The articles in the second category might make mention of the Islamic State but not of the women who joined the organization, so they will not be used for the analysis of the IS-women data. One *Telegraaf* article makes mention of the word "jihad bruiden" but refers to Yezidi women in this case; hence it is included in the second category. In the analysis, I will further elaborate on the content of these articles and examine more deeply how these different groups are mentioned and to what extent and what this means. Scott determines four criteria used to assess the quality of the data to be analyzed (1990). These are authenticity, credibility, representativeness, and meaning. Not all of these apply to this thesis.

Regarding authenticity, the authors of my articles are known, and it is irrelevant if they know all the facts as I am trying to determine if and what frames they use. The author's knowledge is irrelevant herein; what is relevant is how they present what they know. This is also why credibility does not matter; what matters is their use of language, whether factually faulty or not. Bryman and Bell argue that representativeness is less of an issue with newspaper articles as most publications are very clear in their ideological bent and maintain a consistent tone throughout the newspaper and often throughout the years (2019).

The representativeness of my data is increased by using four newspapers with their own angle covering various ideologies. I am also analyzing (nearly) all available data within the time frame, which adds to the representativeness of my data. Meaning is something that I will try to give by analyzing the data, as it "usually takes some reflection and theoretical analysis to appreciate the broader societal impact these forms of communication can have" (Bryman & Bell, p280, 2019).

According to Bryman and Bell, when creating any document, political and cultural biases

are involved (2019). This means that certain biases will have impacted the writers of the newspaper articles I am analyzing. This can be an issue for some researchers when interpreting their data; however, this is not an issue for my research as I am trying to uncover frames that are often shaped by biases that are present about gendered behavior in our society. Biases by the newspaper articles' writers will not negatively impact the data and its analysis.

My data has increased validity because the data I am researching is non-reactive, meaning that the subjects do not know they are being studied. The authors of the text I am studying did not write their articles with the idea that their work would be subject to analysis; thus, they were not influenced by this knowledge (Bryman & Bell, 2019).

Data Analysis

As illustrated above, I started my analytic process by entering the codes into Atlas.ti. Other than the specific codes, I added a general code for each frame in case there were linguistic markers that fit the frames but were not necessarily related to the more specific codes, such as the references to the appearance mentioned above. I then uploaded the data into Atlas.ti per newspaper and group. I first uploaded the documents from Het Algemeen Dagblad, specifically about the IS-women group, which I also grouped per year. I then reviewed each text, highlighting quotations and including codes where possible. Linguistic markers that stood out to me also received quotations. During this whole process, I kept a research diary, and I also added comments where necessary to a quotation if there was something that I took note of, something that stood out to me, or if I noticed some pattern in the text, whether that was related to my codes or not. I went through this same process with the rest of the data. First, with the data that mentioned both the Yezidi women victimized by ISIS as well as the IS-women and then finally, with the texts that were only about the Yezidi women whom ISIS victimized. During the process, I also refined my codes based on my findings. Initially, I used the "(questioned) mental health/(past) trauma" as a code, but in the data, I found linguistic markers that clearly referred to the monster frame, as I understood them from Sjoberg and Gentry. This made me return to Sjoberg and Gentry's work to find a more fitting and encompassing name. After a few different iterations, I settled on the term "troubled" to encompass this category of the frame as I more fully explained it in the description of the concept web. As the process continued, my analytical skills developed, and I better understood how to apply my codes. This is why I went through the data

again to ensure that I applied my developed skills and knowledge correctly to all the data, which also helped validate my findings.

Conclusion

In this chapter, I added to the understanding of framing as first set out in the literature review to show how I will be using framing in this thesis. I continued by explaining the use of qualitative content analysis. For the analysis of the data about IS-women, I will use a qualitative directed content analysis, which is a deductive method whereby the codes are derived from theory, namely Sjoberg and Gentry's frames, as elaborated in this chapter. A qualitative conventional analysis will be used for the data on the Yezidi women, an inductive approach whereby the categories will flow from the data. All available data using my search terms and dates will be analyzed, increasing this research's validity. In order to heighten the validity of the analysis, a broad scope of newspapers was selected for data collection to more accurately reflect the Dutch media landscape. This is a case study of the Dutch media, subdivided into four units, each representing a specific Dutch newspaper. As the study aims to identify whether specific framing is present in Dutch media articles on both IS-women and Yezidi women whom ISIS victimized, my sampling is specific and purposeful.

Chapter 3. Analysis

In this chapter, I will present the results of my directed and conventional qualitative content analysis. By doing this, I aim to answer the subquestions asked in the introduction. This research was conducted to examine if and how IS-women and Yezidi women were framed in articles written about them in four major Dutch newspapers—*NRC*, *AD*, *Telegraaf*, and *Trouw*—between January 1, 2014, and December 31, 2020. As illustrated in my methodology, I searched for linguistic markers associated with the three preselected frames as shown in my concept webs for the data on IS-women. In these articles, I also analyzed to find any other notable markers. First, I will make some general remarks about what I have found analyzing the data about the IS-women. Then, I will specifically discuss each of the specific frames for IS-women, including the most relevant subframes and what the use of these subframes tells us about the data. I will also discuss some articles that stood out more extensively. Although my initial aim was also to see if there was a shift in the framing over time, I opted not to do this because of the disparate data per year per newspaper. Very little can be said about the framing of a specific group over time if one year only has three articles in one specific newspaper about this group, whereas another year has twenty-one articles. This will naturally impact and skew the analysis. I will, however, briefly illustrate the use of frames for the IS-women per newspaper before more deeply diving into the results per frame. Following this, I will discuss the findings about the Yezidi women more generally and compare and contrast articles that discuss both IS-women and Yezidi women and those that solely discuss the Yezidi women. Finally, based on the results of my analysis, I will answer the subquestions posed in the introduction.

I will be using a number of quotations to illustrate my findings; however, this is not exhaustive, as including every relevant quote would needlessly extend this analysis. Instead, I use specific samples, some of which will be discussed more extensively. Some quotes will be used to illustrate my coding process. Appendix A will include all the necessary bibliographical information for the data. Appendix B will include a translation of the relevant quotes used in the analysis. I have decided to include them in the analysis and not here because this analysis is already long without adding English translations for the quotations, though with shorter Dutch sentences or words, I will translate them in line. I will only translate the first mention of the word so as not to further clutter up the text. Appendix C will include all quotations made in Atlas.ti that provide the basis of this analysis and the codes which they are under.

I will reference these specific quotations as follows: first, I will give the document number, followed by the quotation number, then the newspaper in italics, and the year of publication. The references will look as follows (document number: quotation number *newspaper* year). I will also refer to specific articles as document xx, whereby the "xx" is a stand-in for the document number. This is the easiest way for any reader to find the relevant information in the appendices. Finally, I will start every substantial quotation, not part of a sentence, on a new line.

The framing of IS-women in Dutch media

In this subsection, I will discuss the use of gender-neutral linguistic markers in the data and the appearance (sub)frame.

A notable feature of the data was the gender-neutral terms used to refer to women who joined IS. There was some variety in the linguistic markers used to refer to these women. Most eminent was the use of the term "Syriëganger," used for someone from the West or the Netherlands who left for Syria to join the Islamic State. This was the case for every newspaper that was part of the analysis, as exemplified by the below quotes.

“Na aankomst op Schiphol worden terugkerende Syriëgangers direct aangehouden en vastgezet” (7:8 AD 2020) “Chadia was eind 2013 een van de eerste Syriëgangers van Nederland.” (18:5 NRC 2019)

“De politiek wil de Syriëgangers niet in Nederland hebben.” (11:4: AD 2019)

“Ook de AIVD waarschuwt al langer dat de rol van vrouwelijke Syriëgangers niet moeten worden onderschat.” (24:6 Trouw 2020)

The *Trouw* article qualifies the statement by adding the adjective "vrouwelijke" (female), to indicate that it specifically refers to women who went to Syria. However, from the context, it is clear that this is a necessary adjective because they are talking about not underestimating the role of IS-women. Similarly, the following *Trouw* quote also uses the term "vrouwelijke" as an adjective for "Syriëgangers" to indicate that this is specifically about the women.

“Dit beeld is ontstaan doordat sommige vrouwelijke Syriëgangers zelf op sociale media berichten verspreidden over hun 'avonturen' in het islamitisch kalifaat.” (40:1 Trouw 2015).

Notably, *Telegraaf* only uses the term “Syriëgangers” only once, as illustrated by the

below quote, and it is used to criticize the term as well as other terms that the article finds to be whitewashing these women they have termed "Islamistische misdadigers" (Islamic criminals). *“Ik herhaal wat iedereen weet, opdat het niet vergeten wordt in dit land dat zijn islamistische misdadigers al witwassend 'uitreizigers', 'Syriëgangers', 'bruiden' of 'kalifaatmeistjes' noemt en hun uit vergiffenis zendtijd met kerst aanbiedt”* (22:2 *Telegraaf* 2020)

There were also other gender-neutral terms used to refer to IS-women. The following quote in *AD* uses the term "*jihadisten*," (Jihadists), to refer to both men and women. Later, it qualifies their statement by separating the men and women as they are separated in real life, either in prisons or detention camps.

“Volgens cijfers van inlichtingendienst AIVD zijn er nog zo'n 115 volwassen Nederlandse jihadisten in Syrië. Die volwassenen hebben zo'n 175 kinderen bij zich. Veertig van de volwassenen zitten in gevangenissen (de mannen) of detentiekampen (de vrouwen en kinderen).” (28:9 *AD* 2020)

“Tientallen interviews hebben journalisten gehouden met vrouwelijke Europese jihadisten die nu in detentiekampen in Noord-Syrië zitten.” (32:2 *AD* 2019)

This quote also from *AD* uses the adjectives "vrouwelijke" and "Europese," (European), to qualify that the article refers to female European jihadists as it discusses a specific situation regarding these women in detention camps being interviewed by journalists. Hence, the qualification is necessary to specify.

Telegraaf also uses the term "*jihadisten*" and quantifies this statement by giving the percentage of women out of this group of Jihadis.

“Van de ruim 4000 jihadisten die de afgelopen jaren van de EU naar Irak en Syrië trokken, is zo'n 17 procent vrouw. Zij maakten vanaf het begin een belangrijk deel uit van de plannen van IS. Zij moesten de strijders ondersteunen en voor een nieuwe generatie terroristen zorgen. Maar door de verliezen zet IS hen steeds vaker op het strijdtoneel in.” (37:3 *Telegraaf* 2017)

This *Telegraaf* quote uses the gender-neutral term "*jihadisten*" as I said above, and then discusses women's role in the organization. It can be said that they are using the mother frame—domesticity and driven by maternal instincts subframes—as it refers to the role of these women to bring forth a new generation and to help support ("*ondersteunen*") the men who are the fighters ("*strijders*"). It then states that with the losses that IS was experiencing IS-women were appearing on the field of battle more often. However, despite using linguistic markers that

indicate these subframes, the article does emphasize that these women are an essential part of the plans of IS through these supportive acts and giving birth. The nature of the organization makes it so that women do fulfill a traditional role, but it is a crucial role. Women giving birth to a new generation and instructing the teachings of IS to this new generation was part of the state-building project of the Islamic State and, thus, an inherently political act.

NRC also uses the term "jihadisten," as illustrated by the quote below. The context of the article, discussing a particular woman, makes it clear that the term refers to a female jihadi.

“De Nederlandse regering helpt nooit met het terughalen van jihadisten.” (13:15 *NRC* 2018)

Most newspapers also used the term "*IS-vrouw*" or "*IS-vrouwen*" (IS-woman or IS-women) as illustrated below.

“Maandag oordeelt de rechtbank of Nederland haar en 22 andere IS-vrouwen terug moet halen.” (32:7 *AD* 2019)

“Op een moment dat veel buitenlandse IS-vrouwen, die in kampen in Noordoost-Syrië verblijven, claimen dat zij in het kalifaat vooral de rol van moeder en huisvrouw hebben gespeeld, is de getuigenis van de moeder belangrijk.” (34:8 *NRC* 2019)

“Het is het eerste proces tegen een IS-vrouw in Duitsland en het krijgt veel aandacht.” (41:2 *Trouw* 2019)

Although this is a gendered term, this does not indicate that these articles use a specific frame, as they simply refer to those who have joined IS and are women. Similar to the way I use the term IS-women in this thesis.

Using these more neutral terms does not mean that the articles that mention them, or the newspapers in general, do not use specific gendered frames. The same articles that use these terms might also contain specific framing. However, it is still important to note that these terms are used and that the articles do not solely use linguistic markers that indicate gendered framing in answering the first subquestion. In the conclusion to this chapter, I will elaborate more on what this might mean in relation to the use of framing in Dutch media.

Appearance frame

Based on the work of Sjoberg and Gentry (2007) and Nacos (2016), I also decided to use codes for an appearance frame separately for every frame I had coded. Both works identified that women's appearances are often mentioned, though Sjoberg and Gentry do not use a separate

frame for it. However, there were not enough linguistic markers to identify the use of an appearance frame, indeed not independently for each frame. That is not to say there were no linguistic markers that would identify this frame, as I will illustrate below, but the presence was negligible.

On occasion, a reference was made to someone's appearance, or a physical descriptor was given when, for example, the writer of the article described someone they were interviewing or when discussing a court case and the author wanted to create an image of the setting and the person as illustrated respectively by below quotes.

“Amber K. is een 23-jarige Nederlandse uit Dordrecht, blauwgrijze ogen, sproetjes op haar neus.” (26:12 Trouw 2019)

“De handen van Fatima H. liggen gevouwen in de schoot van haar lange, crèmekleurige rok. Daarboven draagt ze een witte blouse en een witte hoofddoek.” (4:3 AD 2020)

There were several instances where wearing a headscarf or lack thereof was noted, as the above and below quotes show.

“In de rechtszaal verscheen Jennifer W. dinsdag - het ontging niemand - zonder hoofddoek. Haar gezicht verborg ze achter een aktemap.” (41: 8 Trouw 2019)

“Ze oogt nog maar weinig als het meisje uit de beelden van haar Koerdische interview. Minder mager, minder bleek, maar vooral: geen hoofddoek.” (13:18 NRC 2018)

This could be an avenue for further research into possible orientalist framing of IS-women, Muslimas, or women from the Middle East, as the following quotation about a Yezidi woman also refers to wearing a headscarf.

“Ze draagt losjes een hoofddoek over haar donkere haar; haar ogen liggen diep in haar smalle gezicht waaraan de ontberingen van negen maanden zijn af te lezen.” (45:17 Trouw 2015)

Overall, the appearance frame does appear in some of the data. However, it is not a noteworthy aspect of the data, and there is insufficient evidence to speak of an appearance frame.

Differences between newspapers

		AD 20 129	NRC 17 136	Telegraaf 11 60	Trouw 20 140	Totals
◆ Monster: comparison to monstrous/mythological creature(s)	1		1			1
◆ Monster: monstrously/exceptionally evil	7			1	1	7
◆ Monster: troubled	41	4	32	5		41
◆ Mother: domesticity	74	33	14	9	18	74
◆ Mother: driven by maternal instincts	10	3	3		4	10
◆ Mother: failure as mother/to become mothers	1	1				1
◆ Whore: erotic dysfunction: incapable of pleasing men	4		4			4
◆ Whore: erotic dysfunction: unwilling to please men	0					0
◆ Whore: erotomania: sexually hedonistic/impure/depraved	4		3	1		4
◆ Whore: men as owners	9	2		2	5	9
Totals		43	57	23	28	151

Table 1. Use of subframes per newspaper

In this section, I will briefly discuss the framing used by the different newspapers, illustrated in Table 1 above. In this table, it becomes clear that the most used frame, in general, is the mother frame. However, it is most often used in *AD*, where the use of the frame is also almost equally divided over the subframes, except for the driven by maternal instincts subframe. All four newspapers use the domesticity subframe most out of all of the subframes in the mother frame category, but unlike most newspapers, it is not the most used subframe in general for *NRC*.

As illustrated by the above table, *NRC* stands out in its use of the monster frame, with the troubled subframe being widely used. The monster frame being the second most used frame of Sjoberg and Gentry's frames in the data is nearly entirely because of its use by *NRC*. As will be shown later in this chapter, this (sub)frame is concentrated in a few articles on specific IS-women. The whore frame is rarely used but interestingly used most often by *Trouw*, which uses the "men as owners" subframe exclusively. This subframe often means that a woman's actions are explained as being implicitly or explicitly coerced by a man.

It is outside of the scope of this thesis to look at why specific newspapers might use a particular frame, but this does provide an overview for the following discussion and to see what the answers to the research questions are based on.

Mother framing

The most used framing that can be found in the data is the mother frame. However, the three subframes are not used equally across the data. The domesticity subframe is by far the most used subframe not only within the mother frame but of all (sub)frames). As illustrated by the

following quotations, a woman is referred to as a wife to her fighter-husband or mother to his child(ren).

“Terwijl hun echtgenoten worden geliquideerd door onder meer Britse en Franse special forces, zoals gisteren in deze krant werd bericht, proberen de bruiden van deze westerse jihadisten te vluchten uit Irak en Syrië.” (37:1 Telegraaf 2017)

“De knappe Nederlandse vrouw trouwt er met de Portugese jihadist Fabio: een getalenteerd voetballer.” (7:4 AD 2020)

“S. was in Syrië getrouwd met de Algerijn Dadi M.” (10:3 AD 2019)

“De Rotterdamse rechter vindt dat de overheid meer moeite moet doen om een Nederlandse vrouw van een jihadist terug te halen uit een Noord-Syrisch kamp.” (15:4 NRC 2018)

“Bruidenin-spe van Islamitische Staat, maar moderne meisjes nog, niks zwarte schimmen.” (17:1, NRC 2020)

“Dat vrouwen hun man volgen in de jihad is niet zeldzaam. Afgelopen week vertrok Meryam, samen met haar echtgenoot Jermaine Walters en hun drie kinderen Omar (6), Hafsa (4) en Safiyya (2), vanuit Amersfoort naar de islamitische heilstaat.” (21:3 Telegraaf 2014)

“IS-bruid Xaviera S. uit Apeldoorn is weer vrij” (5:1 AD 2019)

“De vrouw vertrok in 2014 naar Syrië. Daar trouwde ze met een man uit Bangladesh. Toen die omkwam, hertrouwde ze met de Deen Basil Hassan. Van beide mannen kreeg ze één kind.” (33:7 AD 2020)

The emphasis is on these women being the “bruiden” or “vrouwen” (brides or wives) of Western jihadists; they follow (“volgen”) their husbands. This is the focus of their stories. This does not only appear in the journalists' words but is also emphasized by the women themselves, who logically want to portray themselves as innocent of any wrongdoings in the court of law and the court of public opinion.

The quote below is a paraphrase of what these women have said. The mother that the quote mentions in the final line is the mother of a Yezidi girl who died at the hands of IS and is a witness in a trial against IS woman Jennifer W.

“Op een moment dat veel buitenlandse IS-vrouwen, die in kampen in Noordoost-Syrië verblijven, claimen dat zij in het kalifaat vooral de rol van moeder en huisvrouw hebben gespeeld, is de getuigenis van de moeder belangrijk.” (34:8 NRC 2019).

The author does not unquestioningly accept this as a statement as fact but uses the word "claimen," which has a similar meaning to the English verb "to claim," which means "a statement that something is true although it has not been proved and other people may not agree with or believe it" (Oxford University Press). In this sense, the author using this word calls into question the statement, which is also amended by discussing the importance of the mother's witnessing.

There are also several direct quotes in which IS-women claim they were "simply" mothers, as shown below.

“Hafida beweert dat ze zelf weinig meekreeg van wat er in die tijd gebeurde. "Ik was gewoon moeder, in mijn huis met mijn kinderen." Ze zegt niet te weten wat Thijs overdag deed.”
(26:5, Trouw 2019)

“Ook Amber aanvaardt een straf en heeft al geregeld dat haar ouders dan haar kinderen opvangen. Een gevaar wil ze zichzelf niet noemen. "Ik ben niet gevaarlijk, de vrouwen die ik ken hier in het kamp ook niet. We zijn vrouwen, in eerste instantie moeders. Voor de een was het een impulsieve keuze die haar in deze ellende heeft gebracht, de ander reisde haar man achterna om hem terug te halen. Iedereen heeft zijn eigen verhaal.” (26:9 Trouw 2019)

Both women emphasize their roles as mothers. Amber's statement that they are women and mainly mothers plays into the idea that women are not perpetrators. The implication is that as women and mothers, these women are not dangerous. She further "softens" IS-women's decision to join the organization as being impulsive or, in other cases, women following their husbands. Hafida also claims that she did not know what was happening as she was simply a mother at home with her kids, again linking motherhood with innocence and even ignorance. These women portray themselves as mothers busy with that role to the point that they simply do not know what the violent organization they joined is doing. They link motherhood with innocence and ignorance. Within the article, this is called into question by the following quote.

“Het lijkt onwaarschijnlijk dat Hafida niet wist wat haar man overdag deed, zoals ze nu beweert.”(26:6 Trouw 2019)

Notably, Hafida does later call into question this frame, as illustrated by the following quotation.

“Je kunt mensen niet zomaar vrijuit laten rondlopen in Nederland, zo van: oké, het is een vrouw met kinderen. Dat is logisch.” (26:8 Trouw 2019)

Through the use of the mother frame, these women are trying to convince the reading audience that they were brides and mothers first and foremost, which links to an idea of womanhood in which women are innocent or victims—whether of others or circumstance—in conflict situations, they are "simply" fulfilling their "natural (gender) roles" as mothers.

The articles discussed following this are also particularly interesting in that they use the mother frame through the word "*jihadbruid*," (Jihadi bride) yet the women under discussion are implied to be exceptional because they did notably engage in violent acts of some kind.

“Nederlands meest beruchte jihadbruid staat op het punt terug te keren naar ons land.”

(7:1 AD 2020)

“Ze belandde, net zoals tientallen andere Nederlandse jihadbruiden, in detentiekamp Al Hol in noordoost-Syrië.” (7:5 AD 2020)

“De bekende, veroordeelde terrorist Samir A. verzamelde onder de families van de jihadbruiden in Nederland geld in.”(7:7 AD IB 2020)

This article clearly uses the mother frame by referring to these women as "*jihadbruiden*" throughout. However, this article also uses "*Syriëgangsters*," as quoted earlier. It shows that Angela B., the article's subject, actively participates in recruiting girls to join IS, but it frames her as an exception. Angela B. is juxtaposed against other women who have abandoned the radical ideas of IS, who did not recruit girls or actively participate in another way as far as this article is aware. Although other women have returned and some received a sentence, the trial against Angela would be unique because of the crimes she is thought to have committed of recruiting girls.

“Maar de rechtszaak tegen B. zal een bijzondere worden.” (7:9, AD IB 2020)

Angela is different in that she actively participated according to the framing in this article, which makes her "*berucht*" (notorious). However, she is still a "*jihadbruid*," as the article emphasizes by grouping her with other women using this term.

The following quote about Jennifer W. is somewhat similar.

“Deze 28-jarige Duitse is niet zomaar een teruggekeerde IS-bruid. Als agent van de zeden- en moraliteitspolitie patrouilleerde ze gewapend door de door IS bezette steden Falluja en Mosoel en sprak ze vrouwen aan op hun kleding.” (31:1 AD 2019).

Jennifer W. is called "*IS-bruid*," yet she is not "*zomaar*" (just) a Jihadi bride. The article then goes on to describe her active participation in the organization. The frame is used but also

challenged. At the same time, in both cases, these women are seen as an exception; they are not *just* a Jihadi bride but a Jihadi bride that actively participated. In this sense, they are separated from other women who "only" joined this violent organization and did not—as far as our knowledge goes—participate in violent acts. The failure as mothers/to become mothers subframe and the driven by maternal instincts are barely used, with the latter being used relatively more significantly than the former. In contrast, the domesticity subframe is overwhelmingly present in the Dutch media framing of these women. The driven by maternal instincts framing is present on occasions where women's roles within the organization are discussed when they are in a supportive role, such as in quotation 37:3 mentioned in the general IS-women discussion above.

In conclusion, the mother frame is the most widely used frame found within the data, and it is overwhelmingly because of the domesticity subframe. As illustrated by the quotations, these IS-women are often said to simply be wives/brides of men and mothers of children. This is a framing used by women themselves to proclaim their innocence and ignorance of what was occurring in the Islamic State. Sometimes, this is called into question, as shown above. Some women who have actively contributed to violent acts are said to be the exception in some articles. Overall, this frame has been the most widely utilized in the data.

Monster framing

The second most present frame, looking at the coding schematic, is the monster frame. More specifically, the troubled subframe is the most utilized within the data. However, it is essential to note that rather than this being the case across the data, this frame can be found within specific documents and mostly in *NRC*. This frame is found in articles that more deeply examine specific IS-women and their lives pre-, during, and post-IS. Because this frame is concentrated explicitly within a smaller number of documents, I will more fully discuss them here.

First, I will discuss the article about Laura H. by Thomas Rueb, who also wrote a book about her. This article uses a large number of quotations from Laura H. Another article that will be discussed, published in *NRC* and written by Thomas Rueb, is about Chadia B., whose mother is the largest source of information in the text and is extensively quoted throughout. Separately, I will also discuss an article by Bart Olmert and Chris Ververs in *Telegraaf* below, where I will

compare and contrast two articles about Angela B. Although I will discuss these articles in this section, I will also bring up other (sub)frames whenever relevant.

Rueb introduces Laura H. as she was when this article was written in 2018. Someone finishing up her high school degree and aiming to continue her studies afterward, being a mother to her children, leading a simple life, and distancing herself from her previous Islamic faith.

“Ze oogt nog maar weinig als het meisje uit de beelden van haar Koerdische interview. Minder mager, minder bleek, maar vooral: geen hoofddoek.” (13:18 NRC 2018).

The article first recounts her time in the Islamic State and in custody before going back to where it all went wrong.

“De jaren daarvoor was alles misgegaan. Ouders uit elkaar, broertje chronisch ziek, en wat begon als een verliefdheid liep, buiten het zicht van haar ouders, uit op loverboyachtige praktijken.” (13:4 NRC IB 2018).

Her parents' divorce and her little brother's chronic illness led to her seeking attention elsewhere and being taken advantage of by older boys. The latter led to her being bullied at school, "*Laura de slet*" (Laura the slut) (13:23 NRC 2018). This is an instance of the whore: erotomania subframe. It is, however, not a frame put on her by the writer but used to illustrate what others said about Laura H. and what her life was like before joining IS.

The article then explains that Laura H.'s past made her turn towards Islam, first with the idea that it would get people to stop bullying her and taking advantage of her. She pretended to be someone else; rather than being Laura, she became Lamyae.

“„Ik hoopte dat het pesten zou stoppen. Dat zeiden mijn vriendinnen ook. Als je wil dat ze je met respect behandelen, moet je een hoofddoek gaan dragen.”” (13:24 NRC 2018).

Eventually, she was put in a youth institution, ran away from this institution, and finally, after being found, was placed in a closed institution. This is where she came into contact with an imam who taught her how to pray, which comforted the lonely girl.

“„Van de imam die daar over de vloer kwam, heb ik voor het eerst leren bidden. Ik voelde me zo eenzaam. Dat hielp.”” (13:24 NRC 2018).

The article then chronicles how she met the husband with whom she would leave the Netherlands to join the Islamic State. Living in a house with other teen moms, she met Ibrahim on a Muslim dating site. Soon after meeting, they got married. Then, the abuse started, continuing when she was pregnant.

“Laura raakte in verwachting. De mishandelingen stopten niet.” (13:10 NRC 2018)

Laura H. gets to tell her own story, corroborated by Ibrahim's sisters.

Together, they discussed leaving the Netherlands and moving to an Islamic country. Once, Laura H. filed a police report after being found bloodied in the street.

“Eén keer deed Laura aangifte tegen hem. Ze had zo hard geschreeuwd, dat de buurvrouw de politie had gebeld. Agenten troffen Laura aan op straat. Ze was gesluierd, en ze zweeg, maar de agenten zagen de bloedsporen rond haar oog, tekenden ze op in het procesverbaal.”

(13:9 NRC 2018).

This was when the municipality and child protective services came along, and, according to Laura H., she either had to leave him or they would have to take her children. This hastened their desire to leave. It continues to chronicle their arrival and stay in the Islamic State, where the abuse did not stop. Eventually, they fled, both unhappy with their lives in the Islamic State. Ibrahim was wounded during the escape attempt and left behind. Laura H. managed to escape and spent a year in detention. The beginning of the article tells us what Laura H. is doing now.

I have tried to condense the article in these paragraphs because to use every quotation that indicates a troubled subframe would mean I would have to insert entire sections of the 3000-word article. The article extensively quoted Laura H. and was written after the author wrote his book on Laura H., based on hundreds of hours of interviews with Laura H., family members, law enforcement, and thousands of pages of documents.

Chadia B.'s story, as told by her mother and the article's author, is full of linguistic markers that indicate a troubled subframe. The article's author chose to tell a story about Chadia B. with a focus on her mother, Hafida. Throughout the article, there is emphasis on Chadia B.'s mental state and history of mental health problems. The first quote below is from a message received by Hafida about the deteriorating physical and mental state of her daughter, who, according to the messenger, is believed to have been affected by black magic. Hafida then clarifies that Chadia B. has been mentally ill for years.

“Hafida schudt haar hoofd. „Ze denken dat Chadia een heks is. Maar mijn dochter is psychiatrisch patiënt. Ze lijdt al jaren aan psychoses.” (18:2 NRC 2019)

The article then continues to emphasize this several times throughout the article.

“En zo gebeurde het dat een teruggekeerde Syriëganger, met een lange geschiedenis van psychische problematiek, voor de tweede keer kon uitreizen.” (18:7 NRC 2019)

“Chadia B. (30) is geestelijk ziek. Dat was ze vijf jaar geleden al, toen ze de badkamer niet in durfde omdat daar de schimmen leefden. Toen ze in een psychose passanten voor een moskee belaagde om ze te behoeden voor het hellevuur. En toen ze naar Syrië vertrok.” (18:3 NRC 2019)

This quote directly connects Chadia B.'s decision to leave for Syria to her mental illness.

The article then narrates her troubled history, starting from her youth and teenage years, from which I have selected relevant quotations, as seen below.

“Chadia groeit op bij Hafida. Haar vader lijdt aan mentale problemen en vertrekt na de scheiding naar Marokko.” (18:8 NRC 2019).

The troubled subframe continues by returning to her early life, having a father with mental health problems, her parents' divorce, and growing up with a single mother. Then, moving to her teenage years, the article goes on.

“De problemen beginnen op de middelbare school. Chadia doet vmbo, maar komt moeilijk mee...Hafida loopt zelf het politiebureau binnen om hulp te vragen. Ze heeft haar dochter niet meer in bedwang, zegt ze, dit gaat een keer mis [...] Op 23 mei 2003 wordt ze na een stel straatroven veroordeeld tot anderhalf jaar jeugdgevangenis. Chadia B., veertien jaar oud, belandt in de justitiële jeugdinrichting De Heuvelrug in Zeist. Na de jeugdgevangenis nemen Chadia's psychische klachten alleen maar toe. Hafida probeert haar dochter herhaaldelijk opgenomen te krijgen. Dat is lastig, blijkt onder meer uit een afwijsbrief van een jeugdkliniek uit 2008: langdurige zorg kan slechts „in een vrijwillig kader gebeuren“. En Chadia wil niet...In een psychologisch onderzoek uit die tijd wordt gesproken van 'diverse persoonlijkheidsstoornissen', een 'manische stoornis' en 'psychose door middelen of beginnende schizofrenie'. Ze heeft een benedengemiddeld IQ.” (18:9 NRC 2019)

This quotation details a long history of “troubles” in Chadia B.’s life. Also emphasized is Hafida’s calls for help for her daughter that went unheard, the same thing happened when Chadia B. returned to the Netherlands shortly after leaving for Syria. The article quotes Hafida, Chadia’s mother.

“Ik heb elke instantie gevraagd, gesméékt, haar hier te houden”, zegt ze. „Politie, AIVD, de gemeente. Ik zei: ze gaat wéér naar Syrië als jullie niets doen. Ik zei dat ze opgenomen moest worden, gearresteerd desnoods - maar niemand die iets deed.” (18:36 NRC 2019).

The article then chronicles how Islam became a force in Chadia B.'s life and how the radical ideas she was exposed to, and her mental health issues enhanced each other.

“*De mentale problemen en de nieuw ontdekte islam versterken elkaar bij Chadia, ziet Hafida. „Dan hoorde ze overdag bij die vrouwen over de hel en 's avonds voelde ze de vlammen likken.” Ze stopt met douchen. „De badkamer is in de islam een onreine plek, leerde ze, dus daar durfde ze niet meer in.” Ook de medicatie wordt haar uit het hoofd gepraat. „Daar zou vergif in zitten. Alleen God beslist of je beter wordt.”*” (18:16 NRC 2019). The same pattern continues throughout the article, discussing Chadia B.’s problems and how organizations failed her as they ignored Hafida reaching out, even receiving an apology from the municipality and a meeting with the mayor of Amsterdam, Femke Halsema. The article paints a harrowing picture of Chadia B.’s life and what led to her joining the Islamic State. Throughout the article, as shown by the many quotes, uses the troubled subframe.

Previously, in this thesis, it has been noted that certain framing of women who join violent organizations can diminish their agency. This can also be the case with the troubled subframe. However, it is important to look at the context. In the case of Laura H., there has been a documented history of abuse and other issues in her youth. In the case of Chadia B., there is an evident and documented history of (mental health) problems that, in all reasonableness, would have affected her decision to travel to Syria. This thesis is not here to determine these women's guilt, innocence, or level of agency. However, it is important to not simply say that an article is using a frame but also understand the context within which it does. At the same time, it is also a choice by these authors to present the story of these women with little or no attention paid to the victims of IS.

Overall, it is clear that the monster frame, and usually the troubled subframe, is used extensively in articles that examine specific case studies of women who joined IS. The articles mentioned here examine the case of Laura H. and the case of Chadia B. and do so by using the troubled subframe. It is vital to take note of this because simply looking at the coding schematic gives a skewed image of the data. This subframe is primarily used in *NRC*, though *Telegraaf* also uses it, as will be explored below, which is a quality newspaper, and these articles are all lengthy, in-depth examinations of the women discussed. It makes sense for a quality newspaper to go more in-depth, which is how the troubled frame comes into play here. To go in-depth in these particular cases means to uncover and discuss information that could lead to the troubled frame, as was the case with these two women. It might be different if they had an in-depth

examination of other IS-women, but these women were chosen and fit within this frame.

Whore framing

Of the three frames by Sjoberg and Gentry, the whore frame was least utilized in the analyzed data. When used, it was often in the same article and thus not spread throughout the data. The linguistic markers that indicate this frame most often correlated to the "men as owners" subframe. This is a frame, like the "troubled" subframe discussed above, that is often used to garner sympathy for the woman or women in question. Women's agency is often reduced as the blame for their actions lie on other as she is being controlled by men or a man.

The "men as owners" subframe is illustrated below by a number of quotes.

“Veel buitenlandse IS-vrouwen kwamen gehuwd aan in het kalifaat, ze waren vrijwillig meegegaan of gedwongen door een echtgenoot die niet van enige inspraak was gediend. De radicale versie van de islam biedt immers weinig bewegingsruimte voor de vrouw. En wie ongehuwd arriveerde in het kalifaat, werd meteen in een huis opgesloten, een 'madafa', zoals de Nederlandse Amber aan deze krant uitlegde. Zij beschreef dat als een gevangenis, waar je uit kon als je trouwde met een strijder. Zo vond zij een Nederlandse IS-strijder.” (44:2 Trouw 2019)

This quotation frames the women as being forced ("gedwongen") by their husbands to join IS, though it first says that women went voluntarily as well. The final two sentences also use the "men as owners" subframe but do it more implicitly by saying that women were locked away once they arrived in IS territory and only able to get out once they married an IS-man, and it does so paraphrasing an IS-women.

The following quote also indicates a "men as owners" subframe but again based on someone else's words and softened using "min of meer" (more or less).

“Direct na aankomst in Syrië zou ze min of meer zijn gedwongen te trouwen met een inmiddels overleden Belgische strijder, met wie ze twee kinderen kreeg.” (4:7 AD 2020)

The previous examples are frames used by the writer or paraphrased words from IS-women themselves. In the latter case, the framing comes from an outside source, though the journalist still chooses to include the information and, in these cases, also paraphrases them with their own words. However, there are also cases where there is a direct quote from someone who is not the writer. An example of this are the words of the lawyer of Jennifer W. at her first court hearing. Jennifer W. was on trial for criminal negligence for the death of a 5-year-old Yezidi girl

enslaved by IS and in her and her husband's care. As a punishment, her husband tied this girl up outside in 40-degree Celsius weather, and Jennifer provided no care or water for this child, who subsequently died. Although it is said that she did try, it was too late by then. Her lawyer then asked if she was at power to do anything at all.

The story of Jennifer W. and the Yezidi girl is conveyed in the following quote.

“W. was destijds getrouwd met Abu Maawi, een strijder van IS. Het meisje werd ziek en zou twee keer in bed hebben geplast. Reden voor Abu Maawi het kind te straffen en buiten vast te binden. Bij een temperatuur van boven de 40 graden droogde ze uit. 'Hoewel zij onderkende dat het kind wegens een gebrek aan vocht zou doodgaan, deed ze niets. Ze verzorgde het kind niet, gaf het geen water en maakte ook de handboeien niet los', zo staat het in de aanklacht. Op zeker moment zou de Duitse wel water hebben gebracht, maar toen was het al te laat. Tijdens de eerste zitting kwam de advocaat van W. met een vraag voor de aanklager. „Ze deed niets, maar was ze bij machte wat te doen waar de echtgenoot bij was?” (31:3 Trouw 2019).

In this quotation, the journalist summarizes the situation and provides the lawyer's statement, which can be identified as "men as owners" to absolve the client. However, the journalist then goes on to dedicate some words to the girl's mother, who serves as a witness as well as the Yezidi activist Nadia Murad before continuing with providing some information about Jennifer W. and her life before, during, and after IS, calling her an "IS bruid" (the domesticity subframe) and painting her as a "stille scholier" (quiet student) who suddenly started wearing a headscarf and who returned from Syria only to want to go back again. During this trip back, she told the person taking her back about the Yezidi girl; this person turned out to be an American Secret Service agent, as told in the article. In this context, the journalist uses the quote by the lawyer, which provides the context for the trial and everything that preceded it, so it does not simply follow the framing used by the lawyer.

The "men as owners" subframe is also more substantial in articles that extensively examine individual women, such as the articles about Laura H. or Angela B., examined more closely below.

The following quote illustrates the difficulty that sometimes occurs when analyzing the data.

“Wat je ook veel ziet: vrouwen met kinderen van soms wel drie verschillende vaders. Kwam vader 1 om in de strijd, dan klopte een potentiële vader 2 de volgende dag op de deur. En als die

ook doodging, werd vader 3 geregeld. Daar zat weinig liefde of romantiek bij: vrouwen werden gedwongen met de volgende strijder verder te leven.” (44:1 Trouw 2019).

At first glance, it might be appropriate to code this with the "erotomania" subframe as it discusses women's involvement with a rotation of men. However, the context makes clear that the "men as owners" is the correct subframe. Applying multiple subframes within a single quotation is possible, but this is not the case here, as the final sentence modifies what comes before. The women did not go from man to man because they were sexually hedonistic but because their previous husbands died and they were forced, according to this article, to marry another man. This means that the "men as owners" subframe is the most appropriate and only subframe identified within this quotation.

When discussing the framing in articles through deductive analysis, it is also important to mention what is left out. Although the whore frame, in general, is not widely present, it can still be identified several times, mainly with "men as owners" as subframe. The "erotic dysfunction: unwilling to please men" subframe cannot be identified at all, and this was not unexpected as the function of women who join IS is specifically to please men in some shape or form. This subframe is often used when women are explicitly or implicitly said to be lesbians or otherwise considered "man-haters" (Sjoberg & Gentry, 2007).

To conclude, the use of a whore frame is rare. When used, the linguistic markers indicate that a "men as owners" subframe is being used, which tends to reduce a woman's agency as she does something because a man decides for her or forces her to do something. However, the use of this frame is not extensive enough to say that the use of this frame is particularly significant.

Comparing and contrasting framing of Angela B.

In this section, I will examine two articles about the same IS-women to show how the framing within these articles compares and contrasts. The second article was previously mentioned in the monster frame section of this chapter and is the only article that uses the monster frame extensively outside of the *NRC* articles mentioned above. In contrast, the first article calls into question the use of particular frames.

Syriëganger Angela B. staat op punt terug te keren naar Nederland - Kristel van Teeffelen

The article by van Teeffelen, published in 2020 in *Trouw*, focuses on the story of Angela B., who, at the time of writing, was in a Turkish jail, waiting to be returned to the Netherlands. The

linguistic markers indicating a mother frame and an appearance frame are there, as the quotation below shows.

“Gaat het over Angela B. dan komt de term ‘jihadbruid’ al snel om de hoek kijken. De nu 25-jarige vrouw uit Soesterberg vertrok in de zomer van 2014 naar Syrië om daar te trouwen met een beruchte Portugese IS-strijder. Nog zo ‘n kenschets van haar: ze wordt vanwege haar uiterlijk ‘mooie Angela’ genoemd” (24:3 Trouw IB 2020).

The word "jihadbruid" and the reference to her appearance could indicate the aforementioned frames. However, this article calls the use of those words into question by what follows further in the article, illustrated by the following quotation.

“Typeringen over haar uiterlijk of termen als ‘jihadbruid’ leiden mogelijk af van de verdenkingen jegens B” (24:4 Trouw IB 2020).

Although the article also states that the women had a supportive role, indicating a mother frame, this does not mean that women are all innocent and ignorant of what was happening around them, according to this article. The article also mentions that Angela B. traveled to the Islamic State when the horrors, such as the beheadings and tortures, were already known and that Angela B. contributed to the organization by recruiting others. Unlike Document 7, examined in the mother framing section above, which also discusses the Angela B. case and extensively uses the mother frame, this article staunchly calls into question the use of aforementioned frames and does not present this case as unusual or exceptional.

This article is not alone in calling into question the framing of IS-women. Brenda Stoter-Boscolo does so in *Trouw*, in her 2016 article *De Moordvrouwen van IS*, as well as the more sensationalist article in *Telegraaf* by Nausicaa Marbe titled *De emotie-tv blijft IS-terroriste aaien* published in 2020. The latter is mentioned in the general discussion above.

'Ik dacht dat ze een hoertje was'; Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka - Bart Olmer & Chris Ververs

In contrast to van Teeffelen's article, the article by Olmer and Ververs shows a very different approach to the story of Angela B. The article, published in 2014 in *Telegraaf*, has a word count of more than double that of van Teeffelen at over 1300 words, though a large part of that is also dedicated to other women. However, I will focus on the part about Angela B. to compare and contrast it to the previously discussed article about her.

Within the first few lines, the article already sets out the framing it will follow.

“*De jihadmeisjes zijn vaak getroebleerde tieners, die geplaagd worden door problemen. Angela B. was geen uitzondering.*” (21:1 *Telegraaf* 2014).

These "jihadmeisjes" (Jihad girls) are troubled teenagers; Angela B. is no exception. The article then describes the troubled life Angela B. has led—her parents' divorce, her father living in Portugal while she lives with her mother in the Netherlands—including a quote from her social media page, which goes as follows.

“*We hebben best veel probleeme thuis, vooral door mij, maja als ik je goed ken, leg ik het nog wel is uit ofzow. naja doejj! Kusjes Angela*” (21:3 *Telegraaf* 2014).

According to this article, it was clear that things were going south when the "tienermeisje" (teenage girl) went from sexily dressed to wearing a headscarf and then a burka. It then quotes a neighbor saying, "*Ik dacht eerst dat ze een hoertje was*" (At first, I thought she was a hooker) (21:3 *Telegraaf* 2014). This provocative statement was then chosen as the headline of the article.

Finally, the article goes on to mention that, according to her father, she traveled to Syria to marry a fighter, and it also mentions that "*radicalen*" (radicals) in the Netherlands called for Muslimas to travel to Iraq and Syria to wed fighters.

Within the first page of this article, we already see the use of all three frames, though some of it is based on the words of others, but those words are not called into question. Whereas van Teeffelen's article calls into question the framing, Olmer, and Ververs' article extensively uses framing, most notably the troubled framing. It also chooses to use a quote to indicate the whore framing by quoting from a neighbor, although this is done to contrast the change in Angela B. when she converted to Islam, which was used as a headline to the article.

This examination shows that even when the same person is under discussion, the framing used in the media can differ significantly. This can be the case across newspapers but also by the same newspaper, as I have previously shown when another *Telegraaf* article called into question the use of certain frames. In contrast, the *Telegraaf* article under discussion here replicates them without question.

The framing of Yezidi women

For the analysis of Yezidi women, I specifically and only looked for the framing of these women and not the framing of Yezidis in general or Yezidi men or boys, as that is outside the scope of

this thesis. Yezidi women fit the generalized victim framing discussed in the literature review. They fit the prevailing idea that for a long time existed of women in conflict situations. They are victims of the war and victims of sexualized violence specifically, and that is how they are framed in the data that I analyzed. However, that is not the only way they are framed in the data. There are instances in which these women are shown to have agency, even perpetuating the victim framing, as I will elaborate on below. However, first, I will briefly discuss the distribution of the codes per newspaper.

	AD 📄 20 🗨️ 129	NRC 📄 17 🗨️ 136	Telegraaf 📄 11 🗨️ 60	Trouw 📄 20 🗨️ 144	Totals
🔹 Yezidi women: Victims of (sexualized) violence 🗨️ 125	23	37	17	48	125
🔹 Yezidi: agency 🗨️ 37	9	6	4	18	37
Totals	32	43	21	66	162

Table 2. Codes per newspaper

The above table shows the distribution of the codes per newspaper. Noteworthy is that *AD* and *Trouw* have the same number of articles. However, *Trouw* has (more than) double the amount of both frames. Despite having almost half the number of articles, *Telegraaf's* use of the victim frame is not substantially lower than that of *AD*. The fact that *AD* used both frames substantially fewer times than *Trouw* could be explained by the fact that the articles in *AD* are shorter than those in *Trouw*, which means there is more data, thus more chance of being able to identify linguistic markers that indicate a specific frame. However, this does not explain why frames are more widely present in *Telegraaf*; a possible explanation for this is that *Telegraaf* is a more sensationalist, populist newspaper, using frames that contain violence fits within the model of sensationalist newspapers. *NRC* uses the agency frame substantially less, relatively speaking, than the victim of (sexualized) violence frame.

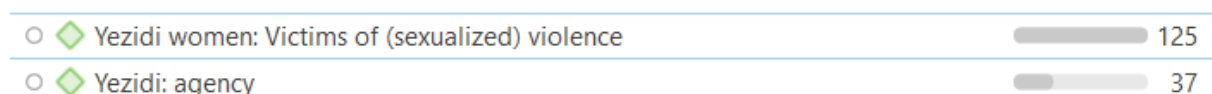

Image 2. Presence of codes Yezidi women data

The prevailing framing is of Yezidi women as victims of (sexualized) violence, as shown in the tables above, which can be seen through the use of words like (sex) slaves or the many references to the violence they suffered. Although there is some mention of Yezidi men or boys who have suffered, the focus of the articles was often about the (sexualized) violence suffered by

women. Either by simply stating a woman was a (sex) slave, that she was raped or even going into more details about what happened. I considered differentiating between these through subframes, however, there would simply be too much overlap as they overwhelmingly concern the (sexualized) violence perpetrated against these women. Below is a selection of quotes from the data showing the use of the victim of (sexualized) violence frame.

“Ze waren betrokken bij de handel in seks-slaven, zo kleedden ze yezidi-vrouwen en maakten ze op, voordat de 'oorlogsbuit', waaronder ook kinderen, verkocht kon worden.” (28:6 AD 2020)

“IS voerde tienduizenden jezidi's weg, verkocht de vrouwen als seks-slaven op de markt, dwong de mannen zich te bekeren tot de islam.” (39:2 Telegraaf 2019)

“Ze is een van de vele tieners die systematisch seksueel zijn misbruikt door IS-strijders, na te zijn gekocht, of als cadeau te zijn weggegeven.” (45:2 Trouw 2015)

“Honderden mannen zijn vermoord, duizenden vrouwen ontvoerd en tot seks-slaaf gemaakt.” (48:1 NRC 2015)

“Twee jaar nadat de terreurorganisatie IS in Irak duizenden yezidi's ontvoerde om als seks-slaven dienst te doen in zijn nieuwe kalifaat, wordt de kans steeds kleiner dan ze kunnen worden gered.” (59:1 Trouw Y 2016)

This framing can be found in the text written by the journalists, as quoted above, as well as when others, namely the women themselves, are quoted or paraphrased, as shown below.

“Uit de gesprekken die The New York Times met ontsnapte Yezidi-vrouwen voerde, komt een patroon naar voren van systematische handel in seks-slavinnen” (36:3, NRC Y 2015)

“„IS-strijders verkrachten vrouwen, behandelen hen als oud vuil”, aldus de Koerdische kolonel Nahida Ahmad Rashid.” (29:2 AD 2017)

“Ook vertelden twee Yezidi-vrouwen aan tv-zender DR dat Hassan hen als slavin kocht en verkrachtte” (32:5 AD 2019)

“„Yezidimeisjes die zijn ontsnapt, vertellen ons dat zij door de vrouwen werden aangekleed en opgemaakt voor de IS-strijders om door hen verkracht te worden.” (34:9 NRC 2019).

“In die IS-gezinnen, zo blijkt uit getuigenissen, werden die slaven regelmatig mishandeld door IS-vrouwen, die soms ook verkrachtingen hielpen faciliteren.” (44:4 Trouw 2019)

“Ze is zeker aan twintig verschillende mannen verkocht, zegt de 12-jarige Shreen. “Ze dwongen me te trouwen. Ze zeiden dat dit mocht vanwege hun geloof.”” (45:2 Trouw 2015)

Several articles focus on a specific Yezidi woman, allowing her to tell her story. In these cases, the victims of (sexualized) violence framing is also evident. Logically, women would use this frame when discussing their experience with IS. However, it must also be noted that it is a choice by the article's author to focus on it and specifically ask these women or girls about this experience. At the same time, it is the journalist's job to report what is happening in the world and present something newsworthy. These choices are not made in a vacuum. Rarely is something positive news. Document 45, published in *Trouw* in 2015, focuses on Shreen and briefly mentions Hamdiya's and Hanna's stories.

"[Shreen] is een van de vele tieners die systematisch seksueel zijn misbruikt door IS-strijders, na te zijn gekocht, of als cadeau te zijn weggegeven." (45:2 *Trouw* 2015)

"De meisjes sliepen op de harde vloer. Shreen klaagt over gezondheidsproblemen, omdat de cabine erg vochtig was in de winter. "Niemand gaf me medicijnen. Ik werd veel geslagen. Toen ik na mijn ontsnapping in december buiten kwam, had ik heel veel wonden."" (45:8 *Trouw* 2015)

"Vrouwen die kans zagen hun dochttertjes bij zich te houden, moesten hard voor hen knokken. Zoals Hamdiya (34), die in Syrië een aantal keren werd doorverkocht aan mannen die uit waren op haar dochttertje Maklin van zeven..."Ze zeiden dat Mohammed al getrouwd was met een meisje van zeven, dus het was oké." Hamdiya huilde en weigerde, bood zichzelf aan in haar dochters plaats en dreigde met zelfmoord. "Ze zeiden dat ze het recht hadden, en dat ik hen niet tegen zou kunnen houden." Hamdiya lijkt daar toch in geslaagd te zijn." (45:12 *Trouw* 2015)

Document 53, published in *NRC* in 2017, focuses on Parween.

"Het had weinig gescheeld of de intussen 19-jarige Parween Alhinto was er niet meer geweest. Na maandenlange verkrachtingen door steeds wisselende strijders van Islamitische Staat stond ze op het punt zelfmoord te plegen. Sommige andere gevangen meisjes hadden dat al gedaan. „Via via kregen we een telefoon in handen", vertelt Parween, „Ik belde een neef en vertelde hem dat ik er een eind aan wilde maken. Doe dat absoluut niet, zei hij. In plaats daarvan heb ik toen met een vriendin een ontsnappingsplan gemaakt."" (53:2 *NRC* 2019)

"Het vormde het begin van een lijdensweg voor Parween en de andere yezidi's uit het dorp. Parween werd met andere jonge meisjes, sommigen amper tien jaar oud, geselecteerd om mee te gaan met de IS-strijders naar Mosul, de stad die IS toen net in handen had gekregen. Daar werden ze verkracht en geruild als handelswaar. „Als ze genoeg van je hadden na drie of vier

dagen, gaven ze je gewoon door aan een ander", vertelt Parween, strak voor zich uitkijkend."(53:3 NRC 2019)

Words like "lijdensweg" (agonizing ordeal) emphasize the suffering these Yezidi women faced. Other than the suffering she faced at the hands of IS members, the author also chooses to include Parween wanting to commit suicide because of what she suffered at the hands of IS. This also emphasizes the horror of the situation.

Document number 57, published in *Telegraaf* in 2015, focuses on Hanna. As the quote below shows, sometimes there is extra emphasis on the horror the woman went through by using words like "gruwelijke" (gruesome) and the description of how she now spends her day, still haunted by what happened by the article's author.

"De 25-jarige Yezidi is nu gelukkig weer vrij, maar ze slijt haar dagen huilend in een vluchtelingentent. Toch wil ze haar gruwelijke verhaal vertellen. Al is het maar als noodkreet: Ik en andere meisjes en vrouwen hebben dringend psychische hulp nodig, maar die is hier nauwelijks." (57:1 *Telegraaf* 2015)

"Daar kwamen drie weken lang dagelijks IS-strijders langs die mij verkrachtten. Het was gruwelijk. Ik wilde me verzetten, maar daar was geen beginnen aan. Als ik huilde, werd ik in elkaar geslagen." (57:2 *Telegraaf* 2015)

As the above quote (57:1) shows, there is also a focus on the lack of resources available to these Yezidi women to get the help they need. There is a generalized victim framing present within the text, as also shown below quotes, to illustrate that even after they escape from IS, the women continue to suffer for a variety of reasons, such as the lack of resources available for them to rebuild their lives and deal with the trauma they faced.

"Met het verjagen van IS is de nachtmerrie van de yezidi's niet voorbij. „De gemeenschap dreigt zo te verdunnen, er blijft niets over.""(50:7 NRC 2019).

This quotation is about the Yezidi people migrating to other countries after the genocide, which is seen as a continuation of the genocide as it might mean no community is left.

"Wie na twee jaar nog uit het kalifaat weet te ontkomen, is ernstig getraumatiseerd, zeggen hulpverleners. Dinnayi vindt de opvang in Iraaks Koerdistan onvoldoende voor hen. "Stel je een vrouw voor die zolang bij IS is geweest en alles heeft verloren, en nu in een tent woont. Ze gaat naar de psycholoog voor sessies van 20 of 25 minuten, en krijgt drugs mee om haar kalm te houden. Dat is geen oplossing."" (59:6 *Trouw* 2016)

"Voor die lichamelijke wonden is wel verzorging in de kampen van Iraaks Koerdistan, waar de ontsnapte yezidi's zich voegen bij de honderdduizenden die de regio in augustus ontvluchtten om uit handen van IS te blijven. Voor de trauma's die Shreen en de andere meisjes en vrouwen in handen van IS opliepen, is echter nauwelijks verzorging." (45:9 Trouw 2015)

"Twee jaar lang verblijft Layla met haar kinderen in een tent in een vluchtelingenkamp. Sinds een paar maanden woont ze, samen met haar kinderen en haar moeder, in een stenen huis in de buurt van de Iraakse stad Duhok. „We leven in armoede“, vertelt ze. „We hebben geen geld. Alle mannen om wie ik geef zijn dood. Als ik naar mijn kinderen kijk, moet ik denken aan mijn overleden man, ze groeien op zonder vader.”" (33:9 AD 2020)

Quotes 28:6, 34:9, and 44:4, shown above, also emphasize the role of IS-women in the sexual violence the Yezidi women suffered.

In some cases, articles use this framing to show the barbaric nature of IS, to shock the reader, or to arouse a reaction from the reading audience, such as the following quote.

“Nieuws na 'n weekje weg: kleine meisjes verkrachten is halal. Yezidi-slavinnetjes seksueel misbruiken brengt je dichterbij Allah.” (56:1 Telegraaf Y 2015)

And to a lesser extent, the following quote.

"Een vader mag volgens het edict niet met dezelfde slavin gemeenschap hebben als zijn zoon. En hij mag geen seks hebben met een slavin en dan ook nog eens met haar dochter slapen. Zijn zoon is aan dezelfde beperking gebonden. Met de leeftijd van de dochter hoeven de eigenaren het niet zo nauw te nemen: „Het is toegestaan om gemeenschap te hebben met een slavin die nog niet de puberteit heeft bereikt als ze geschikt is voor gemeenschap“, viel al te lezen in een instructie van het 'Bureau voor onderzoek en religieuze edicten' van vorig jaar." (49:1 NRC 2015).

Although this quote does not explicitly mention the Yezidi women, they are mentioned later in the article as women who have been used as (sex)slaves by IS. The language in this quote is less callous than the one above, but the focus is more on the barbarity of IS as illustrated by what they are or are not allowed to do to slaves rather than on the women suffering under these conditions. However, other articles are more centered around the women, allowing them to tell their stories in their own words.

According to Campbell, “If men primarily narrate war, then they appear to function as actors within the conflict. If women only narrate rape, then they appear as passive victims of sexual violence” (Campbell, 2007, p. 426). However, this is a simplistic way of looking at things

once the data is contextualized. Although the previous analysis shows the prevalence of the victims of (sexualized) violence, it is too easy to simply say that this is the only thing that can be gleaned from the data and this information. Although the victim of (sexualized) framing is also prevalent when Yezidi women are given space to share their story, it could be argued that this is an act of agency. The quotes below illustrate this.

“Het meest zichtbare voorbeeld is Nadia Murad, een 21-jarige die na drie maanden als seks slaaf te zijn misbruikt, uit IS-gebied wist te ontsnappen, en sindsdien de wereld rondreist om daarover te vertellen [...] Voor haar rol bij het aan de kaak stellen van de IS-misdaden is ze, met steun van de Iraakse regering, genomineerd voor de Nobelprijs voor de vrede.” (64:3 Trouw 2016)

“Wat Layla wil doen, is het verhaal van de jezidi's vertellen. Over de genocide op haar volk, over de wreedheid van IS. Ze schreef er een boek over en reisde er onder meer voor naar de VS.” (33:9 AD 2020)

The Yezidi women tell these stories because they want the world to know what has happened to them for various reasons. Either they hope that sharing their story will help them gain resources, it will help them gain justice, or they feel their story deserves to be told. This shows that regardless of what frames might be present, the context within which these frames are used matters for what is conveyed to the reader. By sharing their stories, these women are actors in their own right, even if that fits within the victims of (sexualized) violence frame. Furthermore, these women do not just talk about the horrors they have faced because of ISIS; they also talk about how they managed to escape. Regardless of how much they had a role in their escape, these women will have known what dangers they faced while trying to escape, yet they did.

There are also instances where Yezidi women were, what Campbell might argue, actors within the conflict. Although this was not substantially discussed in the data, one article focused on Yezidi women who took on a role that traditionally would be preserved for men, that of fighters. The article in *AD*, though, also describes what happened to these Yezidi women and centered the article on the Yezidi women who decided to become fighters and join the Kurdish Peshmerga, the military of the autonomous Kurdistan Region in Iraq. The article centers around the women's revenge on those who harmed them, the Islamic State, as illustrated by the below quotes.

"Alle vrouwen grijpen naar de wapens om wraak te kunnen nemen." (29:2 AD 2017)

"„Schieten op IS geeft zo veel voldoening", zegt de officier. „Ik ga pas weer zingen als ik de rekening heb vereffend. Dat duurt nog wel even, want als soldaat ben ik nog lang niet klaar", zegt Khider drie jaar na de slachting. „Elke dag neem ik wraak. Voor Islamitische staat is het een schande dat zij met vrouwen moeten vechten." (29:6 AD 2017).

One article specifically calls into question the conservative Yezidi culture itself, in which women are sometimes victims of (sexualized) violence by the Dutch Yezidi woman Pari Ibrahim, as quoted below.

"Net van de universiteit is de Nederlandse Pari Ibrahim (30) inmiddels uitgegroeid tot mondiaal gezicht van het getiranniseerde jezidi-volk. Ze spreekt zelfs de Verenigde Naties toe tegen het onrecht dat is aangedaan. Maar ze worstelt ook met misstanden binnen de jezidigemeenschap zelf. „Wat vrouwenrechten betreft zijn wij geen haar beter." (39:1 2019)

"Pari Ibrahim vindt dat, nu het kalifaat is verslagen, de tijd voor de gemeenschap aanbreekt om in de spiegel te kijken. In Nederland wonen een paar duizend jezidi's. „Ik hou van mijn geloof en mijn gemeenschap, maar er zijn punten die we niet langer onder tafel mogen vegen. Als jonge jezidi-vrouw zie ik veel problemen. Minderjarige meisjes worden uitgehuwelijkt. Meisjes die een vriendje krijgen buiten de jezidi's, worden afgeschilderd als hoeren. Soms worden ze teruggebracht naar Irak of zelfs vermoord." (39:6 2019)

Another article talks about the emancipatory process many Yezidi women underwent because of the attack on the Yezidis and their traumatic experiences.

"In de slavernij van IS werden ze op zichzelf teruggeworpen, stelt Bayan Rasul vast. Ze beseften dat ze zichzelf moesten zien te redden. Toen ze andere yezidi-vrouwen ontmoetten, bedachten ze samen ontsnappingsstrategieën. Ze wisten de hand te leggen op telefoons of legden via internet contact voor hulp." (64:5 Trouw 2016)

"De vrijgekomen vrouwen helpen vanuit Koerdistan ook achterblijvers ontsnappen. Rasul was getuige hoe via Viber - een app vergelijkbaar met Skype - contact werd gelegd. "Ze maakten ontsnappingsplannen, tot in de details. Zo slim, en ze zijn analfabeet. Vervolgens droegen ze de mannen op: ga haar maar ophalen, op die exacte plek." Dat laatste was voordien ongehoord. "Vroeger had een vrouw weinig macht; ze had een traditionele rol, thuis, met de kinderen." (64:6 Trouw 2016)

Women were not just passive victims, as Campbell sees it here; they took part in their escape.

Above, I have shown several ways that Yezidi women were framed as showing agency.

Although these are all very disparate situations—women’s stories about their escape, women sharing the violence they faced, women enacting violence as revenge, or women calling out patriarchal violence from their own community—what they have in common is that women are actors in some shape or form. Although the victim of (sexualized) violence frame is still the most identifiable frame in the text, instances of agency are still present in the data. Because of this, I have coded these instances with the Yezidi agency frame. Although the victims of (sexualized) violence frame is overwhelmingly present in the data, through its contextualization, it can be questioned whether Yezidi women are simply framed as passive victims. In many cases, it is the women themselves who opt to share their stories. In the last few paragraphs, we have also seen other cases in which women go beyond this idea of passive victimhood. They take on a traditionally male role by becoming fighters, they speak out against the patriarchal violence in their own culture, or they have a hand in their own escape. However, it is important to also speak out against the idea that stories about sexualized violence faced by women in conflict simply frames them as passive victims, especially when it is the women themselves who share these stories and to not fall into the trap that only stereotypically masculine-coded actions make women actors. It is also important to note that within the Yezidi community, it was very important that these women were seen as victims because, by seeing them that way, they were able to be accepted back into the community. Women who married or had sexual relations, even when forced, with men outside their community were usually shunned or even killed in the conservative Yezidi community (Minwalla et al., 2020). By accepting them as victims whose honor remained intact, these women could return to their community (Foster & Minwalla, 2017).

Articles that discuss both Yezidi women and IS-women

Several articles contain mentions of both Yezidi and IS-women. I will briefly discuss how they write about these two groups within the articles discussing both.

	AD Y+IS W 5 46	All Y+I W 15 110	NRC Y+I W 2 14	Telegraaf Y+I W 3 17	Trouw Y+I W 5 33	Totals
◇ Monster: monstrosly/exceptionally evil 5		3		3		6
◇ Mother: domesticity 74	11	26	2	4	9	52
◇ Mother: driven by maternal instincts 10	3	6	2		1	12
◇ Whore: men as owners 9		2			2	4
◇ Yezidi women: Victims of (sexualized) violence 125	12	38	7	9	10	76
◇ Yezidi: agency 37	4	12	1	3	4	24
Totals	30	88	12	20	26	176

Table 3. Distribution codes in articles about Yezidi and IS-women

In Table 4, we can see that the victims of (sexualized) violence is the most used subframe in the data about Yezidi women and IS women. However, the mother frame is also present within this same material. Compared to what we see in the data about IS women, it does not appear that the frames used for these women are less present in any significant manner. This goes against my initial expectations that these frames would be less present because the victims of IS were also referenced in the article. However, it is essential to mention that although these frames are used, the articles do not present these women as having less agency because they are mothers. Many of the articles are, in fact, about what was done to Yezidi women and what role IS-women (might) have played. Unlike the mother frame, however, the troubled frame is not present in this data compared to its presence in the data overall. This can be explained by the fact that the troubled frame is present primarily in a few articles focusing on specific IS-women and go more in-depth about their story rather than being present throughout the data. Notably, the monstrously/exceptionally evil frame is present here comparatively albeit insignificantly in the grand scheme of it and less so than the driven by maternal instincts frame.

AD articles are centered around a specific case. One article concerns the Laura H. stageplay and the criticism from Yezidi's and Yezidi organizations (document 30). Another two articles are about Ojone I. with one focusing on the IS woman with only a brief mention of the Yezidi woman enslaved by her husband (document 32), and the other article tells the story of Layla, who tells her own story about her time with IS including her meeting with Ojone I. In the latter case, the focus lies on allowing this Yezidi woman to tell her story (document 33). In the article about Jennifer W., after presenting the case, the focus is on the point of view of Yezidi women, including the victim's mother, and only then the article returns to Jennifer W.'s story (document 31).

One *NRC* article also focuses on the Jennifer W. case, but here, the mother is only mentioned as "the mother," and we do not get direct quotes (document 34). The focus is the case's uniqueness as this was the first time in Germany that a woman was on trial for IS membership, and anyone was charged for a specific crime against the Yezidis. It does quote other Yezidis, such as Nadia Murad and others from Yezidi organizations, on the importance of the case and the search for justice for Yezidis. The other *NRC* article is about the repatriation of

IS women to Germany, mentioning one of the repatriated women being arrested for keeping a Yezidi woman as a slave (document 35).

Document 37 *Telegraaf* really “uses” the suffering of the Yezidi women to illustrate how barbaric IS and IS-women are. Document 38 contains a story about a Dutch Yezidi woman and another Dutch Yezidi activist. Neither of them was personally victimized by IS as they live in the Netherlands, but they know people who have been, and they talk about how justice needs to be done and that IS women should not get off lightly simply because they are women. The other *Telegraaf* article again gives the word to a Dutch Yezidi woman who started an organization to help the Yezidis, reiterating that women were just as bad and discussing issues within the conservative Yezidi community (document 39).

The *Trouw* articles primarily focus on the IS-women or IS in general, except for the article that focuses on a man who has managed to rescue many Yezidi women. The other articles mention the crimes committed against Yezidi women, in some cases more extensive than others. However, this is generally done as an addition to whatever story is told about IS-women.

Although *Trouw* focuses on the alleged crimes by IS-women, they consistently mention what has been done to Yezidi women even when there is no specific need to mention them looking at the article’s subject. Other than the extensive article about the man who helped save Yezidi women, no article focuses on Yezidi women or a Yezidi woman in particular. The *Telegraaf* articles give Yezidi women the opportunity to speak. However, these women were not personally victimized by IS but have been living in the Netherlands for many years. The *NRC* also focuses on the IS-women, though quotes from other Yezidi women.

AD is the most balanced out of all of these, with articles about IS-women that allow Yezidi women to speak, both the previously mentioned Dutch Yezidi women as well as Yezidi women whom IS victimized. However, nearly all connect to Dutch society by being about a Dutch IS-woman or giving the opportunity to Dutch Yezidi women to speak. Jennifer W. is German but still near enough to be “local,” which is often an important aspect of a story being told in the media to spark people’s interest.

In some of these articles, there is also a question about the treatment of IS-women versus that of Yezidis more generally.

“Want waarom werd een Zweedse tiener bevrijd en moesten de meer dan zesduizend leden van de yezidiminderheid die Daesh, zoals de radicale groep lokaal bekendstaat, ontvoerde zichzelf maar zien te redden?” (43:2 Trouw 2016).

Document 30 is entirely about the anger caused by the stage play about Laura H.

„We verzetten ons fel tegen alle pogingen om de daden van vrouwelijke IS-leden, medeplichtigen en supporters te verheerlijken” schrijft de organisatie. We vragen de Nederlandse autoriteiten onderzoek te doen naar dergelijke uitingen en ze af te wijzen.” De aandacht zou moeten uitgaan naar de slachtoffers en niet naar de daders.” (30:1 AD 2020)
“Nina Spijkers regisseur van het toneelstuk is het ‘er volledig mee eens dat er veel meer aandacht zou moeten zijn voor de Jezidi’s en het onwaarschijnlijke leed dat hen is aangedaan.’ Onze voorstelling is op geen enkele manier een poging om dat leed te ondermijnen of te vergroten.” (30:7 AD 2020).

This juxtaposes the reaction from a Yezidi foundation in the Netherlands and the play’s director. Again, it questions why there is more attention for IS-women than Yezidis, and the director agrees that there should be more attention for Yezidis.

Although the articles that contain references to both Yezidi and IS-women often focus on the IS-women, they do allow the story of the Yezidi women to be told. In these articles, Yezidi women are quoted or paraphrased to speak against IS-women generally or a specific IS woman. Some question the attention IS-women get over those whom IS victimized. The focus is often on the alleged crimes of the IS-women even though the victim of (sexualized) violence frame is most present overall as it is in the data as a whole.

Answering the subquestions

The subquestions in the introduction of this thesis were designed to help me answer the main research question. In turn, the analysis of the results presented in the chapter was done to answer these subquestions. In this section, I aim to answer the subquestions before answering the research question in the following chapter, the conclusion to this thesis.

1. Are the common frames about female perpetrators, as outlined by Sjoberg and Gentry (2007), used in Dutch media in articles about IS-women, and if so, how?

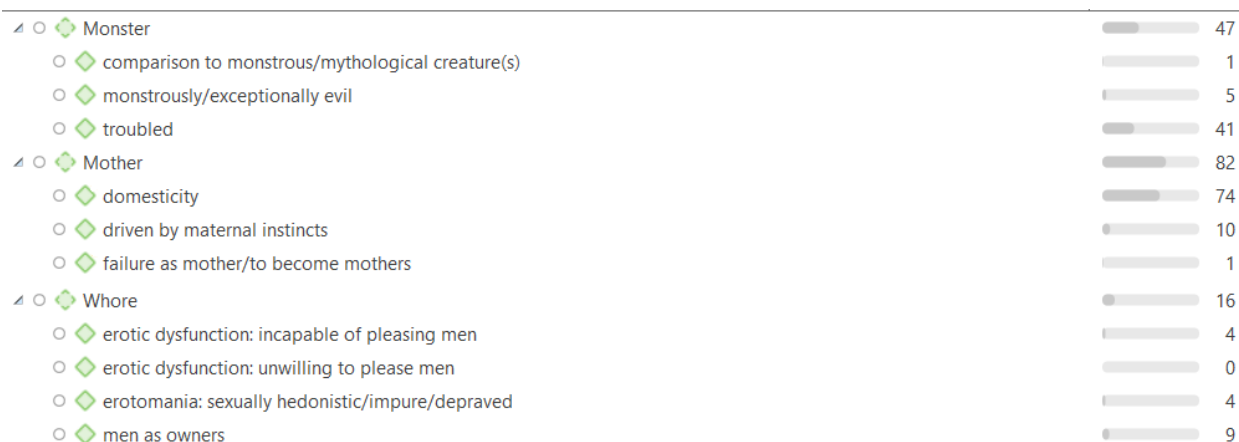

Image 1. Distribution of codes across the IS-women data

The above table shows the presence of the codes within the data on IS-women.

In their analysis, Sjobery and Gentry (2007) found that when women commit violence or join violent organizations, specific frames are used for these women, as explained in the literature review and methodology. My analysis aimed to see if these frames could also be found in Dutch media. Sjoberg and Gentry's frames are indeed used, but this has some caveats. As explicated above, some frames are used more often than others, sometimes specific subframes are used more often than others, and some (sub)frames are not used at all. I have found it to be the case that the mother frame is the most widely used frame across the data, but only because the domesticity subframe is extensively used. In contrast, the failure as mothers/to become mothers and the driven by maternal instincts subframes are not substantially present. The reason why the domesticity subframe is utilized more might have to do with the nature of the organization in which women's primary role was to be wives and mothers, and it was known that women, generally speaking, were not joining up to become fighters. This could partly explain why this frame is most widely utilized other than simply being that Dutch media reproduces gendered frames. The monster frame is also extensively used but more concentrated within specific articles rather than across the data compared to the mother frame. Here, too, we see that only one specific subframe is most widely utilized: the troubled subframe. The use of the monstrously/exceptionally evil and the reference to monstrous/mythological creature(s) subframe was negligible. The whore frame is rarely used but, when used, is utilized through the "men as owners" subframe.

It is important to note that there are also several instances, as illustrated above, whereby the framing of IS-women is called into question. Moreover, the use of gender-neutral linguistic markers can also be found throughout the data.

One note about the naming of the monster and whore frame is that they sound quite harsh because of the decision that Sjoberg and Gentry have made to name them thus. However, when examining the use of the frames in the context applied to the newspaper articles analyzed here, it becomes clear that it is more often used to garner sympathy for the woman or women involved. Of course, this would be different if I, for example, was able to identify the other two subframes (exceptionally evil/monstrous and comparison to monstrous/mythological creature) in a substantial manner as these subframes frame the woman or women in question very differently than the troubled subframe might. However, this was not the case. So, while the aforementioned frames can be found, the distribution of these frames is not even, but rather, there is a concentrated use of specific (sub)frames.

During the coding, it was important to note that while linguistic markers indicate a specific frame, the context makes it clear that these frames are called into question. While it thus can be said that the aforementioned frames are, in fact, present in a substantial way in the text—except for the whore frame—it cannot be said that the whole of Dutch media blindly uses these frames and only these frames. Enough evidence suggests that they also use gender-neutral linguistic markers alongside more gendered linguistic markers. There is no specific correlation between the use of specific gendered (sub)frames and nongendered framing though because the mother frame is the most widely used frame, there is a higher co-occurrence between these frames within the data. In this sense, Dutch media only partially follows Anglophone media in framing women who join violent organizations based on the findings discussed in the literature review and Sjoberg and Gentry's work (2007; 2015). The use of the frames can be, in part, explained by the role these women played in the organization, which was as wives and providers of a new generation through motherhood, and the troubled subframe is applied to only a negligible number of women, though extensively used in the articles that do utilize this subframe. At the same time, this does conform to some extent to the gendered framing regardless of how it might be explained.

In trying to answer this subquestion, I have found that the context is most important in understanding if and how these frames are utilized in Dutch media. The Dutch media largely

conforms to the gendered framing. However, there is also some reflexivity as some media also question the use of the mother frame, particularly as I have shown in the above analysis. In a sense, the use of linguistic markers also provides a contrast from the gendered framing as they are often simultaneously used. It equalizes men and women in a way, though gendered framing does continue to be used. Further research into how IS-men are framed might provide more insights and a point of comparison to examine gendered framing further. How does the framing of IS-men compare to that of IS-women? This could provide insight into how gendered the framing of Dutch media is.

2. Can distinguishable frames/a distinguishable frame be found in Dutch written media about female Yezidi victims of the Islamic State, and if yes, what are they?

In this thesis, I aimed to analyze two disparate groups of women involved in the same conflict situation. As stated in the methodology, when I analyzed this data set, I aimed to find something beyond and more specific than the generalized victim frame I discussed in the literature review. I found that the most distinguishable frame that can be found is that of victim of (sexualized) violence. I debated on the naming of this frame. Many references to their victimhood use the word (sex) slaves, so I considered using that as the code name. However, the victims of (sexualized) violence frame fits better with the findings in the literature review. It is also more encompassing. However, as I showed in the data analysis above, there is more than just the expected frame, and even this frame needs to be contextualized. There is also an agency frame; although its presence is not all-encompassing, it is there. Not only in discussions about women's escape or taking up arms but also in telling their stories. Women speaking of the (sexualized) violence they face does not make them passive victims; there is agency in telling their stories. Many women share these stories for a variety of reasons. Agency is not only when women act in stereotypically male ways. In the conclusion to this thesis, I will elaborate on this in relation to how women in war have been previously discussed. The answer to this subquestion, then, is that there is indeed a distinguishable frame that is used in Dutch media for female Yezidi victims of the Islamic State, and this framing falls within the expectations of women in conflict situations, which is that of victim of (sexualized) violence. However, there is also an agency frame that can be found, and the victim of (sexualized) violence frame needs to be contextualized to be fully understood.

3. How does the framing of these disparate groups of women compare and contrast?

While analyzing the data on these two groups of women, I looked for different things. My coding of the data on IS women was primarily deductive, with the codes already predetermined from Sjoberg and Gentry's theory on the framing of violent women. In contrast, the data analysis relating to the Yezidi women was primarily inductive, trying to find framing beyond the usual victims of (sexualized) violence framing, as discussed in the literature review. Naturally, this means that the answers I found regarding these two groups are different. The data regarding the Yezidi women frames them as victims of (sexualized) violence, whereas the IS women are framed differently, most often as mothers or monsters, as illustrated above. However, there is some overlap. It can be argued that by using the troubled subframe, the IS-women in question are framed as victims as well. Although Sjoberg and Gentry have used the monster frame for that, which implies dehumanization, the troubled subframe really implies or outright states that the underlying reason for why these women joined IS is because of things like troubled relationships, a troubled childhood, or a troubled state of mind. These women might also have been victims of (sexualized) violence before joining IS or during their time there. In this sense, these women are also victims in this conflict, though not victims *of* this conflict, unlike Yezidi women.

Yezidi women are not only victims of sexualized violence in the form of rape but also victims of violence because their loved ones have suffered from violence. In the case of IS-women, their role as mother or wife is often discussed in relation to their role within the Islamic State or reasoning for joining it. They followed their husbands. They married once they arrived in the Islamic State and had children with a fighter. However, they are not necessarily seen as "only" mothers despite using this frame. In that role, they provide the Islamic State with a new generation, a necessary part of state building and an inherently political process.

Examining articles that discuss both Yezidi women and IS-women shows that the role of IS-women in the organization is questioned. They are not simply assumed innocent because they are women, and their primary role is in the household. Yezidi women are allowed to share their stories in which the victim of (sexualized) violence frame can also be identified. On numerous occasions, they also highlight that IS-women also played their part in the violence done to Yezidi

women. So, even though many of these articles focus on IS-women, they focus on alleged crimes done against Yezidi women by these IS-women. They are not both victims in this case.

While some articles question the focus on IS-women compared to Yezidi women, I did not find this was overwhelmingly the case, though the articles that mention the Yezidi women might in greater or lesser amount focus on the Yezidi women compared to IS in general and the articles that are about both IS-women and Yezidi women do tend to center around IS-women or a specific IS-woman that has some relevance to the Netherlands. Nevertheless, in these articles, Yezidi women are sharing their stories. Overall, these groups of women are framed in different ways. While IS women can also be victims in some cases, Yezidi women are always victims of (sexualized) violence in this particular conflict. Although IS women are framed as mothers, this does not take away their potential for violence, and many times, as illustrated in the general discussion, there are gender-neutral markers used to refer to these women or which place them in the same group as men. Although Yezidi women are framed as victims of (sexualized) violence, they are not just simply talked about but also allowed to speak for themselves. They speak out so that the crimes of IS and specific people are not forgotten and adequate punishment can be meted out. So, although it can be said that they fit within the paradigm of women in conflict situations, by speaking out, they do take control in some sense of the narrative.

Discussion and Conclusion

This final chapter contains a discussion of the findings elaborated on in the previous chapter and the conclusion of the thesis. I aim to answer the research question as posed in the introduction to the best of my ability based on the results. Whereas the previous chapter looked at the results in a more detail-oriented way, providing necessary quotations, this chapter will zoom out and provide a bird's eye view to answer the research question. It will also look at how my results fit within the previous literature as set out in the literature review. I will reflect on the research conducted within this thesis and discuss the limitations I found while conducting this research. Finally, I will end this thesis by giving recommendations for further research.

What does the framing of ISIS brides and the female Yezidis whom ISIS victimized tell us about how Dutch media frame women in contemporary conflict situations?

When starting this thesis, I set out to answer this specific research question and to do so by conducting a qualitative content analysis informed by framing theory and literature about the framing of women involved in conflict situations. In the previous chapter, I have provided a discussion of the findings of this analysis and have answered the three subquestions that were informed by the research question and formulated to help answer this central research question. In this section, I will also call back to the literature discussed in the literature review to see how and to what extent my findings align with the literature.

Looking at the analysis conducted for this thesis, the research question can simply be answered by saying that Dutch media frame women as mothers, troubled, or victims in Dutch media. However, this answer is too simplistic and needs to be elaborated on, which I will do below.

The mother frame is the most used in the data on IS-women, as shown in the previous chapter, with the domesticity frame being the most extensively used by far out of the three subframes of the mother frame. We can, among other things, see this with the use of words like “*Jihadbruid*” or “*IS bruid*,” which is similar to what we see in the framing of the Black Widows of Chechnya named thus because they are framed as choosing violence after they have lost their husbands. Of course, there are also the connotations relating the name to the spider, which also ties this name to the monster frame. Unlike what we are shown through West and Struckman's research on the Chechen Black Widows, however, there is nothing in the data that frames IS-women as having joined the organization because they have failed as mothers or failed to

become mothers; rather, they are, on occasion, shown to have failed as mothers *because* they have joined IS and as a result of that choice their children have suffered (2004; 2006). This can be explained by the fact that these are two very different contexts, with the Chechens already being involved in a conflict in their own land because of which their husbands or sons died. In contrast, the IS-women discussed here specifically traveled to IS territory to join the organization. One article in the data discusses the Chechen Black Widows and Muriel Degauque, who were also mentioned in the literature review as being framed using a trauma frame, similar to what I named the troubled frame. They are offered as examples of (Islamic) women who also engaged in violence and might serve as an example for IS itself for violent contributions that women could make to their organizations rather than just bringing forth a future generation of fighters (document 23). Even though IS-women are often framed as mothers in Dutch media, this does not necessarily mean that they are overwhelmingly framed as being passive or ignorant of what the organization did and stood for, though some journalists and some IS-women do (implicitly) say they are as shown in the analysis. This is contrary to what Martini found in her analysis of British media, which concluded that these women were framed as being naive in British media (2018). Some articles frame specific women who committed violence or contributed in some form to violent acts as exceptional; however, this is largely not the case. Although the mother frame is used, specifically and most often the domesticity frame, it does not mean that all articles using this frame assume that these women were passive, even if they use it and not specifically question it as some articles do. Many articles talk about what these women allegedly do or might have done in the Islamic State. In several cases, as the data containing both references to Yezidi and IS-women shows, we see that the possible violence of these women is discussed either by using specific examples or by statements by others or the author that these women should not simply be underestimated and deemed innocent of violence simply because they were often mothers and wives. This does not mean that the findings completely reject those of Martini; some women were framed as possibly being naive or motivated by marriage or having a troubled relationship with parents, as Martini found in her research on British media framing (2018). Sometimes, women in general or specific women are framed this way, but that does not mean they are, as stated above, not seen as possible perpetrators. The same goes for Jackson's framing of these women being pulled into the organization by forces outside themselves (2021). Some data suggest that women were pulled in by forces outside themselves,

mostly other people, but this was only the case in some of the data, not overwhelmingly so. Martini also found IS-women being framed as having bad relationships with their parents, which I also found in the data coded with the monster frame, troubled subframe (2018). As the previous chapter showed, the troubled subframe was the second most used subframe, but specifically because it was extensively used in a small number of articles, compared to the mother subframe, which was more generally used across the data. This aligns with Galica's findings that these women garner more attention because they lie outside the norms and that the focus lies on their personal lives rather than any political reason for joining the group (2020). When discussing the women of the Hofstadgroup, de Graaf found that these women were either framed as being abused by Islamic loverboys or as being "*Amazones van Allah*," two very distinct types of framing (2012). Neither of these types of framing was overwhelmingly present in the data I found. Women were, in some cases, framed as following their men. However, in general, there was little suggestion of being as coercive as loverboy implies, nor were these women, with rare exception, framed as being as radical as "*Amazones*" implies. Most articles do not focus on political reasons why these women might have joined, though some mention that some women believed in the state-building project and wanted to live in an Islamic state. In this, the frames used in the data do not connect the personal with the political when it is, in fact, a political act within the context of this conflict, and in this sense, Dutch media does adhere to the stereotypical framing of women not having political but only personal reasons for joining violent organizations as argued by Galica outlined in the literature review (2020). As I previously discussed, the role of women within the Islamic State is traditional, but that does not mean it is not political. In order to build a state, a new generation is necessary, and women provide this new generation and raise this generation with the IS values, fulfilling their traditional role as mothers. This is a shortcoming of the mother frame, as used by Sjoberg and Gentry (2007). Examining their work, it is evident that they see the usage of frames as placing these women outside of the political realm; the personal is not the political in this type of framing. However, in the case of IS-women, the personal can be political despite the use of the mother frame. The mother's role in the Islamic State is political as it is part of the state-building process, which is inherently political. This is, again, why the context in which specific frames are used is essential to understand and acknowledge while conducting this type of analysis.

Berbers et al. found five different frames for Westerners who joined IS: the terrorist frame, the victim frame, the adventurer frame, the Don Quixote frame, and the martyr frame (2015). It can be argued that by using the troubled subframe, these women are framed as victims. Many of these stories are personalized human-interest stories rather than conveyors of abstract information; in this sense, they naturally elicit more emotion from the reader (Aarøe, 2011). As shown in the previous chapter, the women the troubled subframe applied to were, in fact, victims for a variety of reasons. However, it still is a choice by the author of the article and the newspaper to publish an article focusing on these women and telling their stories in a specific way using the troubled frame.

Although I did find proof that affirmed Sjoberg and Gentry's findings, as I have shown above with the use of the domesticity subframe and the troubled subframe, my analysis did not completely align with their findings as there was rarely any use of the whore frame and the use of the monster frame was very specifically primarily the troubled subframe. Possibly, this is because these are not popularly used frames for violent women in the Netherlands, or they are not used because they are not applicable to this conflict and perhaps are used in articles about other violent women. This would require further research involving Sjoberg and Gentry's frames and analyzing how women in general and women involved in another violent conflict or who commit violent acts are framed in Dutch media in relation to these frames. Regarding the framing of Yezidi women, it fits neatly into the victim of (sexualized) violence frame discussed in the literature review.

My findings align with those of Buffon and Allison, as discussed in the literature review, who found that articles about the Yezidis focused on the injury done to women's bodies (2016). However, in plenty of instances, this was also the story that these women chose to share for their own reasons, including for justice and to share with the world what happened to them and what must never happen again. In my analysis of the framing of Yezidi women, I had hoped to find something beyond the victim framing that I found, and which is traditionally used as outlined in the literature review. I wanted to do an inductive analysis with no preconceived ideas. Although I overwhelmingly found this framing, I also found framing that suggested agency from these women, not just in taking revenge on IS through taking up arms but also by sharing their stories in the first place. Although this fits within the framing that is stereotypically and traditionally found about women involved in conflict situations, as outlined in the literature review, it is too

simplistic to accept that as it is. The contextualization shows that you cannot say that these women are simply passive victims because they happen to use the victim of (sexualized) violence frame when they share their stories. Naturally, this would be the case as that is what happened, but in sharing, they are also showing agency. The answer here is then not to reject looking at women in war as victims but to contextualize it and to broaden the scope of our research and the stories that are told and the way they are told rather than simply rejecting something because it is the way a group was traditionally seen in the past and often still are

Yezidi women and IS-women's presence in this conflict might upset the old way of looking at women in war as victims when they are, in fact, also perpetrators of violence. At the same time, some IS-women are also framed as victims through the use of the troubled subframe specifically, but the domesticity frame, too, sometimes suggests a lack of agency for these women. This, however, need not take away from the victimhood of Yezidi women, nor does it necessarily or always take away agency from IS-women. Instead of limiting our perspective, it should be expanded. Women can both be perpetrators and victims, sometimes at the same time. The same goes for men. We should not look at things as an either/or situation, whether this involves gender or victimhood and perpetration or agency or lack thereof.

Women are not just Beautiful Souls that are victimized by war, which Elshtain argues women are framed as, but women tend to overwhelmingly be victims during conflict situations (1987, Smeulers, 2015). Acknowledging this does not mean we simply have to accept that women are passive victims and only passive victims. Similarly, men are also victimized by war while simultaneously overwhelmingly being perpetrators of violence in conflict situations. However, this does not mean that women are not also perpetrators. Neither does being a victim mean you are passive and have no agency, nor does being a perpetrator mean you are not at the same time a victim and have full agency over your actions. Gentry and Sjoberg's statement in the literature review is relevant here again: one's actions are "contextualized within an interdependent, and constraining, social world which influences both the identity of self and the availability of choices that self has (Gentry & Sjoberg, p. 148, 2015). This goes for both men and women.

For both groups—Yezidi women and IS-women—the essential finding is that analyzing data using framing theory is not merely counting how many times a frame can be identified through linguistic markers but also, more importantly, looking at which context the frame is

present. There needs to be more nuance than to say that to use specific frames is to deny women agency, whether as victims or perpetrators. Although showing men as perpetrators and women as victims is a simplistic binary, as argued by Moser and Clarke outlined in the literature review, it is also simplistic to say that being a victim and using this frame inherently means that you are denying women agency and simply seeing them as passive victims (2001). Similarly, using frames such as those set out by Sjoberg and Gentry also does not mean a woman's agency is denied. Again, context is critical. The most pertinent question to follow this research up with is: What is victimhood, what is agency, and in what way do these concepts interact?

Reflections on and limitations of the research

Coding is an iterative process. I have already discussed much of my process in the methodology and have discussed some of the choices I had to make while coding in the previous chapter. It is a process of coding and constantly repeating the process to ensure consistency throughout and that developments in my thought process are applied to all data equally. It was sometimes hard to give any hard conclusions to the analysis because Sjoberg and Gentry did not outline their method, making it harder to compare the Dutch findings with their findings.

What I found in my research is that context and contextualization do really matter when looking at framing. Much of the literature I reviewed presented their findings as being conclusive. Of course, I did not conduct their research, so I cannot say if this was accurate or not, but in my own research, it was too simplistic to say that I found a specific framing, and that is that. The context of the framing made all the difference in understanding how and why it is used. I also found that it was difficult to fully see if there was a gendered framing because I only focused on two groups of women, so although it is possible to see some gendered framing, it is difficult to be conclusive if you have not compared it to data on men. Of course, some articles were available about the Dutch framing of men. However, I did not do the research myself, and they did not distinguish between the framing of men and women, making comparison more difficult.

The scope of this thesis limited the research conducted for this thesis because I looked at two particular cases, and these cases only included women. This is why I have suggestions for further research below that could give a more complete view of the (gendered) framing of these women in particular and additional groups who could serve as a point of comparison.

Another limitation was the data. Some newspapers had more data available for analysis than others, which might skew the findings, though this in itself can say something about the choices newspapers make on what to report and how to report those things they choose to report. I also chose to analyze *Trouw*, as I explained in the methodology, over the more widely read *Volkskrant*, which means I am missing a more leftist point of view that could have influenced my findings one way or the other.

Another limitation was the data available. I had hoped to sample from a larger corpus and get an equal representation per newspaper and year. However, there was not enough data available to do this, so I had to make do with what was available.

Recommendations for further research

While doing research for and writing this thesis, I found several topics or groups that could be interesting for further research that could provide more depth to my findings but were outside of the scope of this thesis. A number of these are gender-related. Further research could look into how Yezidi women versus Yezidi men were framed. Another suggestion would be looking at how IS women versus men were framed. By combining my research with research that compares and contrasts the framing of men versus women, more could be told about how gendered framing is or if there is some overlap in how these groups are framed.

It would be interesting to apply Berbers et al.'s frames to Dutch media but with a gendered lens, differentiating between data on men and women to see what findings this analysis results in. De Graaf also suggests that women joining violent organizations are often framed as more dangerous than men (2012). More research into the framing of men versus women could tell us more about potential gendered framing and the possible passivity in the framing of women versus men or the framing of the danger of women versus men.

Although there are few references to headscarves in the texts, they are interesting because they might be part of a larger frame regarding Muslims and Muslim women or the Middle East and Middle Eastern women in general. For example, Berbers et al. examine the framing of Muslims in Dutch and Flemish media, though not specifically of Muslim women, and de Graaf discusses the framing of specific Muslim women in several case studies in her book (2015; 2012). However, looking at possible orientalist frames regarding Muslims and Muslim women was outside the scope of this thesis as I specifically looked at gendered frames. However, I still

wanted to note it here in the general discussion. Conducting research that compares the framing of Muslim women versus non-Muslim women joining violent organizations or Muslim men versus Muslim women joining violent organizations could offer new insights.

Further research that could add to de Graaf's research would be an in-depth profile looking at specific Western or Dutch IS-women, their radicalization process leading to them joining the organization, and how they have been framed in the media. This would provide a more contextualized examination of these women and their framing. She also looked at the framing of law enforcement and not just the media. Adding this element could also provide more insights.

In articles about Yezidis, there appears to be a more significant focus on Yezidi women than men. Perhaps because Yezidi women fall into the general framing of women in conflict as being victims, whereas Yezidi men are also victims in this war and, as such, fall outside of the gendered victim versus perpetrator framing often used in writing about conflict situations. This fits into Buffon and Allison's findings that the victimization of Yezidi men is often ignored (2016). Further research could investigate this.

Another pertinent topic of research, which could be combined with the above research, is looking at the framing of Muslims in general or Muslim men versus women or, more broadly, people (men versus women) from the Middle East. It would be relevant to see if these disparate groups of people, being Muslims or from the Middle East, affect these groups' framing. This could also affect any gendered framing that might or might not exist. In some articles, there is the question of the focus on IS-women compared to Yezidi women. Although I did not find an overwhelming difference for this with newspaper reporting, it would be relevant to see if this is any different regarding news media on television and what this tells us about the possible differences between television and newspaper reporting.

Another avenue of research is testing the influence that gendered and nongendered, or mixed frames have on an audience in relation to how IS-women are framed.

Overall, many avenues of further research could be explored, building on or expanding the research done in this thesis.

References

- Aarøe, L. (2011). Investigating frame strength: The case of episodic and thematic frames. *Political communication*, 28(2), 207-226.
- AIVD. (2023, August 1). Uitreizigers en terugkeerders. AIVD.
<https://www.aivd.nl/onderwerpen/terrorisme/uitreizigers-en-terugkeerders>
- Alexander, A., & Turkington, R. (2018). Treatment of terrorists: How does gender affect justice?. *CTC Sentinel*, 11(8), 24-29.
- Amnesty International. (2022, August 16). *Germany/iraq: World's first judgment on crime of genocide against the Yazidis*. Amnesty International.
<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/11/germany-iraq-worlds-first-judgment-on-crime-of-genocide-against-the-yazidis/>
- Bakker, E., De Leede, S., & Note, I. B. (2015). *European female Jihadists in Syria: exploring an under-researched topic*. International Centre for Counter-Terrorism..
- Bennett, W. L. (1995). *News: The politics of illusion*. New York: Longman.
- Berbers, A., Joris, W., Boesman, J., d'Haenens, L., Koeman, J., & Van Gorp, B. (2016). The news framing of the 'Syria fighters' in Flanders and the Netherlands: Victims or terrorists?. *Ethnicities*, 16(6), 798-818.
- Berbers, A., Koeman, J., & d'Haenens, L. (2015). Reception of Media Representations of Moroccan Ethnicity and Islam in Belgium and the Netherlands: the case of the "Syria fighters." *Representations of Islam in the news: A cross-cultural analysis*, 157.
- Bergen, P., Schuster, C., & Sterman, D. (2015). ISIS in the West: The new faces of extremism.
- Borer, T. (2009). Gendered War and Gendered Peace: Truth Commissions and Postconflict Gender Violence: Lessons From South Africa. In *Violence Against Women* 15(10) (pp. 1169-1193).
- Boutin, B., Chauzal, G., Dorsey, J., Jegerings, M., Paulussen, C., Pohl, J., ... & Zavagli, S. (2016). The foreign fighters phenomenon in the European Union. *Profiles, threats & policies. The International Centre for Counter-Terrorism–The Hague. doi*, 10(2016.1), 02.
- Brown, K. (2011). Muriel Degauque: Media representations of Europe's first female suicide bomber. *European Journal of Cultural Studies*, 14(5), 705-726.

- Bryman, A., Bell, E. (2019). *Social Research Methods*. Oxford university press.
- Buckley-Zistel, S., & Zolkos, M. (2012). Introduction: Gender in transitional justice. In *Gender in transitional justice* (pp. 1-33). Palgrave Macmillan, London.
- Buffon, V., & Allison, C. (2016). The gendering of victimhood: Western media and the Sinjar genocide. *Kurdish Studies*, 4(2), 176-196.
- Cacciatore, M. A., Scheufele, D. A., & Iyengar, S. (2016). The end of framing as we know it and the future of media effects. *Mass communication and society*, 19(1), 7-23.
- Capella, J. N., & Jamieson, K. H. (1997). *Spirals of Cynicism: The press and the public good*. Cambridge University.
- Campbell, K. (2007). The Gender of Transitional Justice: Law, Sexual Violence and the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia . In *International Journal of Transitional Justice* 1(3) (pp. 411-432).
- Cavanagh, S. (1997). Content analysis: Concepts, Methods and Applications. *Nurse researcher*, 4(3), 5-16.
- Cho, J. Y., & Lee, E. H. (2014). Reducing Confusion about Grounded Theory and Qualitative Content Analysis: Similarities and Differences. *Qualitative report*, 19(32).
- Chulov, M. (2020, October 16). After ISIS, Yazidi women forced to leave their children behind. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2020/oct/16/after-isis-yazidi-women-forced-to-leave-their-children-behind>
- D'Angelo, Paul & Lombard, M. (2008) The Power of the Press: The Effects of Press Frames in Political Campaign News on Media Perceptions, *Atlantic Journal of Communication*, 16:1, 1-32, DOI: 10.1080/15456870701647391
- D'Haenens, L., & Bink, S. (2006). Islam in de Nederlandse media: Focus op het Algemeen Dagblad/Islam in the Dutch press: With special focus on the Algemeen Dagblad. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 34(4).
- Davis, N. Z. (1976). " Women's history" in transition: The European case. *Feminist Studies*, 3(3/4), 83-103.
- De Graaf, B. (2012). *Gevaarlijke vrouwen. Tien militante vrouwen in het vizier*, Amsterdam: Boom.
- De Leede, S. (2021). Women, Gender and Violent Extremism: The Relevance of a Gender-Sensitive Approach in Responses to Female Supporters of Daesh. In *Gender*

- Mainstreaming in Counter-Terrorism Efforts in the Western Balkans* (pp. 38-53). IOS Press.
- Desbois, F. P., & Costel, N. (2018). *The Terrorist Factory: ISIS, the Yazidi Genocide, and Exporting Terror*. Simon and Schuster.
- De Vreese, C. H., Boomgaarden, H. G., & Semetko, H. A. (2011). (In) direct framing effects: The effects of news media framing on public support for Turkish membership in the European Union. *Communication Research*, 38(2), 179-205.
- Domle, K. (2013) Yazidis: A Deep-Rooted Community in an Unstable Present. In Salloum, S. (2013) Minorities.
- CTED. (2020). CTED analytical brief – the prosecution of ISIL-associated women | security council - counter-terrorism committee (CTC). United Nations.
<https://www.un.org/securitycouncil/ctc/content/cted-analytical-brief-%E2%80%93-prosecution-isil-associated-women>
- Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: method, applications, and issues. *Health care for women international*, 13(3), 313-321.
- Edelman, M. (1993). Contestable categories and public opinion. *Political communication*, 10(3), 231-242.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, 62(1), 107-115.
- Elo, S., Käiriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K., & Kyngäs, H. (2014). Qualitative content analysis: A focus on trustworthiness. *SAGE open*, 4(1), 2158244014522633.
- Elshtain, J. B. (1987). *Women and war*. University of Chicago Press.
- Enloe, C. (1990). *Bananas, beaches and bases: Making feminist sense of international politics*. Univ of California Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Towards clarification of a fractured paradigm. *McQuail's reader in mass communication theory*, 390, 397.
- Entman, R. M. (1996). Reporting environmental policy debate: The real media biases. *Harvard International Journal of Press/Politics*, 1(3), 77-92.
- Esser, F. (2008). Dimensions of political news cultures: Sound bite and image bite news in France, Germany, Great Britain, and the United States. *The International Journal of Press/Politics*, 13(4), 401-428.

- Fink, N. C., Zeiger, S., & Bhulai, R. (2016). A MAN'S WORLD?. *Exploring the Roles of Women in Countering Terrorism and Violent Extremism*, 7.
- Foster, J. E., & Minwalla, S. (2017). Voices of Yazidi women: Perceptions of journalistic practices in the reporting on ISIS sexual violence. In *Women's Studies International Forum* (Vol. 67, pp. 53-64). Pergamon.
- Galica, N. (2020). Lifting the Veil: The Impact of Framing on Sentencing Disparities Between Males and Females Convicted of Terrorism since the Rise of ISIS, 53 *UIC J. Marshall L. Rev.* 113 (2020). *UIC Law Review*, 53(1), 4.
- Gamson, W. A., & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American journal of sociology*, 95(1), 1-37.
- Gan, R., Neo, L. S., Chin, J., & Khader, M. (2019). Change is the only constant: The evolving role of women in the Islamic State in Iraq and Syria (ISIS). *Women & Criminal Justice*, 29(4-5), 204-220.
- Gentry, C. E., & Sjoberg, L. (2015). *Beyond mothers, monsters, whores: thinking about women's violence in global politics*. Bloomsbury Publishing.
- Goldstein Joshua, S. (2001). War and gender. *How gender shapes the war system and vice versa*.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse education today*, 24(2), 105-112.
- Hall, S. et al. (1978) *Policing the Crisis: Mugging, the State, and Law and Order*, Basingstoke, Macmillan.
- Hickey, G., & Kipping, C. (1996). A multi-stage approach to the coding of data from open-ended questions. *Nurse researcher*, 4(1), 81-91.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research*, 15(9), 1277-1288.
- Jäger, P. (2018). Stress and health of internally displaced female Yezidis in Northern Iraq. *Journal of immigrant and minority health*, 21(2), 257-263.
- Kruse, C. (2001) The Movement and the Media: Framing the Debate Over Animal Experimentation, *Political Communication*, 18:1, 67-87, DOI: [10.1080/10584600150217668](https://doi.org/10.1080/10584600150217668)
- Lecheler, S., & De Vreese, C. H. (2019). *News framing effects: Theory and practice* (p. 138).

Taylor & Francis.

- Lecheler, S., Schuck, A. R., & De Vreese, C. H. (2013). Dealing with feelings: Positive and negative discrete emotions as mediators of news framing effects.
- Jackson, L. B. (2021). Framing British ‘Jihadi Brides’: Metaphor and the Social Construction of IS Women. *Terrorism and political violence*, 33(8), 1733-1751.
- Lindekilde, L. (2014). Discourse and frame analysis: in-depth analysis of qualitative data in social movement research. *Methodological practices in social movement research*, 195-227.
- Lobanov-Rostovsky, S., & Kiss, L. (2022). The mental health and well-being of internally displaced female Yazidis in the Kurdistan Region of Iraq: a realist review of psychosocial interventions and the impact of COVID-19. *Global Mental Health*, 1-13.
- Loken, M., & Zelenz, A. (2017). Explaining extremism: Western women in Daesh. *European Journal of International Security*, 3(1), 45-68.
- Martini, A. (2018). Making women terrorists into “Jihadi brides”: An analysis of media narratives on women joining ISIS. *Critical Studies on Terrorism*, 11(3), 458-477.
- Masters, C. (2009). Femina Sacra: The War on/of Terror', Women and the Feminine. *Security Dialogue*, 40(1), 29-49.
- Masadeh, M., & Pries, L. (2021). Similar history and different strategies of ‘arrival’: Female yazidi survivors of the Islamic State in Germany. *Journal of Refugee Studies*, 34(4), 3888-3906.
- Mustafa, Balsam. "From personal narrative to global call for action: The case of Yezidi survivor Nadia Murad." *Narrative Inquiry* 28.1 (2018): 161-180.
- Minwalla, S., Foster, J. E., & McGrail, S. (2020). Genocide, rape, and careless disregard: media ethics and the problematic reporting on Yazidi survivors of ISIS captivity. *Feminist Media Studies*, 1-17.
- Moretti, F., van Vliet, L., Bensing, J., Deledda, G., Mazzi, M., Rimondini, M., ... & Fletcher, I. (2011). A standardized approach to qualitative content analysis of focus group discussions from different countries. *Patient education and counseling*, 82(3), 420-428.
- Morrissey, B. (2003). *When women kill: Questions of agency and subjectivity*. Routledge.
- Moser, Caroline, and Clark, F (2001). *Victims, perpetrators or actors?: Gender, armed conflict and political violence*. Palgrave Macmillan.

- MSF. (2019, October 4). MSF warns of mental health crisis among Yazidis in Iraq: MSF. Médecins Sans Frontières (MSF) International. <https://www.msf.org/msf-warns-mental-health-crisis-among-yazidis-iraq>
- Nacos, B. L. (2005). The portrayal of female terrorists in the media: Similar framing patterns in the news coverage of women in politics and in terrorism. *Studies in conflict & terrorism*, 28(5), 435-451.
- Nacos, B. (2016). *Mass-mediated terrorism: Mainstream and digital media in terrorism and counterterrorism*. Rowman & Littlefield.
- Naylor, B. (1990). Media images of women who kill. *Legal Service Bull.*, 15, 4.
- Naylor, B. (2002) Reporting violence in the British print media: Gendered Stories. *Howard Journal of Criminal Justice* 40(20): 180–194. Retrieved from: <http://onlinelibrary.wiley.com/store/10.1111/14682311.00200/asset/1462311.00200.pdf?v=1&t=j94bem7n&s=6c6930416bd7e8d486cfdaf76ef65670cebf83f9>
- Nelson, T. E., Clawson, R. A., & Oxley, Z. M. (1997). Media framing of a civil liberties conflict and its effect on tolerance. *American Political Science Review*, 91(3), 567-583.
- NOM. (2022). Reports. <https://dundasbi.reports.nl/NOM/Dashboard/Dashboard?guidinput=33460381-dbaf-410a-adbe-285733301637> . <https://dundasbi.reports.nl/NOM>
- Norris, P. (1997). *Women, Media, and Politics*. New York: Oxford University Press.
- NRC. (2023, May 23). Vragen over NRC. NRC. <https://www.nrc.nl/vragen-over-nrc/>
- Omarkhali, K. (2017). *The Yezidi religious textual tradition: from oral to written: categories, transmission, scripturalisation and canonisation of the Yezidi oral religious texts: with samples of oral and written religious texts and with audio and video samples on CD-ROM* (Vol. 72). Harrassowitz.
- Omer, S. A. (2018). Yazidi Women as Odalisques: Yazidi Women’s Living Conditions under the Rulings from Islamic State. *Irbil, Iraq: Pay Institute for Education and Development*.
- Oxford University Press. (n.d.). *Claim_1 verb - definition, pictures, pronunciation and usage notes ...* www.oxfordlearnersdictionaries.com. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/claim_1
- Pilcher, J., & Whelehan, I. (2017). *Key concepts in gender studies*. Sage.
- Perešin, A. (2015). Fatal attraction: Western muslimas and ISIS. *Perspectives on Terrorism*, 9(3), 21-38.

- Price, V., Tewksbury, D., & Powers, E. (1997). Switching Trains of Thought: The Impact of News Frames on Readers' Cognitive Responses. *Communication Research*, 24(5), 481–506. <https://doi.org/10.1177/009365097024005002>
- Schuck, A. R., Vliegenthart, R., & De Vreese, C. H. (2016). Who's afraid of conflict? The mobilizing effect of conflict framing in campaign news. *British Journal of Political Science*, 46(1), 177-194.
- Schlesinger, P. and Tumber, H. (1994) *Reporting Crime: The Media Politics of Criminal Justice*, Oxford: Clarendon Press.
- Scott, J. (1990). *A matter of record: Documentary sources in Social Research*. Wiley.
- Scott, J. W. (2018). *Gender and the Politics of History*. Columbia University Press.
- Semetko, H. A., & Valkenburg, P. M. (2000). Framing European politics: A content analysis of press and television news. *Journal of communication*, 50(2), 93-109.
- Sjoberg, Laura. "Jihadi brides and female volunteers: Reading the Islamic State's war to see gender and agency in conflict dynamics." *Conflict management and peace science* 35.3 (2018): 296-311.
- Sjoberg, L., & Gentry, C. E. (2007). *Mothers, monsters, whores: women's violence in global politics*. Zed Books.
- Smeulers, A. (2015). Female perpetrators - ordinary and extra-ordinary women. In *International Criminal Law Review*, 15(2), 207 (pp. 207-233).
- Sniderman, P. M., Brody, R. A., & Tetlock, P. E. (1991). *Reasoning and choice: Explorations in political psychology*. Cambridge University Press.
- Stoter-Boscolo, B. (2019). *Het Vergeten Volk: Het Verhaal van de Jezidi's over de Laatste Genocide*. Arbeiderspers.
- Strømmen, Ester E. J. (2017) Female Foreign Terrorists. Fighters in Da'esh: Victims or Perpetrators? *PRIO Policy Brief*. Retrieved from: <https://www.prio.org/utility/DownloadFile.ashx?id=1219&type=publicationfile>
- Struckman, S. (2006). The veiled women and masked men of Chechnya: Documentaries, violent conflict, and gender. *Journal of Communication Inquiry*, 30(4), 337-353.
- Redactie Trouw (2019, June 5). Over ons. <https://www.trouw.nl/achter-de-schermen/over-ons~b7aea298/>
- Thompson, I. (1999). *Women and feminism in technical communication: A qualitative content*

- analysis of journal articles published in 1989 through 1997. *Journal of Business and Technical Communication*, 13(2), 154-178.
- UNAMI & OHCHR (2015). Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1st May – 31st October, 2015. United Nations.
- Vale, G. (2019). Women in Islamic State: From Caliphate to Camps.
- Valkenburg, P. M., Semetko, H. A., & De Vreese, C. H. (1999). The Effects of News Frames on Readers' Thoughts and Recall. *Communication Research*, 26(5), 550–569.
<https://doi.org/10.1177/009365099026005002>
- Van Cauwenberge, A., Gelders, D., & Joris, W. (2009). Het Verdrag van Lissabon in het nieuws: Een crossnationale analyse van nieuwsframes in de kwaliteitspers. *Res Publica*, 51(2).
- Van Zoonen, D., & Wirya, K. (2017). *The Yazidis: Perceptions of reconciliation and conflict*. Middle East Research Institute.
- Von Sikorski, C., & Matthes, J. (2020). Framing and Journalism. In *Oxford Research Encyclopedia of Communication*.
- Weiss, M., & Hassan, H. (2015). *ISIS: Inside the Army of Terror (updated edition)*. Simon and Schuster.
- West, J. (2004). Feminist IR and the Case of the 'Black Widows': Reproducing Gendered Divisions.
- Wickham, B. M., Capezza, N. M., & Stephenson, V. L. (2020). Misperceptions and motivations of the female terrorist: A Psychological Perspective. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 29(8), 953-968.
- Wilson Center, "Timeline: The Rise, Spread, and Fall of the Islamic State," 28.10.2019. Available at <https://www.wilsoncenter.org/article/timeline-the-rise-spread-and-fall-the-islamic-state>. Accessed: 13.05.2023.
- Zakaria, N., & Zakaria, N. (2016). *Qualitative content analysis: A paradigm shift from manual coding to computer-assisted coding using ATLAS. ti* (pp. 2-17). SAGE Publications.

Appendix A. Data

Document	Newspaper	Title	Author	Year
1	AD	Britse journalist onthutst na bezoek aan Syrisch vluchtelingenkamp: 'In Al-Hol wordt een mini-kalifaat gecreëerd'	Buitenlandredactie	2019
2		Duitse liet zoontje (6) deelnemen aan IS-training en woonde met kinderen executie bij	Sander van Mersbergen	2019
3		Eis: 2,5 jaar cel tegen Syriëgangster Melis A., die 'om de hoek' woonde van het IS-martelplein	Binnenlandredactie	2019
4		Is Fatima H. (24) een naïef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid?	Sander van Mersbergen	2020
5		IS-bruid Xaviera vervroegd vrij, maar kan ze ook terug naar huis?	Arjen ten Cate	2019
6		IS-strijdster landt met drie kinderen in Duitsland	Buitenlandredactie	2019
7		Nederlands meest beruchte jihadbruid op de weg terug	Cyril Rosman en Carla van der Wal	2020
8		Nederlandse IS-vrouwen met kinderen ontsnapt uit kamp, ook om 'dreiging andere vrouwen'	Binnenlandredactie	2019
9		Rechter: 'Vervolgung IS-verdachte stopzetten als terughalen te lang duurt'	Cyril Rosman	2020
10		Twee IS-vrouwen teruggekeerd in Nederland en aangehouden	Binnenlandredactie	2019
11		'Het is logisch dat ik berecht word en de gevangenis in ga'	Cyril Rosman en Carla van der Wal	2019
12	NRC	Australië: 'groeiend aantal IS-bruiden'	-	2015
13		De grootste fout van haar leven; Laura H. over het kalifaat, de ontsnapping en haar terugkeer;	Thomas Rueb	2018
14		De zieleroerselen van Laura H.	Maarten Zeegers	2018
15		Islamitische Staat Rechter: overheid moet vrouw van jihadist terughalen uit kamp in Noord-Syrië	-	2018
16		Niemand versperde Britse meisjes de weg naar Syrië; Islamitische Staat Britse tienermeisjes al in Syrië, ook vanuit Australië meisjes naar IS-gebied	Carlijn Vis	2015
17		Recht op eerlijk proces wint in zaak van Britse IS-bruid; Dwars	-	2020
18		'Ik had maar één angst: dat ze terug naar Syrië zou gaan'	Thomas Rueb	2019
19	Telegraaf	ISIS heeft vrouwenbrigade	Gillis Kersting	2014
20		Syriëgangster Ilham voorlopig in de wacht	-	2020
21		'Ik dacht dat ze een hoertje was'; Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka	Bart Olmer	2014
22		De emotie-tv blijft IS-terroriste aaien	-	2020
23	Trouw	De moordvrouwen van IS	Brenda Stotor-Boscolo	2016
24		Syriëganger Angela B. staat op punt terug te keren naar Nederland	Kristel van Teeffelen	2020
25		Uitgezette Syriëgangster met kind op Schiphol aangehouden	Redactie	2019
26		'Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht'	Hans Jaap Melissen	2019
27		'Ik mis de Goudse kaas'	Joanie de Rijke	2018

28	AD	De radicaalste jihadbruiden komen terug, maar zijn we er klaar voor?	Cyril Rosman en Carla van der Wal	2020
29		IS siddert voor de 'Dochters van de zon'	Hans van Zon	2017
30		IS-slachtoffers zijn woedend over Nederlands toneelstuk over Syriëgangster Laura H.	Cyril Rosman	2020
31		Jennifer W. liet slavin sterven	Bob van Huët	2019
32		Jihadiste die terugkeer eist blijkt echtgenote van beruchte IS'er	Cyril Rosman	2019
33		'IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten'	Naz Taha en Cyril Rosman	2020
34	NRC	De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi's; IS-rechtszaak Yezidi's vragen in het Westen gerechtigheid	Gert Van Langendonck	2019
35		Duitsland repatriëert drie IS-vrouwen en kinderen uit Syrische kampen		2020
36		'IS werft rekruten met verkrachting vrouwen'	"Door een onzer redacteuren"	2015
37	Telegraaf	De Westerse jihadbruiden komen eraan	Ralph Dekkers	2017
38		Jacht op het Pauwenvolk	-	2019
39		'Ook naar onszelf kijken'	-	2019
40	Trouw	Handboek voor 'zuivere' IS-vrouwen	Buitenlandredactie	2015
41		Jennifers rol bij IS beroert Duitsland	Wilfred van de Poll	2019
42		Meisjes en vrouwen zijn nodig. Zonder hen immers geen kalifaat.	Seada Nourhussen, buitenlandredactie	2015
43		Redding uit de duivelsval	Judith Neurink	2016
44		Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw?	Hans Jaap Melissen	2019
45		Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf	Judith Neurink	2015
46	AD	Vaste prijzen voor slavinnen van IS	-	2014
47		Zwangere asielzoekster op vliegtuig naar Roemenië gezet	Cyril Rosman	2015
48	NRC	Alle vertrouwen verloren	Marloes de Koning	2015
49		Nieuwe fatwa: laat je zoon niet meegenieten van je seksslavin	Floris van Straaten	2015
50		Ook na de val van IS zijn yezidi's niet vrij; Genocide Nachtmerrrie van de yezidi's is nog niet voorbij	Jannie Schipper	2019
51		Yezidi-leider, strijder voor vrouwenrechten	Maral Noshad Sharifi	2018
52		Yezidi-vrouw met IS-kind mag terug naar gemeenschap	Gert van Langendonck	2019
53		'IS-strijders deden met me wat ze wilden'	Floris van Straaten	2017
54	Telegraaf	Geweldsorgie ISIS	Ralph Dekkers	2014
55		ISIS zet verkrachting in als terreurwapen; VN: Irak toneel van 'onmenselijke daden op onvoorstelbare schaal'	Ralph Dekkers	2014
56		Moslimnazi's	Bert Dijkstra	2015
57		Yezidi verkocht als seksslaaf; Terroristen IS houden duizenden vrouwen vast	Ralph Dekkers	2015
58	Trouw	Gevluchte seksslavin stelt haar leven in dienst van ontvoerde yezidi's	Judith Neurink	2018
59		Hoop dooft over terugkeer yezidi-vrouwen	Judith Neurink	2016
60		IS geeft toe vrouwen en kinderen als slaaf te verkopen	-	2014

61		Ontsnapt aan IS	Judith Neurink	2014
62		Psychiater: Behandel yezidi-vrouw in eigen land	Judith Neurink	2015
63		Vestigingsklimaat	Stevo Akkerman	2017
64		Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij	Judith Neurink	2016
65		Yezidi-vrouwen smeken om bommen	Judith Neurink	2014
66		Yezidi-vrouwen zitten klem in IS-enclave	Judith Neurink	2019
67	NRC	'Nieuwe IS-leider leidde ontvoeringen jezidivrouwen'	Gert Van Langendonck	2020
68	AD	Seks-slavinnen maken IS rijk	Jan-Cor Jacobs	2014

Appendix B. Translations of Dutch newspaper quotes

“After arriving at Schiphol, returning Syria travelers are immediately arrested and detained” (7:8 AD 2020)

“Chadia was one of the first Dutch people to leave for Syria towards the end of 2013.” (18:5 NRC 2019)

“Politicians do not want Syria travelers in the Netherlands.” (11:4: AD 2019)

“The AIVD has also been warning for some time that the role of female Syria travelers should not be underestimated.” (24:6 Trouw 2020)

“This image arose because some female Syria travelers spread messages on social media about their 'adventures' in the Islamic Caliphate.” (40:1 Trouw 2015).

“I repeat what everyone knows, so that it is not forgotten in this country that, while whitewashing, calls its Islamist criminals 'travelers', 'Syria travelers', 'brides' or 'caliphate girls' and offers them airtime during Christmas in condonation” (22:2 Telegraaf 2020)

“According to figures from the AIVD intelligence service, there are still approximately 115 adult Dutch jihadists in Syria. Those adults have about 175 children with them. Forty of the adults are in prisons (the men) or detention camps (the women and children).” (28:9 AD 2020)

“Dozens of interviews have been conducted by journalists with female European jihadists now in detention camps in northern Syria.” (32:2 AD 2019)

“Of the more than 4,000 jihadists who moved from the EU to Iraq and Syria in recent years, about 17 percent are women. They were an important part of IS's plans from the start. They had to support the fighters and create a new generation of terrorists. But because of the losses, IS is increasingly deploying them on the battlefield.” (37:3 Telegraaf 2017)

“The Dutch government never helps bring back jihadists.” (13:15 NRC 2018)

“On Monday the court will decide whether the Netherlands must bring her and 22 other IS-women back.” (32:7 AD 2019)

“At a time when many foreign IS-women living in camps in northeast Syria claim that they mainly played the role of mother and housewife in the caliphate, the mother's testimony is essential.” (34:8 NRC 2019)

“It is the first trial against an IS-woman in Germany and it is receiving a lot of attention.” (41:2 Trouw 2019)

“Amber K. is a 23-year-old Dutch woman from Dordrecht, blue-gray eyes, freckles on her nose.” (26:12 Trouw 2019)

“Fatima H.'s hands are folded in the lap of her long, cream-colored skirt. Above that she wears a white blouse and a white headscarf.” (4:3 AD 2020)

“Jennifer W. appeared in court on Tuesday without a headscarf as noted by all present. She hid her face behind a folder.” (41:8 Trouw 2019)

“She hardly looks like the girl from the images of her Kurdish interview. Less skinny, less pale, but above all: no headscarf.” (13:18 NRC 2018)

“She wears a headscarf loosely over her dark hair; her eyes are set deep in her narrow face, showing the hardships of nine months.” (45:17 Trouw 2015)

“While their husbands are being liquidated by British and French special forces, among others, as reported yesterday in this newspaper, the brides of these Western jihadists are trying to flee from Iraq and Syria.” (37:1 Telegraaf 2017)

“The beautiful Dutch woman marries the Portuguese jihadist Fabio: a talented footballer.” (7:4 AD 2020)

“S. was married in Syria to the Algerian Dadi M.” (10:3 AD 2019)

“The Rotterdam judge believes that the government should make more efforts to retrieve a Dutch jihadist’s wife from a northern Syrian camp.” (15:4 NRC 2018)

“Brides-to-be from the Islamic State, but still modern girls, no black shadows.” (17:1, NRC 2020)

“It is not rare for women to follow their husbands in jihad. Last week, Meryam, together with her husband Jermaine Walters and their three children Omar (6), Hafsa (4) and Safiyya (2), left Amersfoort for the Islamic state.” (21:3 Telegraaf 2014)

“IS bride Xaviera S. from Apeldoorn is free again” (5:1 AD 2019)

“The woman left for Syria in 2014. There she married a man from Bangladesh. When he died, she remarried the Dane Basil Hassan. She had one child from each man.” (33:7 AD 2020)

“Hafida claims that she herself had little knowledge of what happened at that time. "I was just a mother, in my house with my children." She says she doesn't know what Thijs did during the day.” (26:5, Trouw 2019)

“Amber will also accept any punishment and has already arranged for her parents to take care of her children. She doesn't want to call herself a danger. "I am not dangerous, neither are the women I know here in the camp. We are women, first and foremost mothers. For one it was an impulsive choice that got her into this misery, the other followed her husband to get him to return. Everyone has their own story.” (26:9 Trouw 2019)

“It seems unlikely that Hafida did not know what her husband did during the day, as she now claims.” (26:6 Trouw 2019)

“You can't just let people walk around freely in the Netherlands, like: okay, it's a woman with children. That makes sense.” (26:8 Trouw 2019)

“The Netherlands' most infamous jihadi bride is about to return to our country.” (7:1 AD 2020)

“She ended up in Al Hol detention camp in northeastern Syria, like dozens of other Dutch jihadi brides, .” (7:5 AD 2020)

“The well-known, convicted terrorist Samir A. collected money from the families of jihadi brides in the Netherlands.” (7:7 AD IB 2020)

“But the lawsuit against B. will be a special one.” (7:9, AD IB 2020)

“This 28-year-old German is not just a returned IS-bride. As an agent of the morality police, she patrolled armed through the IS-occupied cities of Fallujah and Mosul and spoke to women about their clothing.” (31:1 AD 2019).

“Everything had gone wrong in the years before. Her parents separated, her brother was chronically ill, and what started as a crush turned out to be loverboy-like practices, out of the sight of her parents.” (13:4 NRC IB 2018).

“I hoped the bullying would stop. That's what my friends said too. If you want them to treat you with respect, you have to wear a headscarf.” (13:24 NRC 2018).

“I learned to pray for the first time from the imam who came over there. I felt so lonely. That helped.” (13:24 NRC 2018).

“Laura became pregnant. The abuse did not stop.” (13:10 NRC 2018)

“Laura filed a report against him once. She had screamed so loudly that the neighbor called the police. Officers found Laura on the street. She was veiled, and she remained silent, but the officers saw the traces of blood around her eye and noted them in the police report.” (13:9 NRC 2018).

“Hafida shakes her head. “They think Chadia is a witch. But my daughter is a psychiatric patient. She has been suffering from psychosis for years.” (18:2 NRC 2019)

“And so it happened that a returned Syria traveler, with a long history of psychological problems, was able to travel out for the second time.” (18:7 NRC 2019)

“Chadia B. (30) is mentally ill. She was like that five years ago, when she didn't dare go into the bathroom because the shadows lived there. When, in a psychosis, she attacked passers-by in front of a mosque to save them from hellfire. And when she left for Syria.” (18:3 NRC 2019)

“Chadia grew up with Hafida. Her father suffered from mental problems and left for Morocco after the divorce.” (18:8 NRC 2019).

“The problems start in high school. Chadia is doing pre-vocational secondary education, but has difficulty keeping up [...] Hafida walks into the police station herself to ask for help. She can no longer control her daughter, she says, this is going wrong at some point [...] On May 23, 2003, after a series of street robberies, she was sentenced to a year and a half in juvenile detention. Chadia B., fourteen years old, ends up in the De Heuvelrug juvenile detention center in Zeist. After the youth prison, Chadia's psychological complaints only increased. Hafida repeatedly tries to have her daughter admitted. That is difficult, as is evident from a rejection letter from a youth clinic from 2008: long-term care can only be done "in a voluntary framework". And Chadia does not want it [...] A psychological study from that time mentions 'various personality disorders', a ‘manic disorder’ and ‘substance-induced psychosis or early schizophrenia.’ She has a below-average IQ.” (18:9 NRC 2019)

“I have asked, begged, every authority to keep her here,” she says. “Police, AIVD, the municipality. I said: she will go to Syria again if you don't do anything. I said she had to be admitted, arrested if necessary - but no one did anything.” (18:36 NRC 2019).

“The mental problems and the newly discovered Islam reinforce each other in Chadia, Hafida sees. "Then during the day she heard about hell from those women and in the evening she felt the flames licking her." She stops showering. "The bathroom is an unclean place in Islam, she learned, so she no longer dared to go there." She was also talked out of taking medication. “It is considered poison. Only God decides whether you will get better.” (18:16 NRC 2019)

“Many foreign IS-women arrived in the caliphate married, either voluntarily or coerced by a husband who brooked no argument. After all, the radical version of Islam offers little room for maneuvering for women. And anyone who arrived unmarried in the caliphate was immediately locked up in a house, a 'madafa', as the Dutch Amber explained to this newspaper. She described it as a prison that you could get out of if you married a fighter. That's how she found a Dutch IS fighter.” (44:2 Trouw 2019)

“Immediately after arriving in Syria, she was more or less forced to marry a now deceased Belgian fighter, with whom she had two children.” (4:7 AD 2020)

“W. was married at the time to Abu Maawi, an IS fighter. The girl became ill and allegedly wet the bed twice. Reason enough for Abu Maawi to punish the child and tie her up outside. At a temperature above 40 degrees she became dehydrated. 'Although she recognized that the child would die from lack of fluid, she did nothing. She did not care for the child, give her water or remove the handcuffs,” the complaint states. At one point the German woman did bring some water, but by then it was too late. During the first hearing, W.'s lawyer came up with a question for the prosecutor. “She did nothing, but was she able to do something in front of the husband?” (31:3 Trouw 2019).

“What you also see a lot: women with children from three different fathers. If father 1 was killed in battle, a potential father 2 would knock on the door the next day. And if he died too, father 3 would be arranged. There was little love or romance involved: women were forced to continue living with the next fighter.” (44:1 Trouw 2019)

“When it comes to Angela B., the term 'jihadi bride' quickly comes into play. The now 25-year-old woman from Soesterberg left for Syria in the summer of 2014 to marry a notorious Portuguese IS fighter. Another characteristic of her: she is called 'beautiful Angela' because of her appearance" (24:3 Trouw IB 2020)

“Characteristics about her appearance or terms such as 'jihadi bride' may distract from suspicions about B.” (24:4 Trouw IB 2020).

“The jihadi girls are often troubled teenagers, plagued by problems. Angela B. was no exception.” (21:1 Telegraaf 2014).

“We have quite a lot of problems at home, especially because of me, but if I know you well, I'll explain it to you or something. Well bye! Kisses Angela” (21:3 Telegraaf 2014).

“They were involved in the sex slave trade, dressing up and putting make up on Yezidi women before the 'spoils of war', including children, could be sold.” (28:6 AD 2020)

“ISIS abducted tens of thousands of Yezidis, sold the women as sex slaves, and forced the men to convert to Islam.” (39:2 Telegraaf 2019)

“She is one of many teenagers who have been systematically sexually abused by IS fighters after being bought or given as gift.” (45:2 Trouw 2015)

“Hundreds of men have been murdered, thousands of women kidnapped and made into sex slaves.” (48:1 NRC 2015)

“Two years after ISIS kidnapped thousands of Yezidis in Iraq to serve as sex slaves in its new caliphate, the chances of their rescue are diminishing.” (59:1 Trouw Y 2016)

“The conversations that The New York Times had with escaped Yezidi women reveal a pattern of systematic trafficking in sex slaves” (36:3, NRC Y 2015)

“IS fighters rape women, treat them like trash,” said Kurdish colonel Nahida Ahmad Rashid.” (29:2 AD 2017)

“Two Yezidi women also told TV channel DR that Hassan bought them as slaves and raped them” (32:5 AD 2019)

“Yezidi girls who have escaped tell us that they were dressed and made up by the women for the IS fighters to be raped by them.” (34:9 NRC 2019).

“In those IS-families, testimonies show, those slaves were regularly abused by IS-women, who sometimes also helped facilitate rapes.” (44:4 Trouw 2019)

“She was sold to at least twenty different men,” says 12-year-old Shreen. “They forced me to get married. They said this was allowed because of their faith.” (45:2 Trouw 2015)

"The girls slept on the hard floor. Shreen complains of health problems as the cabin was very humid in winter. "No one gave me medicine. I was beaten a lot. When I came outside after my escape in December, I had many wounds." (45:8 Trouw 2015)

"Women who were able to keep their daughters with them had to fight hard for them. Like Hamdiya (34), who was sold a number of times in Syria to men who wanted her seven-year-old daughter Maklin..." They said that Mohammed was also married to a seven-year-old girl, so it was okay." Hamdiya cried and refused, offering herself in her daughter's place and threatening suicide. "They said they had the right, and I couldn't stand them "Hamdiya seems to have succeeded in that." (45:12 Trouw 2015)

"The now 19-year-old Parween Alhinto was almost no longer with us. After months of rape by constant rotation of fighters of the Islamic State, she was about to commit suicide. Some other captured girls had already done that. "We got hold of a phone through someone," says Parween, "I called a cousin and told him I wanted to put an end to it. Absolutely don't do that," he said. Instead, together with a friend I made a plan to escape"" (53:2 NRC 2019)

"It was the beginning of an agonizing ordeal for Parween and the other Yezidis from the village. Parween was selected with other young girls, some barely ten years old, to go with the IS fighters to Mosul, the city that IS had just conquered. "When they had enough of you after three or four days, they simply passed you on to someone else," says Parween, looking straight ahead." (53:3 NRC 2019)

"Fortunately, the 25-year-old Yezidi is now free again, but she spends her days crying in a refugee tent. Yet she wants to tell her horrific story. Even if only as a cry for help: I and other girls and women urgently need psychological help, but it's hardly here." (57:1 Telegraaf 2015)

"IS fighters came there every day for three weeks and raped me. It was horrific. I wanted to resist, but there was no way. If I cried, I was beaten up." (57:2 Telegraaf 2015)

"With the expulsion of IS, the nightmare of the Yezidis is not over. "The community is in danger of being diluted, nothing remains." (50:7 NRC 2019).

"Anyone who manages to escape the caliphate after two years is seriously traumatized, say aid workers. Dinnayi finds the shelter in Iraqi Kurdistan insufficient for them. "Imagine a woman who has been with IS for so long and has lost everything, and now lives in a tent. She goes to the

psychologist for 20 or 25 minute sessions and is given drugs to keep her calm. That is not a solution." (59:6 Trouw 2016)

"These physical wounds are being treated in the camps of Iraqi Kurdistan, where the escaped Yezidis join the hundreds of thousands who fled the region in August to escape the hands of IS. For the traumas that Shreen and the other girls and women in at the hands of IS, however, there is hardly any care available" (45:9 Trouw 2015)

"For two years, Layla had lived with her children in a tent in a refugee camp. For a few months now, she has been living with her children and her mother in a stone house near the Iraqi city of Duhok. "We live in poverty ", she says. "We have no money. All the men I care about are dead. When I look at my children, I think of my late husband, they are growing up without a father." (33:9 A.D. 2020)

"News after a week away: raping little girls is halal. Sexually abusing Yezidi slaves brings you closer to Allah." (56:1 Telegraaf Y 2015)

"According to the edict, a father may not have intercourse with the same slave as his son. And he may not have sex with a slave and then also sleep with her daughter. His son is subject to the same restriction. The age of the daughter is less relevant: "It is permitted to have intercourse with a slave girl who has not yet reached puberty if she is suitable for intercourse," could already be read in an instruction from the 'Bureau for Research and religious edicts' from last year." (49:1 NRC 2015).

"The most visible example is Nadia Murad, a 21-year-old who managed to escape from IS territory after three months of being abused as a sex slave, and has since traveled the world to tell the story [...] For her role in denouncing IS crimes, she has been nominated for the Nobel Peace Prize, with the support of the Iraqi government." (64:3 Trouw 2016)

"What Layla wants to do is tell the story of the Yezidis. About the genocide of her people, about the cruelty of IS. She wrote a book about it and traveled to the US for it, among other things." (33:9 AD 2020)

"All women take up arms to take revenge." (29:2 AD 2017)

"Shooting at IS gives so much satisfaction," says the officer. "I won't sing again until I have settled the score. That will take a while, because as a soldier I am far from finished," says Khider

three years after the massacre: "Every day I take revenge. For the Islamic State it is a shame that they have to fight against women." (29:6 AD 2017).

"Just out of university, the Dutch Pari Ibrahim (30) has now become a global face of the tyrannized Yezidi people. She even addressed the United Nations against the injustice that has been done to them. But she also struggles with abuses within the Yezidi community itself. "We are no better when it comes to women's rights." (39:1 2019)

"Pari Ibrahim believes that, now that the caliphate has been defeated, the time has come for the community to look in the mirror. A few thousand Yezidis live in the Netherlands. "I love my faith and my community, but there are points we can no longer ignore. As a young Yezidi woman, I see many problems. Underage girls are married off. Girls who get boyfriends outside the Yezidi community are depicted as whores. Sometimes they are forced to return to Iraq or even killed." (39:6 2019)

"As slaves of IS, they had only themselves to rely on, Bayan Rasul notes. They realized that they had to save themselves. When they met other Yezidi women, they devised escape strategies together. They managed to get their hands on telephones or managed to contact us via the internet." (64:5 Trouw 2016)

"From Kurdistan, the women who had escaped also helped those who were left behind with IS to escape. Rasul witnessed how contact was made via Viber - an app similar to Skype. "They made escape plans, down to the last detail. So smart, and they're illiterate. They then instructed the men: go and pick her up at that exact location." The latter was unheard of before. "In the past, a woman had little power; she had a traditional role, at home, with the children." (64:6 Trouw 2016)

"Why was a Swedish teenager freed and the more than six thousand members of the Yezidi minority who kidnapped Daesh, as the radical group is locally known, had to fend for themselves?" (43:2 Trouw 2016).

"We strongly oppose all attempts to glorify the actions of female IS members, accomplices and supporters," the organization wrote. We ask the Dutch authorities to investigate such statements and reject them." The attention should be on the victims and not on the perpetrators." (30:1 AD 2020)

"Nina Spijkers, director of the play, 'completely agrees that there should be much more attention for the Yezidis and the unimaginable suffering that has been inflicted on them.' Our performance is in no way an attempt to undermine or increase that suffering." (30:7 AD 2020).

Appendix C. All coded data

Code Report

Selected codes (8)

◇ ○ **Monster**

◇ ○ **Monster: comparison to monstrous/mythological creature(s)**

1 Quotations:

 18:34 p 7 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_
 „Hij vertelde dat ze nog maar één voet heeft", zegt Hafida. „Daar had ik geen idee van."

◇ ○ **Monster: troubled**

41 Quotations:

 3:5 p 2 in Eis_ 2_5 jaar cel tegen Syri_gangster Melis A._ die _om de hoek_ woonde van het IS-martelplein

A.'s ouders en familie zijn vrij modern en begrepen de geloofsbeleving van hun dochter niet. Ze keerde zich steeds meer van haar ouders af, aldus het OM

 4:1 p 2 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

Op het eerste oog is ze een meisje zoals zovelen. Maar Fatima H. (24) maakte in haar jonge leven al veel meer mee dan de meeste andere mensen in een heel leven.

 4:8 p 2 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

Ze kreeg klappen als ze huilde om de familie die ze achterliet in Brabant

 4:12 p 3 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

Haar toekomst oogt uiterst troebel. Ze is getraumatiseerd door de periode in het kalifaat, stelt haar advocate. In de gevangenis heeft ze het zwaar. Haar twee kinderen wonen bij haar zus.

 12:1 p 2 in Australi__ _groeidend aantal IS-bruiden_

Volgens Bishop, die het totale aandeel van vrouwen onder de buitenlanders die zich bij IS aansluiten op bijna een vijfde schatte, tart het besluit van deze meisjes en jonge vrouwen „elke logica" en wacht hun allerminst een romantisch bestaan onder de radicale strijders.

 13:4 p 5 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

De jaren daarvoor was alles misgegaan. Ouders uit elkaar, broertje chronisch ziek, en wat begon als een verliefdheid liep, buiten het zicht van haar ouders, uit op loverboyachtige praktijken. Zij dertien jaar, de jongens, tientallen, waren ouder. „Ik ben aandacht bij de verkeerde mensen gaan zoeken. Daar werd misbruik van gemaakt.

Ik voelde me tegen hen niet bestand, en elke keer had ik het gevoel dat ik de volgende keer nog minder recht had om ze te weigeren."

 13:8 pp 5 – 6 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

Toen ze achttien werd, gingen ze samenwonen in Leidschendam. Ibrahim deed weinig in huis. Hij bad en speelde games. En hij sloeg haar. Aanvankelijk af en toe, maar al gauw elke dag.

„Ik vind het zo ontzettend moeilijk om terug te halen hoe ik in die periode was", zegt Laura. „Waarom ik bij hem bleef. Alsof ik over iemand anders praat. Ik was bang. De hele tijd, altijd, elke dag bang. Ik durfde nog geen glas water in te schenken, omdat ik bang was dat hij me zou slaan. Daarom ging het juist mis, liet ik weer iets vallen, en dan sloeg hij me." Na afloop hilde hij meestal. „Dat hij dat ook niet wilde, maar dat ik hem dwong me te slaan."

Page 5 of 8 De grootste fout van haar leven; Laura H. over het kalifaat, de ontsnapping en haar terugkeer; Soms kwam de politie eraan te pas, één keer zelfs gebeld door Ibrahims zussen. Ibrahim zelf had een loodzware jeugd gehad, vertelden zij mij, met van jongs af aan slachtoffer van brute mishandelingen door zijn eigen vader. In de jeugdgevangenis voelde hij zich prettiger dan thuis. Vanaf zijn achttiende begon hij zich, voor het eerst, voor het geloof te interesseren.

 13:9 p 6 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

Eén keer deed Laura aangifte tegen hem. Ze had zo hard geschreeuwd, dat de buurvrouw de politie had gebeld.

Agenten troffen Laura aan op straat. Ze was gesluierd, en ze zweeg, maar de agenten zagen de bloedsporen rond haar oog, tekenden ze op in het procesverbaal.

„Ik weet niet eens meer hoe ik op straat terecht was gekomen”, zegt Laura. „Hij had me zo hard op mijn hoofd geslagen. Ze zeiden dat ik aangifte moest doen, dat ze anders niets voor mij konden betekenen.”

 13:10 p 6 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

Laura raakte in verwachting. De mishandelingen stopten niet. Toen ze van haar oma een rompertje kreeg met afbeeldingen van Nijntje erop moest ze van hem de oogjes eruit knippen. „Dat hoorde bij de regels van de islam, zei Ibrahim.” Het is verboden om bezielde wezens te verbeelden. „Dat was zijn islam.”

 13:11 p 6 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

Ze hadden al vaker gesproken over hidjra, zegt Laura. „Dat betekent verhuizen naar een islamitisch land. Dat leek mij wel wat. Weg van mijn problemen hier. Ik ben zelfs op Facebook gaan chatten met andere Nederlanders in Egypte, Turkije, iemand in Dubai. Kijken of dat iets voor ons was. Zij begonnen over werkvisa, dat soort dingen.

Begreep ik niets van.

 13:12 p 6 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

Ze luisterde. Instanties werden betrokken: VeiligThuis, Jeugdzorg, de gemeente. Ook de vader van haar kind werd op de hoogte gesteld, die na jaren afwezigheid ineens de voogdij eiste. „De instanties stelden mij eigenlijk voor een keuze: ga weg bij hem of jouw kind moet bij jullie weg. Achteraf hebben ze gelijk gehad, maar ik zag het toen niet.

Ik dacht dat iedereen tegen mij was. Tegen ons was. Bij Ibrahim weggaan lukte me niet - ik sprak mijn ouders niet, had niemand meer voor mijn gevoel.”

 13:13 p 7 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

„Ibrahim zou niet gaan vechten”, zegt Laura. „Ik geloofde hem. Hij behandelde me haast onmenselijk, maar hij loog niet tegen me. Ik wist totaal niet waar ik in terecht kwam. Ik heb zelfs nog een resort in Turkije uitgekozen met extra veel glijbanen. Dat leek me leuk voor de kinderen.”

 13:14 p 7 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

Ibrahim hoopte, zo vertellen zijn vrienden, dat hij zijn vrouw in het kalifaat niet meer zou slaan. Na elke mishandeling was hij in tranen. Onder de sharia, de islamitische wetten, zou hij dat niet kunnen doen. „Ze hakken mijn handen eraf“, zei hij.

Die hoop was van korte duur.

Binnen een paar weken sloeg hij Laura weer, harder, genadelozer - en geen instantie die hier te hulp schoot.

„Ibrahim zette zijn wapen op mijn hoofd, ik moest mijn gebeden zeggen. Ik wist zeker dat hij mij zou vermoorden.“ Het kalifaat, zegt Laura, was de hel op aarde. „Ik zag niets dan ellende om me heen. Geweld, bommen, slavinnen - en ik leefde nog in een stad. Andere vrouwen die ik kende waren aan de frontlinie terechtgekomen.“ Hun mannen stierven bij bosjes.

13:22 p 5 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

De hele school wist ervan. Ze werd genadeloos gepest

13:26 p 5 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

„De hoofddoek moest ervoor zorgen dat ze me niet langer gebruikten“, zegt ze. „Naïef, maar even leek dat ook te lukken.“ Toen haar ouders erachter kwamen, werden ze woedend. En toen haar schoolgenoten hoorden dat Lamyae gewoon 'die' Laura was, durfde ze niet langer naar school. Ze werd in een jeugdinstelling geplaatst, liep weg, bleef een maand weg, kwam op tv-programma Vermist. Uiteindelijk belandde ze in een gesloten instelling in Almelo.

„Van de imam die daar over de vloer kwam, heb ik voor het eerst leren bidden. Ik voelde me zo eenzaam. Dat hielp.“

14:1 p 2 in De zieleriserselen van Laura H

Rueb (1986) komt al snel met een antwoord, want Laura past precies in de profielschets van jongeren die kwetsbaar zijn voor radicaal gedachtegoed. Ze had een traumatische jeugd: de echtscheiding van haar ouders, de ernstige nierziekte van haar jongste broertje waardoor zijzelf thuis weinig aandacht kreeg, en het seksuele misbruik door Marokkaanse jongens voor wie ze alles doet om die aandacht alsnog te krijgen. Een groot deel van haar tienertijd brengt ze door in jeugdinstellingen.

Het boek is geen uithangbord voor de Marokkaanse gemeenschap. Op dertienjarige leeftijd wordt ze in een woning door tien Marokkaans-Nederlandse jongens gangbangd. Haar vriendje Faysal had haar naar een woning gelokt en voor aanvoer gezorgd: 'Laat even wat Marokkaanse lullen komen.' Op zestienjarige leeftijd krijgt ze haar eerste kind, maar de vader laat niets meer van zich horen. Met zeventien is ze opnieuw zwanger. Deze jongen eist dat het kind wordt weggehaald, omdat hij bang is dat zijn ouders hem vanwege de schande naar Marokko sturen. In ruil daarvoor belooft hij met haar te trouwen. Na de abortus lost ook hij natuurlijk op in lucht.

 14:4 p 3 in De zielerorselen van Laura H

maar al snel ontpopt hij zich tot een gewelddadige psychopaat die haar om het minste of geringste in elkaar timmert. Toch kan Laura ook hem niet verlaten: 'Het enige dat erger is dan bij hem te blijven, is bij hem weg te gaan.'

 14:5 p 3 in De zielerorselen van Laura H

Wanneer Ibrahim voorstelt om te vertrekken naar het kalifaat, ziet ze dit als een uitweg. Weg van het gezeur van haar ouders, en weg van jeugdzorg die haar kinderen dreigt af te pakken. Ibrahim belooft ook dat er dan een einde komt aan de afranselingen, want in het beloofde land slaan mannen hun vrouwen natuurlijk niet.

 14:11 p 2 in De zielerorselen van Laura H

Het boek is geen uithangbord voor de Marokkaanse gemeenschap. Op dertienjarige leeftijd wordt ze in een woning door tien Marokkaans-Nederlandse jongens gegangband. Haar vriendje Faysal had haar naar een woning gelokt en voor aanvoer gezorgd: 'Laat even wat Marokkaanse lullen komen.'

 14:13 p 2 in De zielerorselen van Laura H

Deze jongen eist dat het kind wordt weggehaald, omdat hij bang is dat zijn ouders hem vanwege de schande naar Marokko sturen.

 14:16 p 3 in De zielerorselen van Laura H

Ze hoopt dat Ibrahim als vroom moslim haar wél goed zal behandelen, maar al snel ontpopt hij zich tot een gewelddadige psychopaat die haar om het minste of geringste in elkaar timmert.

 14:17 p 3 in De zielerorselen van Laura H

De passages over Laura's leven in het kalifaat zijn pas echt ontvuchterend. Ze komt het huis van een paar vierkante meter niet meer uit, eet wegens voedselgebrek alleen nog maar instant-noedels met zout, en ziet haar kinderen ziek worden door het vervuilde drinkwater. Tel daarbij op de steeds intensievere luchtaanvallen en haar man die haar bijna doodslaat omdat ze wat saus morst. 'Ik wil dat je een goede vrouw wordt', zegt Ibrahim. 'Daarom verneder ik je zo.'

 14:18 p 3 in De zielerorselen van Laura H

Er is één vraag die voortdurend boven het boek blijft zweven: wiens schuld is het eigenlijk? Uit het boek komt Laura vooral naar voren als slachtoffer. Slachtoffer van haar traumatische jeugd, van haar eigen naïviteit en vooral van haar gewelddadige echtgenoot Ibrahim

 18:2 p 2 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

Volgens de anonieme afzender is er meer aan de hand. 'Ze heeft sihr', las het appje. Zwarte magie. 'We willen van jou weten hoe we die kunnen weghalen, zodat ze beter kan worden. (...) De kinderen gooien stenen naar haar.' Hafida schudt haar hoofd. „Ze denken dat Chadia een heks is. Maar mijn dochter is psychiatrisch patiënt. Ze lijdt al jaren aan psychoses. En nu is ze dus gewond. Magie - zo denken die vrouwen daar." 'Alsjeblieft', appte Hafida, 'help haar.'

 18:3 p 3 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

Op de bank in de woonkamer van Hafida (51), een flat in Amsterdam-West, ligt een rode multomap. Honderden pagina's aan documentatie over haar dochter, twee decennia lang, medisch en justitieel.

Chadia B. (30) is geestelijk ziek. Dat was ze vijf jaar geleden al, toen ze de badkamer niet in durfde omdat daar de schimmen leefden. Toen ze in een psychose passanten voor een moskee belaagde om ze te behoeden voor het hellevuur. En toen ze naar Syrië vertrok

 18:7 p 3 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

En zo gebeurde het dat een teruggekeerde Syriëganger, met een lange geschiedenis van psychische problematiek, voor de tweede keer kon uitreizen.

 18:8 p 3 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

Chadia groeit op bij Hafida. Haar vader lijdt aan mentale problemen en vertrekt na de scheiding naar Marokko.

Hafida werkt fulltime in het debiteurenbeheer en deelt de zorg met familie in de buurt.

 18:9 p 4 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

De problemen beginnen op de middelbare school. Chadia doet vmbo, maar komt moeilijk mee. „Ik werd door de schoolleiding gebeld", zegt Hafida. „Ze miste alle lessen. Elke dag bleek ze de conciërge mee te helpen vegen. Ze vond het zielig dat hij alles alleen moest doen." Chadia blowt, liegt, begint met stelen.

Hafida loopt zelf het politiebureau binnen om hulp te vragen. Ze heeft haar dochter niet meer in bedwang, zegt ze, dit gaat een keer mis. „Ze zeiden: 'Tot ze opgepakt wordt kunnen we niets doen.' Ik dacht: meneer, dat is een kwestie van tijd." Op 23 mei 2003 wordt ze na een stel straatroven veroordeeld tot anderhalf jaar jeugdgevangenis. Chadia B., veertien jaar oud, belandt in de justitiële jeugdinrichting De Heuvelrug in Zeist.

Na de jeugdgevangenis nemen Chadia's psychische klachten alleen maar toe. Hafida probeert haar dochter herhaaldelijk opgenomen te krijgen. Dat is lastig, blijkt onder meer uit een afwijsbrief van een jeugdkliniek uit 2008: langdurige zorg kan slechts „in een vrijwillig kader gebeuren". En Chadia wil niet.

Haar nicht Lina (23) ziet bezorgd toe hoe vriendinnen misbruik van haar maken. „Chadia zei nooit nee. Aan het einde van de maand waren ze blut en belden ze allemaal

naar haar: gaan we wat leuks doen?" Haar situatie verslechtert. In een psychologisch onderzoek uit die tijd wordt gesproken van 'diverse persoonlijkheidsstoornissen', een 'manische stoornis' en 'psychose door middelen of beginnende schizofrenie'. Ze heeft een benedengemiddeld IQ.

 18:16 p 5 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

De mentale problemen en de nieuw ontdekte islam versterken elkaar bij Chadia, ziet Hafida. „Dan hoorde ze overdag bij die vrouwen over de hel en 's avonds voelde ze de vlammen likken." Ze stopt met douchen. „De badkamer is in de islam een onreine plek, leerde ze, dus daar durfde ze niet meer in." Ook de medicatie wordt haar uit het hoofd gepraat. „Daar zou vergif in zitten. Alleen God beslist of je beter wordt."

 18:18 p 5 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

Na drie maanden met nauwelijks contact werd Hafida gebeld: „Chadia was helemaal in paniek. De man aan wie ze was uitgehuwelijkt had haar verstoten, die zat niet te wachten op iemand die zo veel zorg nodig heeft als zij."

 18:20 p 5 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

Via de huisarts en de ggz probeert Hafida haar dochter te laten opnemen, maar dat lukt niet: Chadia is meerderjarig en wil niet. Na een korte spoedopname in een kliniek - Chadia begon op het balkon haar kleren uit te trekken - wordt ze alsnog naar huis gestuurd.

 18:22 p 6 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

Hoe kon Chadia, een psychisch zieke terugkeerder, opnieuw naar Syrië vertrekken?

 18:23 p 6 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

De spraakberichten die ze stuurt worden steeds moeilijker te begrijpen. Haar stem krijgt een vlakke, monotone dictie - volgens Hafida typisch voor haar psychoses.

 18:26 p 7 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

Chadia's advocaat André Seebregts, die een twintigtal IS-vrouwen in de kampen bijstaat, zegt een kort geding tegen de staat te overwegen. „Als je het dan hebt over humanitaire redenen, dan is zij met haar voorgeschiedenis natuurlijk een uitzonderlijk schrijnend geval."

 18:28 p 2 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

'We willen je zeggen dat je dochter er zeer slecht aan toe is. Ze is fysiek en geestelijk ernstig ziek. Ze leeft onder slechte omstandigheden, leeft en slaapt in poep, eet vuilnis.'

 18:31 p 3 in _Ik had maar ___n angst_ dat ze terug naar Syri_ zou gaan_

„Mijn dochter is dus ziek“, zegt Hafida. „Als er niemand is die me helpt haar terug te krijgen, net als destijds niemand me geholpen heeft om haar tegen te houden, dan gaat ze dood.“

 19:2 p 2 in ISIS heeft vrouwenbrigade

Peter Knoope, directeur van het bureau voor terrorismebestrijding, vindt het niet vreemd dat jonge vrouwen zich aangetrokken voelen tot de terreurgroep: Het is belangrijk ons te realiseren dat jonge jihadgangers in een totaal ander universum leven. Zij vernemen het nieuws niet via de gangbare nieuwskanalen, maar vooral uit de sociale media. Jonge vrouwen, veelal pubermeisjes, ervaren ISIS helemaal niet als vrouwonvriendelijk .

 21:1 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Het verdwenen 'jihadmeisje' Angela uit Soesterberg behoort tot een groeiende groep jonge vrouwen die zich voelt aangetrokken tot de islamitische terreur. De jihadmeisjes zijn vaak getroebleerde tieners, die geplaagd worden door problemen. Angela B. was geen uitzondering: het 'gewone buurmeisje' ('the girl next door ') dat radicaliseerde

 21:3 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Opgegroeid in het keurige Soesterberg schrijft zij op elfjarige leeftijd op een sociale website al ellende thuis te hebben. Ik ben Portugees, mijn vader woont in Portugal en ik woon hier met me moeder, stiefvader en me half zusjes. We hebben best veel probleme thuis, vooral door mij, maja als ik je goed ken, leg ik het nog wel is uit ofzow. naja doejj! Kusjes Angela.

 21:4 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Angela's ouders wonen al jaren gescheiden, hij in Portugal en zij in Soesterberg.

 21:10 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Het eenvoudige meisje, dat les volgde op de Gooise Praktijkschool, was volgens directeur Erna van Dijk van die school van plan om te trouwen en 'als goede moslima' mee te doen aan de strijd in Syrië en Irak. Ze had thuis een kort briefje achtergelaten met de tekst 'Ik ga naar Syrië '.

 ○ **Monster: monstrously/exceptionally evil**

5 Quotations:

 22:3 p 2 in De emotie-tv blijft IS-terroriste aaien

Dan is de ongemakkelijke waarheid van wreedheden en massamoord vergeten en worden monsters gereduceerd tot wat naïef Nederland kan behappen: zielige slachtoffertjes die per ongeluk stout werden, maar na loutering beterschap beloven

24:8 p 2 in Syri_ganger Angela B. staat op punt terug te keren naar Nederland

Zelf reisde ze naar Syrië toen het kalifaat al was uitgeroepen en de gruweldaden van IS, zoals onthoofdingen en martelingen, veelvuldig in het nieuws waren.

37:4 p 2 in De Westerse jihadbruiden komen eraan

Zoals een groep die nu wordt vastgehouden in het noorden van Syrië. Zij beklagden zich onlangs tegenover een tv-station uit Dubai over de seksslaven die hun mannen erop nahielden. „Het was een markt voor seksslaven”, aldus de Libanese Nour al-Huda over een speciale app die de extremisten voor de vrouwenhandel gebruiken. „Zij deelden foto’s van seksslaven, 2000 dollar voor de een, 3000 voor de ander. Een maagd kost 10.000 dollar.” De jaloezisevrouwen hadden weinig tegen de barbaarse praktijken in het kalifaat, waarin nog steeds nieuwe dieptepunten worden bereikt. Zo vertelde een Iraaks parlamentslid onlangs hoe een gevangen Yazidi-vrouw na drie dagen zonder eten een bord met rijst en vlees kreeg. „Toen ze klaar was, zeiden ze tegen haar: ‘We hebben je baby bereid en dat is wat je net hebt gegeten.’”

38:3 p 3 in Jacht op het Pauwenvolk

De conclusie: dit zijn geen mensen van het boek, zoals Joden en christenen, daarom moeten de mannen worden gedood en de vrouwen en kinderen tot slaaf gemaakt.” Stoter Boscolo sprak met jezidi-vrouwen die wisten te ontsnappen of werden bevrijd. „Ze vertellen verschrikkelijke verhalen. Vaak kreeg ik te horen dat IS-vrouwen nog erger waren dan de mannen. Ze gedroegen zich jaloers omdat hun mannen de jezidi-slavinnen verkrachtten – moet je je voorstellen. Ze vernederden en sloegen hen, bonden hen vast, knipten hun haar af. Eén jezidi-meisje vertelde me dat haar douchespullen werden weggehaald elke keer als zij was verkracht. Dat maakte zoveel indruk op me.”

38:4 p 3 in Jacht op het Pauwenvolk

Jezidi-activiste Pari Ibrahim (30), die in Nederland opgroeide, is het hier mee eens.

Voor Ibrahim is er geen twijfel. „Terugkeerders mogen nooit meer vrij in Nederland rondlopen. Ze hebben de ergste misdaden tegen de menselijkheid begaan.” Ibrahims organisatie Free Yezidi Foundation steunt slachtoffers van massamoorden en pleit voor ‘rechtvaardigheid’. Strijdbaar: „Wij gaan ervoor zorgen dat van elk IS-lid en iedere IS-vrouw grondig wordt onderzocht wat zij op hun kerfstok hebben en dat zij worden berecht. We hebben na de Holocaust niet voor niets allerlei internationale verdragen getekend met als inzet ‘dit mag nooit meer gebeuren’.” I

○ **Mother: domesticity**

74 Quotations:

1:3 p 3 in Britse journalist onthutst na bezoek aan Syrisch vluchtelingenkamp_ _In Al-Hol wordt een mini-kalif

Als 17-jarige vertrok Sonia Khadira naar Syrië om zich bij de terreurgroep aan te sluiten. Drie jaar lang zwoer de moeder trouw aan IS, maar drie jaar geleden vluchtte ze weg

1:8 p 2 in Britse journalist onthutst na bezoek aan Syrisch vluchtelingenkamp_ _In Al-Hol wordt een mini-kalif

Veelal gaat het om moeders met (jonge) kinderen, die zich geen ander leven dan dat in het kamp kunnen voorstellen

1:11 p 3 in Britse journalist onthutst na bezoek aan Syrisch vluchtelingenkamp_ _In Al-Hol wordt een mini-kalif

Een Italiaanse vrouw die in het kamp woont en drie kinderen heeft, heeft de ideologie van IS naar eigen zeggen wel afgezworen.

2:3 p 2 in Duitse liet zoontje _6_ deelnemen aan IS-training en woonde met kinderen executie bij

De vrouw probeerde haar man aanvankelijk telefonisch over te halen naar het strijdgebied te komen. Toen die dat niet deed, hertrouwde ze met een ander,

2:10 pp 2 – 3 in Duitse liet zoontje _6_ deelnemen aan IS-training en woonde met kinderen executie bij

De

Page 2 of 2 Duitse liet zoontje (6) deelnemen aan IS-training en woonde met kinderen executie bij vrouw kreeg in 2017 een vierde kind en vluchtte in datzelfde jaar voor de aanhoudende aanvallen.

2:11 p 3 in Duitse liet zoontje _6_ deelnemen aan IS-training en woonde met kinderen executie bij

Haar nieuwe man bleef achter en kwam bij een aanval om het leven, en later dus ook haar zoon

2:13 p 2 in Duitse liet zoontje _6_ deelnemen aan IS-training en woonde met kinderen executie bij

De kinderen werden onderricht volgens de leer van de extreem-religieuze groepering. Ze moesten onder meer een openbare executie bijwonen, stelt het openbaar ministerie in Düsseldorf

 2:14 p 2 in Duitse liet zoontje _6_ deelnemen aan IS-training en woonde met kinderen executie bij

Haar jongste zoon, die zes was toen hij in het strijdgebied terechtkwam, moest meerdere malen deelnemen aan gevechtstrainingen. Hij leerde omgaan met wapens en moest ook oefenen met wachtlopen. Toen hij vraagtekens zette bij de IS-ideologie, gaf Carla-Josephine hem volgens de aanklacht aan bij de religieuze politie van IS. Het jongetje werd daarop bestraft. In 2018 stierf het kind bij een raketaanval. Het gezin had voor die tijd al meerdere raketaanvallen overleefd.

 2:20 p 2 in Duitse liet zoontje _6_ deelnemen aan IS-training en woonde met kinderen executie bij

Carla-Josephine S., liet haar kinderen, waarvan de jongste slechts 6 jaar oud was, meedoen aan IS-trainingen.

 3:1 p 2 in Eis_ 2_5 jaar cel tegen Syri_gangster Melis A._ die _om de hoek_ woonde van het IS-martelplein

Melis A. ging in augustus 2016 naar Turkije om van daar in het strijdgebied van Syrië te komen. Ze ging haar geradicaliseerde vriend achterna, die daar al samen met zijn neef vocht voor IS.

 3:2 p 2 in Eis_ 2_5 jaar cel tegen Syri_gangster Melis A._ die _om de hoek_ woonde van het IS-martelplein

Ze zocht ook actief naar personen die een extreme islamitische geloofsovertuiging hadden. Zo ontmoette ze haar latere man. ,

 3:6 p 2 in Eis_ 2_5 jaar cel tegen Syri_gangster Melis A._ die _om de hoek_ woonde van het IS-martelplein

Ze had haar bijna 1 jaar oude zoontje bij zich, dat ze in Syrië kreeg met een jihadistische strijder.

 4:2 p 2 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

Volgens justitie is ze een onvervalste jihadbruid,

 4:4 p 2 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

Vanonder dat gewaad kijkt ze met bescheiden oogopslag de wereld in, haar uitstraling is zachtaardig.

 4:7 p 2 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

Direct na aankomst in Syrië zou ze min of meer zijn gedwongen te trouwen met een inmiddels overleden Belgische strijder, met wie ze twee kinderen kreeg.

 5:1 p 2 in IS-bruid Xaviera vervroegd vrij_ maar kan ze ook terug naar huis_

IS-bruid Xaviera S. uit Apeldoorn is weer vrij

 7:1 p 2 in Nederlands meest beruchte jihadbruid op de weg terug

Nederlands meest beruchte jihadbruid staat op het punt terug te keren naar ons land.

 7:3 p 2 in Nederlands meest beruchte jihadbruid op de weg terug

Zelf trouwde ze er tenminste twee keer en kreeg ze er kinderen, van wie eentje overleed.

 7:4 p 2 in Nederlands meest beruchte jihadbruid op de weg terug

De knappe Nederlandse vrouw trouwt er met de Portugese jihadist Fabio: een getalenteerd voetballer, die radicaliseerde

 7:5 p 2 in Nederlands meest beruchte jihadbruid op de weg terug

Ze belandde, net zoals tientallen andere Nederlandse jihadbruiden, in detentiekamp Al Hol in noordoost-Syrië

 7:7 p 2 in Nederlands meest beruchte jihadbruid op de weg terug

De bekende, veroordeelde terrorist Samir A.

zamelde onder de families van de jihadbruiden in Nederland geld in,

 10:3 p 2 in Twee IS-vrouwen teruggekeerd in Nederland en aangehouden

S. was in Syrië getrouwd met de Algerijn Dadi M.

 12:1 p 2 in Australi__ _groeiend aantal IS-bruiden_

Volgens Bishop, die het totale aandeel van vrouwen onder de buitenlanders die zich bij IS aansluiten op bijna een vijfde schatte, tart het besluit van deze meisjes en jonge vrouwen „elke logica" en wacht hun allerminst een romantisch bestaan onder de radicale strijders.

 12:2 p 2 in Australi__ _groeiend aantal IS-bruiden_

Sydney. De Australische regering heeft vandaag de noodklok geluid over het groeiende aantal Australische meisjes dat naar gebieden onder controle van de Islamitische Staat reist om daar IS-strijders te huwen en aan hun kant mee te vechten.

 13:7 p 5 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

„Ibrahim leek alles waar ik ooit naar op zoek was geweest", zegt Laura. „Een zachtaardige jongen, welbespraakt.

Een vrome moslim. Hij wilde precies hetzelfde als ik: rust, een gezinnetje stichten." Na twee weken trouwden ze.

Laura vertelde haar ouders, die ze nog maar weinig sprak, niets.

 14:3 p 3 in De zielerorselen van Laura H

Om haar imago op te poetsen besluit Laura iemand anders te worden. Ze bekeert zich tot de islam, gaat een hoofddoek dragen en neemt een nieuwe naam aan. Via een islamitische datingsite komt ze in contact met de streng gelovige Ibrahim. Een week later treden ze in het huwelijk. Ze hoopt dat Ibrahim als vroom moslim haar wél goed zal behandelen,

 14:14 p 2 in De zielerorselen van Laura H

In ruil daarvoor belooft hij met haar te trouwen.

 15:1 p 2 in Islamitische Staat Rechter_ overheid moet vrouw van jihadist terughalen uit kamp in Noord-Syri_

De vrouw, die zwanger is en al een kind heeft, was in Syrië getrouwd met een jihadist uit Antwerpen.

 15:4 p 2 in Islamitische Staat Rechter_ overheid moet vrouw van jihadist terughalen uit kamp in Noord-Syri_

De Rotterdamse rechter vindt dat de overheid meer moeite moet doen om een Nederlandse vrouw van een jihadist terug te halen uit een Noord-Syrisch kamp.

 16:2 p 2 in Niemand versperde Britse meisjes de weg naar Syri_ Islamitische Staat Britse tienermeis

De Britse autoriteiten denken dat de drie tieners vooral zijn geradicaliseerd door online IS-propaganda, die erop uit is om jonge bruiden voor IS-strijders naar Syrië te lokken.

 17:1 p 2 in Recht op eerlijk proces wint in zaak van Britse IS-bruid_ Dwars Bruidenin-spe van Islamitische Staat, maar moderne meisjes nog, niks zwarte schimmen.

 17:2 p 2 in Recht op eerlijk proces wint in zaak van Britse IS-bruid_ Dwars

Waren ze op internet in de ban geraakt van een spannende jonge strijder met een kalasjnikov en krullen?

 17:3 p 2 in Recht op eerlijk proces wint in zaak van Britse IS-bruid_ Dwars

Shamima trouwde tien dagen na aankomst in Raqqa met de Nederlandse bekeerling-jihadist Yago Riedijk en kreeg drie kinderen die allemaal stierven. Haar vriendin Kadiza Sultana zou met een Amerikaans-Somalische jihadist zijn gehuwd, en op 17-jarige leeftijd zijn gedood bij een Amerikaanse luchtaanval op Raqqa. De derde, Amira Abase, huwde een Australiër; het is niet bekend of zij nog leeft.

 17:6 p 3 in Recht op eerlijk proces wint in zaak van Britse IS-bruid_ Dwars

En er zitten in Syrische kampen nog veel meer Europese strijders, vrouwen en kinderen die naar huis willen.

 21:6 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Volgens hem is het meisje afgereisd om te trouwen met een Portugese jihadstrijder, die ze alleen kende via Facebook.

 21:7 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

In Nederland hebben radicalen oproepen gedaan aan moslima's om te huwen met strijders in Syrië en Irak, zogeheten genotshuwelijken, om de strijders te 'steunen'.

 21:10 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Het eenvoudige meisje, dat les volgde op de Gooise Praktijkschool, was volgens directeur Erna van Dijk van die school van plan om te trouwen en 'als goede moslima' mee te doen aan de strijd in Syrië en Irak. Ze had thuis een kort briefje achtergelaten met de tekst 'Ik ga naar Syrië'.

 21:12 p 3 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

In een persbericht op de speciale Facebookpagina van 'Oum Usama' stond dat ze was vertrokken om bij haar man te zijn. Dat vrouwen hun man volgen in de jihad is niet zeldzaam. Afgelopen week vertrok Meryam, samen met haar echtgenoot Jermaine Walters en hun drie kinderen Omar (6), Hafsa (4) en Safiyya (2), vanuit Amersfoort naar de islamitische heilstaat. Hun jongste vierde vorige week haar tweede verjaardag.

 21:23 p 4 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Vorig jaar ging zij naar Syrië en trouwde daar een jihadstrijder. Toen haar beste vriendin vertelde dat ze haar man, een jihadstrijder, achterna ging reizen, ging ook Khadija mee naar het oorlogsgebied.

23:22 p 2 in De moordvrouwen van IS

Nadat IS-leider Abu Bakr Al-Baghdadi in juni 2014 in grote delen van Syrië en Irak het kalifaat had afgekondigd, trouwden sommige meisjes er met een strijder, andere reisden hun partner achterna. Ook complete gezinnen reisden af om daar een ultrareligieus huisje-boompje-beestje leven te leiden. Het ideaal van de 'familiejihad' is ook wat de Khansaa-brigade, de zedenpolitie van IS, in haar manifest voor vrouwen benadrukt: de primaire rol voor vrouwen is binnenshuis. Vrouwen zorgen voor de mannen en kinderen, en dragen op die manier bij aan de opbouw van het zelfverklaarde kalifaat. Ze mogen werken, bijvoorbeeld als dokter of lerares, maar alleen als het noodzakelijk is. Het front is alleen voor mannen.

26:2 pp 2 – 3 in _Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht_

Het was er toch niet zo vrij en ongevaarlijk als ze dacht, zegt Amber. Als alleen reizende vrouw, zonder man en familie, zagen radicale Syriërs haar niet als hulpverleenster maar als iemand die was gekomen om te trouwen. Ze werd met een bus naar Raqqa vervoerd, de hoofdstad van de 'Islamitische Staat'. IS lag al ruim een jaar onder vuur van de Westerse coalitie en lokale militieën. "In Raqqa zaten we twee weken in wat we een madafa (gastenverblijf)

Page 2 of 4 'Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht' noemen, een groot huis. Daarna ben ik naar een soort vrijgezellenhuis gebracht, voor vrouwen die moeten gaan trouwen." Amber zat daar opgesloten. Aanvankelijk wachtte en protesteerde ze, bijna drie maanden lang. "Als er continu tegen je wordt gezegd dat je er niet uitkomt totdat je trouwt, dan ga je dat overwegen, om je vrijheid terug te krijgen.

Daarom ben ik gaan praten met een van de Nederlandse mannen daar. Met hem ben ik getrouwd." Haar man, Redouan D. uit Culemborg, zit nu in een Koerdische gevangenis en Amber wil zolang hij daar zit niets over hem kwijt

26:4 p 3 in _Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht_

Ook haar vriendin Hafida (27) uit Delft praat liever niet over haar man of, zoals ze zegt, ex-man. Ze weet niet waar hij is. "Misschien is hij gevangengenomen of gedood. Of hij loopt nog gewoon rond in het IS-gebied." Hafida trouwde al in Nederland met een autochtoon Nederlandse IS-strijder, Thijs B. Bekeerling Thijs vertrok in 2013 naar Syrië, zonder de zwangere Hafida. Die reisde hem via Turkije achterna

26:5 p 3 in _Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht_

Hafida beweert dat ze zelf weinig meekreeg van wat er in die tijd gebeurde. "Ik was gewoon moeder, in mijn huis met mijn kinderen." Ze zegt niet te weten wat Thijs overdag deed.

26:9 pp 4 – 5 in _Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht_

Ook Amber aanvaardt een straf en heeft al geregeld dat haar ouders dan haar kinderen opvangen. Een gevaar wil ze zichzelf niet noemen. "Ik ben niet gevaarlijk, de vrouwen

die ik ken hier in het kamp ook niet. We zijn vrouwen, in eerste instantie moeders. Voor de een was het een impulsieve keuze die haar in deze ellende heeft gebracht, de ander reisde haar man achterna om hem terug te halen. Iedereen heeft zijn eigen verhaal. Maar ik weet wel dat alle

Page 4 of 4 'Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht' Nederlandse vrouwen spijt hebben van de ellende waar ze zichzelf in hebben gebracht. En dat ze daar hun kinderen bij hebben betrokken."

26:13 p 3 in _Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht_

Heb je nooit eerder, bijvoorbeeld na alle onthoofdingsvideo's van IS, tegen Thijs gezegd: we zitten bij de verkeerde club?

"Het lijkt nu alsof ik over mijn privéleven moet praten, sorry. Ik ga daar niet aan meedoen." Hoezo niet?

"Daarom niet. Het gaat alleen maar over Thijs. Het is voor mij een afgesloten hoofdstuk." Ja, maar dat is het voor Nederland niet.

"Ja, maar Thijs is voor mij een afgesloten hoofdstuk." Maar de mensen die jouw hoofdstuk van Syrië willen afsluiten, willen weten hoe jij je gedragen hebt.

27:1 p 2 in _Ik mis de Goudse kaas_

Nu IS zo goed als verslagen is in Syrië en Irak verblijven honderden echtgenotes van buitenlandse jihadisten met hun kinderen in de vluchtelingenkampen.

27:2 p 3 in _Ik mis de Goudse kaas_

Ook Rusland heeft een aantal echtgenotes plus kroost opgenomen.

27:3 p 2 in _Ik mis de Goudse kaas_

Hun mannen zijn ofwel dood ofwel gevangengenomen door de SDF. Contact met de gearresteerde echtgenoten hebben de vrouwen niet.

28:3 p 3 in De radicaalste jihadbruiden komen terug_ maar zijn we er klaar voor_

Een betrouwbare bron meldt dat Angela gevechtstraining heeft gehad, net als Amber K. uit Dordrecht, die nog wel vast zou zitten in één van de kampen in Syrië. Beiden waren getrouwd met hooggeplaatste leden van IS en zouden kalsjnikovs en bomgordels hebben gedragen in de hoogtijdagen van de terreurorganisatie.

Angela B. trouwde eerst met een Portugees die betrokken zou zijn geweest bij het maken van executievideo's, waarbij ook een Jordanese piloot werd verbrand. Later werd ze naar verluidt één van vijf vrouwen van de hooggeplaatste IS'er Nero Saravia, een Engelsman met Portugese roots, die IS ook tot het einde trouw bleef. Hij zou betrokken zijn bij gijzelingen en werd onlangs nog verhoord, onder meer over de verdwijning van de

Engelse journalist John Cantlie, die gedwongen werd propagandavideo's voor IS te maken.

30:5 p 2 in IS-slachtoffers zijn woedend over Nederlands toneelstuk over Syri_gangster Laura H

De stichting wil dat IS-strijders ook voor de misdaden tegen de Jezidi's worden berecht. Dat gebeurt tot nu toe nog maar mondjesmaat. In Nederland zijn door gebrek aan bewijs nog geen teruggekeerde IS-strijders of hun vrouwen berecht voor hun rol in de genocide op de Jezidi's. Deze site schreef wel begin dit jaar dat zeker één Nederlandse jihadiste heeft geweten van het lot van het volk. Zij was getrouwd met een IS-strijder die ook een Jezidi-vrouw als slavin had.

31:1 p 2 in Jennifer W. liet slavin sterven

Deze 28- jarige Duitse is niet zomaar een teruggekeerde IS-bruid. Als agent van de zeden- en moraliteitspolitie patrouilleerde ze gewapend door de door IS bezette steden Falluja en Mosoel en sprak ze vrouwen aan op hun kleding.

31:6 p 3 in Jennifer W. liet slavin sterven

Over W. is weinig bekend, behalve dat ze geen baan had en een weinig opwindend leven leidde in Lohne. Waarom ze radicaliseerde en hoe ze erbij kwam op een dag via het lokale vliegveld Münster-Osnabrück naar Istanboel te vliegen en hoe ze daarna via tussenpersonen als aanstaande IS-bruid in het kalifaat arriveerde, zal de komende weken duidelijker worden.

Volgens Duitse media was Jennifer een stille scholier die op haar 17de plots een hoofddoek ging dragen. Eerst wilde ze voor de Koerdische PKK vechten, maar dat veranderde toen ze zich in 2013 bekeerde tot de islam. Een Syrische vluchteling in haar geboortestad viel op dat ze rondliep met een tas waarop in het Arabisch 'martelaar' stond.

31:7 p 3 in Jennifer W. liet slavin sterven

Opmerkelijker is dat W. in 2016 terugkomt uit Raqqa, nadat ze in Turkije een nieuw Duits paspoort heeft aangevraagd. Kennelijk niet tevreden in Duitsland gaat ze dan voor de tweede keer naar IS-gebied, naar verluidt hertrouwd met een andere IS-strijder, van wie ze een dochter heeft.

32:1 p 2 in Jihadiste die terugkeer eist blijkt echtgenote van beruchte IS_er

Een van de Nederlandse jihadistes die in een Syrisch detentiekamp vastzit en terug naar Nederland wil komen, blijkt de vrouw van een beruchte Deense IS'er die wordt verdacht van het plannen van aanslagen en het houden van slavinnen.

32:3 p 2 in Jihadiste die terugkeer eist blijkt echtgenote van beruchte IS_er

Tientallen interviews hebben journalisten gehouden met vrouwelijke Europese jihadisten die nu in detentiekampen in Noord-Syrië zitten. Ze wisten niet van de gruwelen van IS,

zeiden de meeste. Niet van de onthoofdingen, de moorden, de slavinnen. Ze waren huisvrouw, vrijwel altijd binnenshuis om te koken en voor de kinderen te zorgen.

De vrouwen die terugkwamen in Europa zeiden voor de rechtbank doorgaans hetzelfde.

32:4 p 2 in Jihadiste die terugkeer eist blijkt echtgenote van beruchte IS_er

Maar wat zal Ojone I. daarover zeggen, als ze al ooit in Nederland terug zal komen? Zij blijkt de vrouw te zijn geweest van de beruchte Deense IS'er Basil Hassan, zo melden bronnen aan deze site.

32:6 p 3 in Jihadiste die terugkeer eist blijkt echtgenote van beruchte IS_er

Ojone I., die zich in Syrië Umm Baraa noemt, heeft tegenover DR bevestigd dat ze met Hassan getrouwd was. Ze trouwde met hem nadat haar eerste man, uit Bangladesh, in Syrië was omgekomen. Ze noemt de Deen 'een goede man, met veel geduld'.

33:4 p 3 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

Nu, zes jaar later, is het kalifaat gevallen en zitten duizenden (Europese) IS-strijders en hun vrouwen vast in gevangenissen en detentiekampen in Noord-Syrië.

33:7 p 3 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

De vrouw vertrok in 2014 naar Syrië. Daar trouwde ze met een man uit Bangladesh. Toen die omkwam, hertrouwde ze met de Deen Basil Hassan. Van beide mannen kreeg ze één kind.

34:8 p 3 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak Yezidi_s vragen in het Westen gerechti

Op een moment dat veel buitenlandse IS-vrouwen, die in kampen in Noordoost-Syrië verblijven, claimen dat zij in het kalifaat vooral de rol van moeder en huisvrouw hebben gespeeld, is de getuigenis van de moeder belangrijk.

Over Shamima Beghum, de echtgenote van de Nederlandse IS-strijder Yago R., zijn de voorbije dagen gelijksoortige feiten naar buiten gekomen. Volgens de Britse media was ook zij lid van de hisbah, en heeft zij bomvesten genaaid voor IS-strijders.

35:3 p 3 in Duitsland repatrieert drie IS-vrouwen en kinderen uit Syrische kampen

In Al-Hol zaten een aantal maanden terug nog zo'n tienduizend vrouwen en kinderen van IS-strijders uit onder meer Europa.

37:1 p 2 in De Westerse jihadbruiden komen eraan

Terwijl hun echtgenoten worden geliquideerd door onder meer Britse en Franse special forces, zoals gisteren in deze krant werd bericht, proberen de bruiden van deze westerse jihadisten te vluchten uit Irak en Syrië.

37:3 p 2 in De Westerse jihadbruiden komen eraan

Van de ruim 4000 jihadisten die de afgelopen jaren van de EU naar Irak en Syrië trokken, is zo'n 17 procent vrouw.

Zij maakten vanaf het begin een belangrijk deel uit van de plannen van IS. Zij moesten de strijders ondersteunen en voor een nieuwe generatie terroristen zorgen. Maar door de verliezen zet IS hen steeds vaker op het strijdtoneel in.

Dat zijn de diehards, vele anderen proberen te vluchten

38:1 p 2 in Jacht op het Pauwenvolk

Gevluchte jezidi's in Nederland vrezen de mogelijke terugkeer van IS-jihadisten en hun bruiden. „Moeten we ons zelfs hier onveilig voelen?”

38:6 p 3 in Jacht op het Pauwenvolk

Het doet pijn, zegt Dalal Ghanim, als ze IS-bruiden ziet die smeken om te mogen terugkeren. „

40:1 p 2 in Handboek voor _zuivere_ IS-vrouwen

Na hun vijftiende niet meer naar school Negen jaar is de huwelijksgerechtigde leeftijd in de zelfverklaarde Islamitische Staat van de gelijknamige groepering. De meest 'zuivere' meisjes trouwen echter op hun zestiende of zeventiende. Deze, en vele andere richtlijnen, staan beschreven in het IS-handboek voor vrouwen, dat gisteren op internet verscheen. Het manifest is afkomstig van de zogeheten Al-Khansaa Brigade.

Volgens IS heeft de vrouw geen achtergestelde status ten opzichte van de man. Meisjes moeten verplicht vanaf hun zevende jaar naar school, waar zij klassiek Arabisch en religieuze vakken onderwezen krijgen. Na hun negende krijgen ze keuze uit meer vakken, die dieper ingaan op de sharia (islamitische wetgeving), maar ook breien kookles vallen onder het curriculum. Na hun vijftiende zijn meisjes echter volleerd, en houdt het onderwijs op.

IS probeert met het manifest de verhalen te ontcrachten dat vrouwen ingezet worden in de strijd. Dit beeld is ontstaan doordat sommige vrouwelijke Syriëgangers zelf op sociale media berichten verspreidden over hun 'avonturen' in het islamitisch kalifaat. Volgens IS worden vrouwen vooral aangespoord om 'goede moeders' en trouwe echtgenotes te zijn.

41:5 p 3 in Jennifers rol bij IS beroert Duitsland

Jennifer W komt uit een stadje in Nedersaksen, ze bekeerde zich in 2013 tot de islam. Het jaar daarop reisde ze naar IS-gebied en trouwde met een Iraakse IS-strijder, die haar meenam naar Falluja, samen met zijn slavin Nora B. en haar dochtertje. Nora B. ontsnapte uit haar IS-gevangenschap en woont nu in Duitsland. Ze vertelde het OM hoe het haar als slaaf in het 'kalifaat' verging; volgens de Süddeutsche Zeitung moest ze meerdere mannen dienen, ze werd afgeranseld en verkracht, haar dochter werd

mishandeld. Volgens Nora B. stak Jennifer W. geen vinger uit toen het kind in de zon werd vastgebonden.

41:7 p 3 in Jennifers rol bij IS beroert Duitsland

In 2016 zette Turkije Jennifer W. uit naar Duitsland. Ze had inmiddels een kind gekregen van de IS-strijder. Toen ze vorig jaar met de auto terug naar het kalifaat reed, vertelde ze haar chauffeur - een 'broeder', dacht ze - hoe ze bij de shariapolitie zat en in Falluja patrouilleerde met een kalasjnikov over haar schouder. De chauffeur was echter een medewerker van de politie en ze werd gearresteerd.

Allemaal overdrijving, zegt de advocaat van Jennifer W. over haar bekentenissen in de auto: er is volgens hem geen bewijs dat ze bij de shariapolitie zat

42:3 pp 2 – 3 in Meisjes en vrouwen zijn nodig. Zonder hen immers geen kalifaat

De getuigenissen passen in theorieën over waarom bewegingen als Boko Haram en IS zich meer op vrouwen richten dan hun terroristische voorgangers. Voor Al-Qaida was een islamitische samenleving nog een vaag toekomstbeeld. Hun voornaamste prioriteit was het vormen van een dreiging, vooral voor het Westen. Maar voor Islamitische Staat - hun naam is hun doel - en Boko Haram is een kalifaat iets van het hier en nu.

Page 2 of 2 Meisjes en vrouwen zijn nodig. Zonder hen immers geen kalifaat.

Hun terreur is niet alleen regionaler van aard, ze zijn al bezig met het stichten van een eigen maatschappij. Dat IS de rijkste terreurbeweging ter wereld is, is exemplarisch; er wordt een economie opgebouwd. Maar die economie kan dus niet zonder vrouwen. Alleen zij kunnen immers nieuwe burgers baren en huishoudens draaiende houden.

IS is overigens niet tegen parttime werkende vrouwen, zolang ze hun kinderen niet verwaarlozen.

42:4 p 3 in Meisjes en vrouwen zijn nodig. Zonder hen immers geen kalifaat

De aanwas van vrouwen wordt niet alleen met geweld bereikt. IS heeft ook aantrekkingskracht op (jonge) vrouwen uit vooral het Westen. Die vrouwen rekruteren - meestal via internet - weer andere vrouwen. De vrouwelijk zedentak van IS, de Al-Khansaa Brigade, heeft in februari een onlinehandboek voor de 'zuivere' IS-vrouw gepubliceerd. Daarin staat dat zestien jaar de ideale leeftijd is om te trouwen. Dan moet het verplichte (islamitische) onderwijs voor meisjes ophouden.

44:1 p 2 in Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw_

Kinderen krijgen. Met deze woorden is de kerntaak van een gemiddelde IS-vrouw te beschrijven. Wie rondkijkt in de detentiekampen in Noord-Syrië ziet dat dit goed is gelukt. Overal rennen, springen of hangen kinderen rond, overwegend in de leeftijd van 0 tot 5 jaar oud, wat overeenkomt met de oprichtingsdatum van het kalifaat: zomer 2014. Wat je ook veel ziet: vrouwen met kinderen van soms wel drie verschillende vaders. Kwam vader 1 om in de strijd, dan klopte een potentiële vader 2 de volgende dag op de

deur. En als die ook doodging, werd vader 3 geregeld. Daar zat weinig liefde of romantiek bij: vrouwen werden gedwongen met de volgende strijder verder te leven.

44:2 p 2 in Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw_

Veel buitenlandse IS-vrouwen kwamen gehuwd aan in het kalifaat, ze waren vrijwillig meegegaan of gedwongen door een echtgenoot die niet van enige inspraak was gediend. De radicale versie van de islam biedt immers weinig bewegingsruimte voor de vrouw. En wie ongehuwd arriveerde in het kalifaat, werd meteen in een huis opgesloten, een 'madafa', zoals de Nederlandse Amber aan deze krant uitlegde. Zij beschreef dat als een gevangenis, waar je uit kon als je trouwde met een strijder. Zo vond zij een Nederlandse IS-strijder.

44:3 p 2 in Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw_

Toch zou het beschrijven van de vrouwen als alleen maar broedmachines voor een nieuwe generatie IS-strijders de werkelijkheid tekortdoen. Vrouwen konden wel degelijk bepaalde andere taken uitvoeren. Van onderwijs en medische functies tot lid worden van de religieuze zedenpolitie van IS: de Khansaa-brigade.

Dat laatste vereiste wel dat je goed genoeg Arabisch sprak om de lokale vrouwen te kunnen dwingen zich aan de strenge regels van IS te houden. Ook werd verwacht dat ze nieuwe leden ronselden en propaganda verspreidden.

Strijden deden vrouwen nauwelijks, al zijn er IS-vrouwen geweest die zichzelf hebben opgeblazen

44:6 p 3 in Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw_

Ze zeggen dat ze nu vooral moeders zijn, van respectievelijk twee en vier kinderen, die zich vooral op die kinderen richten. Ook al klinkt dat uit hun monden misschien nog best geloofwaardig, het lastige is dat je nooit van alle uitreizigers de ware bedoelingen zult kennen, tot ze na gevangenschap zijn vrijgelaten.

○ **Mother: driven by maternal instincts**

10 Quotations:

15:3 p 2 in Islamitische Staat Rechter_ overheid moet vrouw van jihadist terughalen uit kamp in Noord-Syri_

Het Openbaar Ministerie wil de vrouw vervolgen omdat zij haar man ondersteund zou hebben bij zijn werk voor IS.

23:22 p 2 in De moordvrouwen van IS

Nadat IS-leider Abu Bakr Al-Baghdadi in juni 2014 in grote delen van Syrië en Irak het kalifaat had afgekondigd, trouwden sommige meisjes er met een strijder, andere reisden

hun partner achterna. Ook complete gezinnen reisden af om daar een ultrareligieus huisje-boompje-beestje leven te leiden. Het ideaal van de 'familiejihad' is ook wat de Khansaa-brigade, de zedenpolitie van IS, in haar manifest voor vrouwen benadrukt: de primaire rol voor vrouwen is binnenshuis. Vrouwen zorgen voor de mannen en kinderen, en dragen op die manier bij aan de opbouw van het zelfverklaarde kalifaat. Ze mogen werken, bijvoorbeeld als dokter of lerares, maar alleen als het noodzakelijk is. Het front is alleen voor mannen.

24:5 p 2 in Syri_ganger Angela B. staat op punt terug te keren naar Nederland

Dat geldt voor zowel mannen als vrouwen. Want hoewel vrouwen in principe niet meevochten in de strijd van terreurgroep IS, droegen ze er wel aan bij door hun strijdende mannen te ondersteunen.

26:1 p 2 in _Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht_

Amber vertrok in 2015 in haar eentje naar Syrië. Bijna alles wat ze vertelt is moeilijk onafhankelijk te verifiëren. Het is haar verhaal, dat klinkt als een combinatie van een naïef geplande reis en een ontvoering. "Ik ben naar Syrië gegaan omdat ik bij de Turkse hulporganisatie IHH wilde werken, in het ziekenhuis. Dat liep niet zoals ik wilde." IHH runde al kort na het begin van de oorlog gaarkeukens en klinieken in en rond de kampen die, in Syrië, tegen de Turkse grens waren ontstaan voor Syrische vluchtelingen die de grens niet meer over mochten of wilden.

30:3 p 2 in IS-slachtoffers zijn woedend over Nederlands toneelstuk over Syri_gangster Laura H

De rechter veroordeelde haar in 2017 tot twee jaar cel waarvan dertien maanden voorwaardelijk omdat ze haar man steunde die IS-strijder was

32:3 p 2 in Jihadiste die terugkeer eist blijkt echtgenote van beruchte IS_er

Tientallen interviews hebben journalisten gehouden met vrouwelijke Europese jihadisten die nu in detentiekampen in Noord-Syrië zitten. Ze wisten niet van de gruwelen van IS, zeiden de meeste. Niet van de onthoofdingen, de moorden, de slavinnen. Ze waren huisvrouw, vrijwel altijd binnenshuis om te koken en voor de kinderen te zorgen.

De vrouwen die terugkwamen in Europa zeiden voor de rechtbank doorgaans hetzelfde.

33:5 p 3 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

De vrouwen zeggen doorgaans dat ze alleen huisvrouw waren in het kalifaat: ze zorgden voor de kinderen en kookten voor hun man.

34:8 p 3 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak Yezidi_s vragen in het Westen gerechti

Op een moment dat veel buitenlandse IS-vrouwen, die in kampen in Noordoost-Syrië verblijven, claimen dat zij in het kalifaat vooral de rol van moeder en huisvrouw hebben gespeeld, is de getuigenis van de moeder belangrijk.

Over Shamima Beghum, de echtgenote van de Nederlandse IS-strijder Yago R., zijn de voorbije dagen gelijksoortige feiten naar buiten gekomen. Volgens de Britse media was ook zij lid van de hisbah, en heeft zij bomvesten genaaid voor IS-strijders.

35:2 p 2 in Duitsland repatrieert drie IS-vrouwen en kinderen uit Syrische kampen

e wordt verdacht van deelname en steun aan activiteiten van IS en vermoedelijke misdaden tegen de menselijkheid. Deze Duitse staatsburger vertrok in mei 2015 en vestigde zich in Raqqa. Volgens een persbericht van het Duitse Openbaar Ministerie „steunde ze de terroristische organisatie niet alleen door huishoudelijk werk" maar werkte ze enige tijd „als verpleegster in een IS-ziekenhuis". Ook zouden zij en haar echtgenoot een Yezidivrouw gevangen hebben gehouden die zij als hun slaaf zouden hebben behandeld

41:4 p 3 in Jennifers rol bij IS beroert Duitsland

Ze vervolgt: "Het debat is in Duitsland iets anders dan in omliggende landen. Daar worden mannen én vrouwen meteen gearresteerd. In Duitsland zet men de mannen wel in voorlopige hechtenis, maar de vrouwen meestal niet; er werd aangenomen dat ze huishoudelijke taken deden, er moest bewijs zijn dat ze IS actief ondersteunden." Dat is aan het veranderen, ziet Koller. Mede door het proces tegen Jennifer W. "groeit het besef dat ook de vrouwen een belangrijke rol speelden". De Leidse onderzoekers stellen hetzelfde vast: ook tegen vrouwen worden nu, anders dan voorheen, criminele onderzoeken geopend.

○ **Mother: failure as mother/to become mothers**

1 Quotations:

11:5 p 3 in _Het is logisch dat ik berecht word en de gevangenis in ga_

Mehra vraagt zich ook af of het recht op familieleven van de vrouwen overeind zal blijven. „Natuurlijk heeft het de voorkeur kinderen bij hun moeder te laten, maar als sprake is van zware kindermishandeling worden kinderen ook weggehaald. Je kunt je afvragen in hoeverre dat gelijkstaat aan het meenemen van je kind naar een oorlogsgebied of het daar in erbarmelijke omstandigheden ter wereld brengen.”

○ **References to appearance: mother**

1 Quotations:

 4:3 p 2 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

De handen van Fatima H. liggen gevouwen in de schoot van haar lange, crèmekleurige rok. Daarboven draagt ze een witte blouse en een witte hoofddoek.

 References to appearance: whore

2 Quotations:

 7:4 p 2 in Nederlands meest beruchte jihadbruid op de weg terug

De knappe Nederlandse vrouw trouwt er met de Portugese jihadist Fabio: een getalenteerd voetballer, die radicaliseerde

 21:5 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Voor de buurt was zichtbaar dat het misging: het tienermeisje ging van sexy gekleed naar hoofddoekje en naar boerka. Ik dacht eerst dat ze een hoertje was , aldus een buurtbewoner.

 Whore

 Whore: erotomania: sexually hedonistic/impure/depraved

4 Quotations:

 13:23 p 5 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

Laura de slet.

 14:7 p 3 in De zielerorselen van Laura H

Uiteindelijk weet Laura met Ibrahim en haar twee kinderen te vluchten. De angst van Ibrahim dat Laura na zijn martelaarschap met een andere man het bed zal delen, blijkt voor hem de grootste motivatie. Hij zal de vlucht niet overleven.

 14:12 p 2 in De zielerorselen van Laura H

Op zestienjarige leeftijd krijgt ze haar eerste kind, maar de vader laat niets meer van zich horen. Met zeventien is ze opnieuw zwanger.

 21:20 p 4 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Af en toe zoeken de 'jihadmeisjes' zelf de publiciteit, soms om de geruchten tegen te spreken dat zij alleen als een soort sekswerksters naar Syrië vertrekken.

4 Quotations:

 13:6 p 5 in De grootste fout van haar leven_ Laura H. over het kalifaat_ de ontsnapping en haar terugkeer_

Ze woonde in een tienermoederhuis in Zoetermeer samen met haar eenjarige dochtertje, geboren uit een voorbije relatie, de vader niet langer in beeld.

 14:10 p 2 in De zieleroerselen van Laura H

en het seksuele misbruik door Marokkaanse jongens voor wie ze alles doet om die aandacht alsnog te krijgen

 14:12 p 2 in De zieleroerselen van Laura H

Op zestienjarige leeftijd krijgt ze haar eerste kind, maar de vader laat niets meer van zich horen. Met zeventien is ze opnieuw zwanger.

 14:15 p 2 in De zieleroerselen van Laura H

Na de abortus lost ook hij natuurlijk op in lucht.

0 Codes

 ○ Whore: men as owners

9 Quotations:

 4:7 p 2 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

Direct na aankomst in Syrië zou ze min of meer zijn gedwongen te trouwen met een inmiddels overleden Belgische strijder, met wie ze twee kinderen kreeg.

 4:11 p 2 in Is Fatima H. _24_ een na_ef Tilburgs meisje of een doorgewinterde jihadbruid_

Fatima bepleit haar onschuld. Ze stelt dat ze in de zes jaar dat ze in het strijdgebied verbleef niet altijd controle had over haar telefoon en sociale media. Haar echtgenoot, de

eerder genoemde vriendin en een andere Belgische zouden haar soms hebben afgenomen.

 21:9 p 2 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Een ander Nederlands tienermeisje dat recent werd geronseld, was Moezdalifa el Adoui, een vijftienjarig meisje uit Hilversum.

 21:16 p 3 in _Ik dacht dat ze een hoertje was__ Angela in rap tempo van sexy kleding naar boerka

Sommige vrouwen in de jihadscene zijn amper bekend, zoals Vera, de vrouw en bekeerlinge van Rudolph Holierhoek, de roodharige Hagenaar die gelijktijdig met Azzedine Choukoud gearresteerd is wegens haatzaaien, opruiing en ronselen.

 23:7 p 3 in De moordvrouwen van IS

De eerste aanwijzingen dat meer vrouwen zullen worden ingezet zijn er al.

In september werd in Frankrijk een vrouwelijke terreurcel opgerold. Vier vrouwen zijn aangehouden, omdat ze zich met een auto gevuld met gasflessen hadden willen onblazen in de buurt van het Gare de Lyon in de hoofdstad.

Volgens de Parijse hoofdofficier van justitie kregen zij opdracht van Rachid Kassim, een Franse IS-strijder die ervan verdacht wordt ook opdracht te hebben gegeven tot de aanval op een kerk in het Normandische Saint-Etienne-duRouvray, waar een 84-jarige priester de keel werd doorgesneden

 23:18 p 4 in De moordvrouwen van IS

Hij is ervan overtuigd dat IS-vrouwen al dan niet gedwongen in actie zullen komen, vertelt hij op Facebook:

 26:2 pp 2 – 3 in _Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht_

Het was er toch niet zo vrij en ongevaarlijk als ze dacht, zegt Amber. Als alleen reizende vrouw, zonder man en familie, zagen radicale Syriërs haar niet als hulpverleenster maar als iemand die was gekomen om te trouwen. Ze werd met een bus naar Raqqa vervoerd, de hoofdstad van de 'Islamitische Staat'. IS lag al ruim een jaar onder vuur van de Westerse coalitie en lokale milities. "In Raqqa zaten we twee weken in wat we een madafa (gastenverblijf)

Page 2 of 4 'Ik ga niet heel IS bestempelen als slecht' noemen, een groot huis. Daarna ben ik naar een soort vrijgezellenhuis gebracht, voor vrouwen die moeten gaan trouwen." Amber zat daar opgesloten. Aanvankelijk wachtte en protesteerde ze, bijna drie maanden lang. "Als er continu tegen je wordt gezegd dat je er niet uitkomt totdat je trouwt, dan ga je dat overwegen, om je vrijheid terug te krijgen.

Daarom ben ik gaan praten met een van de Nederlandse mannen daar. Met hem ben ik getrouwd." Haar man, Redouan D. uit Culemborg, zit nu in een Koerdische gevangenis en Amber wil zolang hij daar zit niets over hem kwijt

44:1 p 2 in **Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw**_

Kinderen krijgen. Met deze woorden is de kerntaak van een gemiddelde IS-vrouw te beschrijven. Wie rondkijkt in de detentiekampen in Noord-Syrië ziet dat dit goed is gelukt. Overall rennen, springen of hangen kinderen rond, overwegend in de leeftijd van 0 tot 5 jaar oud, wat overeenkomt met de oprichtingsdatum van het kalifaat: zomer 2014. Wat je ook veel ziet: vrouwen met kinderen van soms wel drie verschillende vaders. Kwam vader 1 om in de strijd, dan klopte een potentiële vader 2 de volgende dag op de deur. En als die ook doodging, werd vader 3 geregeld. Daar zat weinig liefde of romantiek bij: vrouwen werden gedwongen met de volgende strijder verder te leven.

44:2 p 2 in **Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw**_

Veel buitenlandse IS-vrouwen kwamen gehuwd aan in het kalifaat, ze waren vrijwillig meegegaan of gedwongen door een echtgenoot die niet van enige inspraak was gediend. De radicale versie van de islam biedt immers weinig bewegingsruimte voor de vrouw. En wie ongehuwd arriveerde in het kalifaat, werd meteen in een huis opgesloten, een 'madafa', zoals de Nederlandse Amber aan deze krant uitlegde. Zij beschreef dat als een gevangenis, waar je uit kon als je trouwde met een strijder. Zo vond zij een Nederlandse IS-strijder.

○ **Yezidi women: Victims of (sexualized) violence**

125 Quotations:

28:6 p 3 in **De radicaalste jihadbruiden komen terug**_ maar zijn we er klaar voor_

Ze waren betrokken bij de handel in seksslaven, zo kleedden ze yezidi-vrouwen en maakten ze op, voordat de 'oorlogsbuit', waaronder ook kinderen, verkocht kon worden. Ook waren ze verantwoordelijk voor mishandelingen en zorgden ze dat yezidi's niet konden ontsnappen.

29:1 p 2 in **IS siddert voor de** _Dochters van de zon_

Aan het front bij Mosul kunnen ze tegen een kogel aanlopen van een van de 'Dochters van de zon', een Koerdisch onderdeel dat bestaat uit een paar honderd yezidi-vrouwen. De angst van de IS-strijders voor zo'n dood vertaalt zich in een stroom van dreigementen in de richting van de vrouwen. „You bitch, als we je pakken, gaan er 25 mannen over je heen en als klapstuk sturen we je moeder een pakketje met je afgehakte rotkop”, luidt een van de teksten in het radioverkeer.

29:2 p 2 in IS siddert voor de _Dochters van de zon_

Alle vrouwen grijpen naar de wapens om wraak te kunnen nemen. „IS-strijders verkrachten vrouwen, behandelen hen als oud vuil”, aldus de Koerdische kolonel Nahida Ahmad Rashid. Haar collega-officier Khatoon Khider zag in 2014 hoe Islamitische Staat zich vergreep aan de yezidi-gemeenschap in en rond Sinjar.

29:3 p 2 in IS siddert voor de _Dochters van de zon_

Yezidi's zijn in de ogen van de extremisten afvalligen. Hun geloofsovertuiging bevat behalve islamitische ook christelijke en heidense elementen. Ook familieleden en vrienden van Khider vielen ten prooi aan de slachting door IS. Zij werden gemarteld, vermoord, of doorverkocht als seksslaven.

29:6 p 3 in IS siddert voor de _Dochters van de zon_

De 'Dochters van de zon' hebben volgens Khider sinds de oprichting anderhalf jaar geleden al zware gevechten geleverd met Islamitische Staat. Vorig jaar herfst, in Sinjar, zat zij nabij een cementfabriek achter een machinegeweer bij de bevrijding van de stad, onder zwaar mortiervuur en tijdens zelfmoordacties van IS.

„Schieten op IS geeft zo veel voldoening”, zegt de officier. „Ik ga pas weer zingen als ik de rekening heb vereffend.

Dat duurt nog wel even, want als soldaat ben ik nog lang niet klaar”, zegt Khider drie jaar na de slachting. „Elke dag neem ik wraak. Voor Islamitische staat is het een schande dat zij met vrouwen moeten vechten.’

30:4 p 2 in IS-slachtoffers zijn woedend over Nederlands toneelstuk over Syri_gangster Laura H

De Free Yezidi Foundation komt op voor de Jezidi's een volk dat leeft in het noorden van Irak. IS viel het gebied van de Jezidi's in 2014 binnen en vermoordde er duizenden mannen en jongens. Vrouwen en meisjes werden ontvoerd en meegenomen naar het kalifaat in Syrië en Irak waar ze door de IS-strijders en hun vrouwen als slavinnen werden gebruikt en verkracht. Het leed dat de Jezidi's is aangedaan werd onder meer beschreven in het boek van AD-journaliste Brenda Stoter Boscolo.

30:5 p 2 in IS-slachtoffers zijn woedend over Nederlands toneelstuk over Syri_gangster Laura H

De stichting wil dat IS-strijders ook voor de misdaden tegen de Jezidi's worden berecht. Dat gebeurt tot nu toe nog maar mondjesmaat. In Nederland zijn door gebrek aan bewijs nog geen teruggekeerde IS-strijders of hun vrouwen berecht voor hun rol in de genocide op de Jezidi's. Deze site schreef wel begin dit jaar dat zeker één Nederlandse jihadistische heeft geweten van het lot van het volk. Zij was getrouwd met een IS-strijder die ook een Jezidi-vrouw als slavin had.

31:2 p 2 in Jennifer W. liet slavin sterven

W. vertelde er zelf over aan een man die haar naar Turkije zou rijden, niet wetende dat hij voor een Amerikaanse geheime dienst werkte en de auto vol af luisterapparatuur zat. En daar, in die auto, vertelde ze ook over een 5-jarig jezidimeisje dat ze in de zomer van 2015 had gekocht op de IS-slavenmarkt. W. staat nu in München terecht voor de dood van dat meisje. Ze kan levenslang krijgen vanwege 'criminele nalatigheid'.

31:3 p 2 in Jennifer W. liet slavin sterven

W. was destijds getrouwd met Abu Maawi, een strijder van IS. Het meisje werd ziek en zou twee keer in bed hebben geplast. Reden voor Abu Maawi het kind te straffen en buiten vast te binden. Bij een temperatuur van boven de 40 graden droogde ze uit. 'Hoewel zij onderkende dat het kind wegens een gebrek aan vocht zou doodgaan, deed ze niets. Ze verzorgde het kind niet, gaf het geen water en maakte ook de handboeien niet los', zo staat het in de aanklacht. Op zeker moment zou de Duitse wel water hebben gebracht, maar toen was het al te laat. Tijdens de eerste zitting kwam de advocaat van W. met een vraag voor de aanklager. „Ze deed niets, maar was ze bij machte wat te doen waar de echtgenoot bij was?”

31:4 pp 2 – 3 in Jennifer W. liet slavin sterven

Voor het proces zijn 23 zittingsdagen uitgetrokken. Een van de getuigen is Nora B., de moeder van het dode meisje. Zij wordt bijgestaan door Amal Clooney, internationaal mensenrechtenadvocaat en vrouw van acteur George Clooney. Nora B. vertelde in Duitse media hoe haar kind werd vernederd en vaak klappen kreeg van de

Page 2 of 3 Jennifer W. liet slavin sterven man van Jennifer. „Omdat ze jezidi was en geen moslim." De naam van het meisje werd door haar eigenaren veranderd, omdat die naam toebehoorde aan een 'ongelovige'.

31:5 p 3 in Jennifer W. liet slavin sterven

De zaak wordt gevolgd door onder anderen Nadia Murad, een ontvoerde boerendochter en ooit zelf een seksslavin van IS, die een bekende schrijfster werd en de Nobelprijs won. „Deze zaak is belangrijk voor alle jezidi's die overleefden", aldus Murad tegen The New York Times. „Elke overlevende die ik heb gesproken, wacht op hetzelfde - dat misdadigers worden vervolgd voor wat ze de jezidi, inclusief de vrouwen en kinderen, hebben aangedaan." Nora B. werd destijds in Syrië gevangengenomen door IS; haar twee zoontjes werden haar afgenomen. Haar dochter mocht blijven en werd verkocht. Talloze jezidivrouwen en -meisjes trof hetzelfde lot; zij werden huis- of seksslavin. De zaak tegen Jennifer W. heeft daarom de steun van Yazda, een organisatie die de misdaden tegen jezidi inventariseert.

32:5 p 3 in Jihadiste die terugkeer eist blijkt echtgenote van beruchte IS_er

Ook vertelden twee Yezidi-vrouwen aan tv-zender DR dat Hassan hen als slavin kocht en verkrachtte. Een van hen zei ook zijn Nederlandse vrouw te hebben ontmoet, die toen zwanger was. Of I. tegelijk in hetzelfde huis woonde als de slavinnen is niet duidelijk.

33:1 p 2 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

Het is begin 2017 als Layla Taloo denkt dat er eindelijk een einde aan haar ellende komt. Bijna drie jaar lang is ze in handen van terreurgroep IS geweest, gebruikt als slavin door strijders en hun vrouwen. Acht keer is ze doorverkocht op slavenmarkten, keer op keer een nieuwe eigenaar die haar steeds weer verkrachtte en haar twee jonge kinderen mishandelde, zo vertelt ze aan deze krant. Maar nu heeft de ontvoerde jezidi-vrouw zichzelf met geld van haar familie vrij kunnen kopen. Een sharia-rechtbank van Islamitische Staat heeft het document opgemaakt: ze is geen slavin meer, maar een 'vrije' vrouw. Het papiertje kostte 7500 euro en ze moest ervoor doen alsof ze zich bekeerd had tot de islam

33:3 p 3 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

De verklaring van Layla is van belang. Het is voor het eerst dat een Nederlander direct wordt gelinkt aan het gruwelijke lot van het jezidi-volk. In augustus 2014 valt IS de jezidi's, een etnische groep met een eigen religie die woont in Noord-Irak, aan. Tienduizenden jezidi's vluchten naar de berg Sinjar. Degenen die niet kunnen ontsnappen, wacht een tragisch lot. IS vermoordt duizenden mannen en neemt meer dan drieduizend vrouwen en kinderen gevangen en gebruikt hen als slaven in het kalifaat. De jihadististen zien de jezidi's als ongelovigen, met wie je mag doen wat je wilt. De VN spreekt van genocide.

33:8 pp 3 – 4 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

Terug naar 2017, in Raqqa, Syrië. Als Basil Hassan een maand na het gedwongen huwelijk met Layla voor langere tijd weggaat om te strijden, regelt Layla alsnog haar eigen ontsnapping. Samen met haar kinderen, en na betaling

Page 3 of 4 'IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten' van wederom duizenden euro's van haar familie in Irak, rijdt een smokkelaar hen achter op een motor het kalifaat uit. Op 9 april 2017 sluit Layla haar overgebleven familie in de armen.

33:10 p 4 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

Layla zegt geen contact te hebben gehad met de Nederlandse politie. „Ik zou hun graag dit verhaal vertellen." Het Openbaar Ministerie heeft Layla inmiddels contactgegevens van de politie toegespeeld. Het OM heeft strafdossiers van alle bekende Nederlandse Syriëgangers. Maar in de rechtszaken die zijn gevoerd ontbreekt het meestal aan concreet bewijs van hun daden in Syrië en Irak, waardoor de terugkeerders alleen worden veroordeeld voor hun aansluiting bij een terroristische organisatie. Er zijn soms foto's met wapens, maar getuigen die kunnen vertellen wat er ter plekke is gebeurd zijn er zelden. Een opsporingsbron stelt wel te geloven dat Nederlanders jezidi's als slaven hebben gehouden, maar nog geen bewijs te hebben gezien. Als dat bewijs er wel is, zouden de straffen hoger kunnen uitvallen. De Deen die Layla tot een huwelijk dwong, zal waarschijnlijk niet meer vervolgd worden. Hij zou inmiddels in Syrië zijn omgekomen.

„Ik en de andere jezidi-vrouwen willen vergelding voor wat ons is aangedaan. IS'ers deden hier maar alles wat ze wilden, uit naam van de islam. Ik hoop dat O. voor de rechtbank komt en dat Nederland voor gerechtigheid zorgt.

Maar ik ben bang dat ze straks gewoon verder kan met haar leven, terwijl wij dat niet kunnen."

 34:1 p 2 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak
Yezidi_s vragen in het Westen gerecht

De feiten waarvoor de 27-jarige Jennifer W. sinds vorige week in München terechtstaat zijn afschuwelijk, zelfs in een context vol afschuwelijke feiten. W., een Duitse bekeerlinge die in augustus 2014 naar IS-gebied in Irak reisde, wordt ervan beschuldigd dat zij en haar IS-echtgenoot in Falluja een vijfjarig yezidimeisje en haar moeder hebben gekocht als slaven.

 34:2 p 2 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak
Yezidi_s vragen in het Westen gerecht

Toen het meisje ziek werd en in haar bed plaste, heeft W.'s man haar als straf buiten aan een ketting vastgelegd.

Het kind is gestorven door uitdroging in de verzengende hitte. De moeder moest hulpeloos toezien terwijl haar dochter voortdurend om haar riep.

 34:3 p 2 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak
Yezidi_s vragen in het Westen gerecht

In Duitsland staat nu voor het eerst een vrouw terecht voor IS-lidmaatschap. In andere Europese landen is dat niet zo uitzonderlijk, en gaan ook vrouwelijke terugkeerders de cel in. De zaak is ook uniek om een andere reden: omdat het de eerste keer is waar ook ter wereld dat iemand terechtstaat voor een specifieke misdaad begaan tegen de yezidi-minderheid, die het grootste slachtoffer is geweest van de IS-terreur.

 34:4 p 3 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak
Yezidi_s vragen in het Westen gerecht

De yezidi's zijn een religieuze minderheid in Irak die door IS als duivelaanbidders werden gezien. Zeker 3.000 vooral mannelijke yezidi's zijn vermoord toen IS in 2014 hun gebied onder de voet liep. Zo'n 7.000 vrouwen en kinderen werden tot slaaf gemaakt, of gehersenspoeld door IS.

 34:6 p 3 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak
Yezidi_s vragen in het Westen gerecht

„In deze zaak hadden wij het geluk dat de moeder het overleefde en getuige was van de dood van haar dochtertje", zegt Haider Elias, oprichter en voorzitter van Yazda, een ngo die zich inzet voor de yezidizaak, aan de telefoon vanuit Houston.

Via Yazda werd de moeder in Irak opgespoord en naar Duitsland gebracht. Zij is nu behalve getuige ook benadeelde partij in het proces in München, waar zij wordt bijgestaan door de bekende mensenrechtenadvocate Amal Clooney en twee Duitse advocaten. Hoe de moeder heeft kunnen ontsnappen aan IS, wil Yazda niet kwijt.

34:9 p 3 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak Yezidi_s vragen in het Westen gerechti

„De vrouwen waren vaak het ergst“, zegt Pari Ibrahim van de Free Yezidi Foundation, een ngo in Nederland.

„Yezidimeisjes die zijn ontsnapt, vertellen ons dat zij door de vrouwen werden aangekleed en opgemaakt voor de IS-strijders om door hen verkracht te worden. Dus als zo'n IS-vrouw zegt dat zij daar niets mee te maken heeft gehad, dan geloof ik daar niets van.“

35:2 p 2 in Duitsland repatrieert drie IS-vrouwen en kinderen uit Syrische kampen

e wordt verdacht van deelname en steun aan activiteiten van IS en vermoedelijke misdaden tegen de menselijkheid. Deze Duitse staatsburger vertrok in mei 2015 en vestigde zich in Raqqa. Volgens een persbericht van het Duitse Openbaar Ministerie „steunde ze de terroristische organisatie niet alleen door huishoudelijk werk“ maar werkte ze enige tijd „als verpleegster in een IS-ziekenhuis“. Ook zouden zij en haar echtgenoot een Yezidivrouw gevangen hebben gehouden die zij als hun slaaf zouden hebben behandeld

36:1 p 2 in _IS werft rekruten met verkrachting vrouwen_

Tot de vele oorlogsmisdaden waaraan IS zich schuldig maakt behoort ook systematische verkrachting.

Verkrachting van anders gelovende vrouwen is volgens IS gerechtvaardigd, en met het propageren ervan wordt geprobeerd rekruten te lokken.

Dit blijkt uit een uitgebreide reportage in The New York Times, dat 21 aan IS ontsnapte vrouwen en meisjes van de Yezidi-minderheid interviewde.

36:2 p 2 in _IS werft rekruten met verkrachting vrouwen_

„Ze vertelden ons dat hij met haar trouwde. We weten allemaal wat dat betekent,“ zei Muellers vader dit weekend tegen persbureau AP. Volgens haar moeder zat Mueller in een kamer vastgeketend met drie jonge Yezidi-vrouwen, „voor wie zij als een moederfiguur was“. Het relaas over het misbruik van Mueller komt van twee van deze tieners, zussen die in oktober 2014 ontsnapten. Mueller weigerde volgens de tieners deel te nemen aan de ontsnappingspoging, omdat zij als westerse het ontdekkingsrisico voor de anderen zou vergroten. Mueller werd gedurende een deel van haar gevangenschap vastgehouden door een andere IS-leider, Abu Syyaf en diens vrouw, Umm Syyaf. De lezing van de twee tieners is door de Amerikaanse autoriteiten bevestigd na verhoor van

Umm Sayyaf en een Yezidi-vrouw die het echtpaar als slavin diende. Abu Sayyaf zelf werd in mei gedood bij een Amerikaanse inval in zijn compound in Syrië.

36:3 p 3 in _IS werft rekruten met verkrachting vrouwen_

Uit de gesprekken die The New York Times met ontsnapte Yezidi-vrouwen voerde, komt een patroon naar voren van systematische handel in seksslavinnen. Vrouwen en meisjes worden na verovering van dorpen gescheiden van mannen en in geblindeerde bussen naar loodsen gebracht waar ze worden geregistreerd. Soms mogen mannen er bieden op de vrouwen. Er wordt met eigendomscontracten gewerkt. Een vrouw toonde de krant een 'Certificaat van Emancipatie', een document waarmee haar Libische 'eigenaar' haar vrijstelde omdat hij zich ging opblazen bij een zelfmoordaanslag.

37:4 p 2 in De Westerse jihadbruiden komen eraan

Zoals een groep die nu wordt vastgehouden in het noorden van Syrië. Zij beklagden zich onlangs tegenover een tv-station uit Dubai over de seksslaven die hun mannen erop nahielden. „Het was een markt voor seksslaven”, aldus de Libanese Nour al-Huda over een speciale app die de extremisten voor de vrouwenhandel gebruiken. „Zij deelden foto's van seksslaven, 2000 dollar voor de een, 3000 voor de ander. Een maagd kost 10.000 dollar.” De jaloezisevrouwen hadden weinig tegen de barbaarse praktijken in het kalifaat, waarin nog steeds nieuwe dieptepunten worden bereikt. Zo vertelde een Iraaks parlements lid onlangs hoe een gevangen Yazidi-vrouw na drie dagen zonder eten een bord met rijst en vlees kreeg. „Toen ze klaar was, zeiden ze tegen haar: 'We hebben je baby bereid en dat is wat je net hebt gegeten'.”

38:1 p 2 in Jacht op het Pauwenvolk

Gevluchte jezidi's in Nederland vrezen de mogelijke terugkeer van IS-jihadisten en hun bruiden. „Moeten we ons zelfs hier onveilig voelen?”

38:2 p 2 in Jacht op het Pauwenvolk

Als kind in Noord-Irak hoorde Dalal Ghanim (22) de verhalen van de ouderen over de moordpartijen op de jezidi's.

Sinds eeuwen is haar volk, dat in religie en cultuur afwijkt van zijn burens, slachtoffer van vervolging. „Ik kon niet geloven dat mensen elkaar die verschrikkelijke dingen kunnen aandoen”, zegt Dalal, die op haar 17e met haar familie naar Nederland kwam. „En ik had al helemaal niet verwacht dat ook ik een genocide op de jezidi's zou meemaken. Maar toen kwam IS.” Het lot van de jezidi's is een van de grote tragedies van deze tijd. Iedereen herinnert zich de beelden van de bejaarden, vrouwen en kinderen in doodsnood op de berg Sinjar, op de vlucht voor de slachters van Islamitische Staat. Duizenden mannen werden vermoord, vrouwen en kinderen meegevoerd, meisjes verkocht en misbruikt als seksslavinnen. „Nichten van mij zijn nog steeds in handen van IS”, vertelt Dalal. Vlak voor de komst van IS wist haar gezin – vader, moeder en vijf van hun kinderen – het gebied te ontvluchten. Van vriendinnen die uit handen van IS wisten te ontsnappen, hoort ze hoe vreselijk zij werden behandeld. „Ook door IS-vrouwen. Voor hen zijn jezidi's nog minder dan dieren.”

38:3 p 3 in Jacht op het Pauwenvolk

De conclusie: dit zijn geen mensen van het boek, zoals Joden en christenen, daarom moeten de mannen worden gedood en de vrouwen en kinderen tot slaaf gemaakt.” Stoter Boscolo sprak met jezidi-vrouwen die wisten te ontsnappen of werden bevrijd. „Ze vertellen verschrikkelijke verhalen. Vaak kreeg ik te horen dat IS-vrouwen nog erger waren dan de mannen. Ze gedroegen zich jaloers omdat hun mannen de jezidi-slavinnen verkrachtten – moet je je voorstellen. Ze vernederden en sloegen hen, bonden hen vast, knipten hun haar af. Eén jezidi-meisje vertelde me dat haar douchespullen werden weggehaald elke keer als zij was verkracht. Dat maakte zoveel indruk op me.”

39:1 p 2 in _Ook naar onszelf kijken_

Nederlandse jezidi-vrouw komt op voor haar onderdrukte volk IS-strijders joegen tal van haar familieleden de dood in. Net van de universiteit is de Nederlandse Pari Ibrahim (30) inmiddels uitgegroeid tot mondiaal gezicht van het getiranniseerde jezidi-volk. Ze spreekt zelfs de Verenigde Naties toe tegen het onrecht dat is aangedaan. Maar ze worstelt ook met misstanden binnen de jezidigemeenschap zelf. „Wat vrouwenrechten betreft zijn wij geen haar beter.”

39:2 p 2 in _Ook naar onszelf kijken_

IS voerde tienduizenden jezidi's weg, verkocht de vrouwen als seksslaven op de markt, dwong de mannen zich te bekeren tot de islam. Circa vierduizend werden er vermoord.

39:3 p 2 in _Ook naar onszelf kijken_

Sinds 2015 staat Ibrahims leven in het teken van de strijd. Zeker veertig familieleden waren afgevoerd of gedood.

Haar Free Yezidi Foundation begon met een kleine bijdrage van haar ouders, die in de jaren 90 naar Nederland kwamen. Inmiddels heeft de stichting opvangcentra in Irak en tientallen medewerkers. Die jagen ook op informatie over daders; ex-IS leden met 'spijt' die terug in Europa de vermoorde onschuld uithangen.

39:5 p 2 in _Ook naar onszelf kijken_

Jezidi-vrouwen die zijn verkracht door IS'ers ondervinden dat hun kind wordt verstoten uit de gemeenschap, omdat het kwaadaardig bloed in zich zou dragen. Misbruikte vrouwen krijgen zo nog een trap na.

39:6 p 3 in _Ook naar onszelf kijken_

Pari Ibrahim vindt dat, nu het kalifaat is verslagen, de tijd voor de gemeenschap aanbreekt om in de spiegel te kijken. In Nederland wonen een paar duizend jezidi's. „Ik hou van mijn geloof en mijn gemeenschap, maar er zijn punten die we niet langer onder tafel mogen vegen. Als jonge jezidi-vrouw zie ik veel problemen. Minderjarige meisjes worden uitgehuwelijkt. Meisjes die een vriendje krijgen buiten de jezidi's, worden afgeschilderd als hoeren.

Soms worden ze teruggebracht naar Irak of zelfs vermoord.” Een gruwelijk filmpje toont hoe dat gaat. Een meisje dat een moslim als vriendje had, wordt door een menigte bekogeld met stenen, waardoor ze sterft voor het oog van de camera. „Zolang wij hetzelfde doen als andere volken in het Midden-Oosten, zijn we geen haar beter. Waarom is het bij ons normaal dat een man een vrouw slaat? Ik weet dat het gebeurt. We moeten nu onszelf veranderen.”

40:2 p 2 in Handboek voor _zuivere_ IS-vrouwen

In het document wordt overigens met geen woord gerept over de status van vrouwen van andere religies. Zo ontvoerde IS vorig jaar honderden yezidi-vrouwen en -meisjes. De meesten werden door de groepering gebruikt als seksslavinnen.

41:1 p 2 in Jennifers rol bij IS beroert Duitsland

Ze werkte naar eigen zeggen bij de zedenpolitie van Islamitische Staat. In de Iraakse stad Falluja bezat ze met haar man een yezidi-slavin met een 5-jarige dochter. Toen het kind in bed plaste, bond de IS-man het voor straf in de brandende zon aan een ketting. Het kind stierf door uitdroging. Zijn vrouw, Jennifer W., keek toe zonder in te grijpen.

Zo luidt althans de aanklacht: de 27-jarige Jennifer W. staat nu in München terecht voor moord door nalatigheid.

41:5 p 3 in Jennifers rol bij IS beroert Duitsland

Jennifer W komt uit een stadje in Nedersaksen, ze bekeerde zich in 2013 tot de islam. Het jaar daarop reisde ze naar IS-gebied en trouwde met een Iraakse IS-strijder, die haar meenam naar Falluja, samen met zijn slavin Nora B. en haar dochtertje. Nora B. ontsnapte uit haar IS-gevangenschap en woont nu in Duitsland. Ze vertelde het OM hoe het haar als slaaf in het 'kalifaat' verging; volgens de Süddeutsche Zeitung moest ze meerdere mannen dienen, ze werd afgeranseld en verkracht, haar dochter werd mishandeld. Volgens Nora B. stak Jennifer W. geen vinger uit toen het kind in de zon werd vastgebonden.

42:2 p 2 in Meisjes en vrouwen zijn nodig. Zonder hen immers geen kalifaat

Net zoals het Nigeriaanse Boko Haram doet IS aan massaontvoeringen van vrouwen en meisjes. Nadat de Nigeriaanse jihadisten vorig jaar 276 schoolmeisjes uit het Nigeriaanse Chibok hadden ontvoerd, raakte ook IS geïnspireerd om yezidi-meisjes in Irak te roven. In het IS-lifblad Dabiq werd Chibok aangehaald als 'goed voorbeeld'.

42:5 p 3 in Meisjes en vrouwen zijn nodig. Zonder hen immers geen kalifaat

Wat niet in lijn lijkt met de vrouwenfocus van IS is dat de terreurbeweging yezidi-vrouwen in Iraaks-Koerdistan voor een aardig bedrag weer schijnt te lozen (zie verhaal hiernaast). Maar volgens hun slachtoffers pas nadat ze bij hen via verkrachting een blijvende herinnering hebben achtergelaten.

43:2 p 2 in Redding uit de duivelsval

Want waarom werd een Zweedse tiener bevrijd en moesten de meer dan zesduizend leden van de yezidiminderheid die Daesh, zoals de radicale groep lokaal bekendstaat, ontvoerde zichzelf maar zien te redden?

43:8 p 3 in Redding uit de duivelsval

Voor alle betrokkenen zijn de risico's groot. Vrouwen die betrappt worden bij een ontsnappingspoging worden ernstig mishandeld en soms gevangengezet in wat neerkomt op een bordeel. Toch ondernemen sommige vrouwen wel drie of vier pogingen. "Dit een kwestie van leven of dood. Bij Daesh zijn ze al dood", aldus Abu Shuja.

44:4 pp 2 – 3 in Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw_

Ook speelden vrouwen een rol bij de slavenhandel die IS had opgezet. Na een aanval op Sinjar, een berggebied in Noord-Irak, maakte IS duizenden Yezidi-vrouwen tot slaaf. Die werden gekoppeld aan IS-strijders, die soms vrijgezel waren of al een vrouw hadden.

Page 2 of 2 Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw?

In die IS-gezinnen, zo blijkt uit getuigenissen, werden die slaven regelmatig mishandeld door IS-vrouwen, die soms ook verkrachtingen hielpen faciliteren. Yezidi's beweren dat de IS-vrouwen vaak erger waren dan de mannen.

44:5 p 3 in Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw_

Het lastige nu is hoe aan te tonen wie wat heeft gedaan. Zelfs de getuigenissen van Yezidi-slaven zullen niet altijd toereikend zijn. De zwaar gesluierde IS-vrouwen die, net als hun mannen, vaak onder een strijdnaam in IS-gebied zaten, zijn mogelijk lastig te herkennen. Ook is wat de vrouwen uithaalden maar zeer beperkt op video vastgelegd.

44:9 p 3 in Wie zit er achter de sluier van de IS-vrouw_

Strijden deden vrouwen nauwelijks, al zijn er IS-vrouwen geweest die zichzelf hebben opgeblazen. Slavinnen werden mishandeld door IS-vrouwen, die soms ook verkrachtingen hielpen faciliteren.

45:1 p 2 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Slaven mag je verkrachten zonder met ze te trouwen, vinden de moslim-extremisten van IS. Dat tekent het lot van de duizenden yezidi-vrouwen en tienermeisjes die IS roofde na het innemen van de stad Sinjar, vandaag precies een jaar geleden.

45:2 p 2 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Ze is zeker aan twintig verschillende mannen verkocht, zegt de 12-jarige Shreen. "Ze dwongen me te trouwen. Ze zeiden dat dit mocht vanwege hun geloof." De tiener is ontsnapt aan Islamitische Staat (IS), die haar met duizenden andere yezidi-vrouwen in de dagen na 3 augustus 2014 uit haar geboorteregio in Irak ontvoerde. Ze is een van de vele

tieners die systematisch seksueel zijn misbruikt door IS-strijders, na te zijn gekocht, of als cadeau te zijn weggegeven.

45:3 p 2 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Veel IS-strijders hebben een voorkeur voor jonge vrouwen en maagden, blijkt uit verhalen van de honderden vrouwen die het afgelopen jaar wisten te ontsnappen. Na hun ontvoering scheidden de strijders hen van hun moeders en de oudere vrouwen, waarop strijders hun keuze kwamen maken. De koopwaar werd mooi uitgesteld op de markt: vrouwen moesten hun haar tonen en de mooiste meisjes gingen het eerst van de hand. De jongste en mooiste waren het duurst, en gingen daarom meestal als een cadeautje naar een emir of andere hoge functionaris binnen IS.

45:5 p 2 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Ze verbleef vijf maanden bij IS. Na haar ontsnapping vond Shreen onderdak in een van de tientallen kampen die in het veilige Iraaks Koerdistan zijn opgezet voor de yezidi's die hun regio ontvluchtten. Net als de meeste van de ongeveer 1500 yezidi's die wisten te ontsnappen, van wie zo'n 900 vrouwen.

45:7 p 3 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Ze was er getuige van hoe haar metgezellin te horen kreeg dat ze naar Saudi-Arabië zou gaan, en daarom zelfmoord pleegde. Die uitweg was geen ongebruikelijke om aan de verkrachtingen te ontkomen of aan de verkoop aan mensen in verre landen, waarvandaan ze niet zouden kunnen ontsnappen, blijkt uit getuigenissen van ontsnapte vrouwen die het waarnamen.

45:8 p 3 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Shreen zelf werd naar Syrië doorverkocht. Haar nieuwe eigenaar verkrachtte haar weer. En hier kreeg ook zij te horen dat ze bestemd was voor iemand in Saudi-Arabië en dat er een vals paspoort voor haar zou worden gemaakt.

In afwachting daarvan stond ze onder bewaking van de vrouw van haar eigenaar. "Ze sloot me op en gaf me dagenlang alleen water. Als ik huilde, sloeg ze me." Na een paar dagen wist Shreen een mes te grijpen - om de vrouw te doden, en daarna haarzelf. Haar opzet mislukte, en daarmee had ze haar vonnis getekend - want het kon allemaal nog veel erger. Ze was te onvoorspelbaar voor de riskante reis naar Saudi-Arabië, moet haar eigenaar hebben gedacht. Hij verkocht haar snel en ze werd met acht andere meisjes naar het IS-bolwerk Dar-Azzor overgebracht.

Daar, in een keet op het terrein van een gasfabriek, kwam de twaalfjarige in feite in een bordeel terecht waar ze gedurende vier maanden dagelijks werd gedwongen om te 'trouwen'. Ze somt de afkomst op van de mannen die het bordeel bezochten: "Turks, Duits, Italiaans denk ik, Marokkaans, Tunesisch, Libisch, Saudisch en Afrikaans. Ze behandelden ons allemaal slecht." De meisjes sliepen op de harde vloer. Shreen klaagt over gezondheidsproblemen, omdat de cabine erg vochtig was in de winter. "Niemand

gaf me medicijnen. Ik werd veel geslagen. Toen ik na mijn ontsnapping in december buiten kwam, had ik heel veel wonden."

45:9 p 3 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Voor die lichamelijke wonden is wel verzorging in de kampen van Iraaks Koerdistan, waar de ontsnapte yezidi's zich voegen bij de honderdduizenden die de regio in augustus ontvluchtten om uit handen van IS te blijven. Voor de trauma's die Shreen en de andere meisjes en vrouwen in handen van IS opliepen, is echter nauwelijks verzorging.

45:10 p 3 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

"IS-troepen hebben georganiseerde verkrachting, seksueel geweld en andere verschrikkelijke misdaden begaan jegens yezidi-vrouwen en -meisjes", zegt Liesl Gernholtz daarover, directeur vrouwenrechten bij de mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch. "Zij die het geluk hadden te ontsnappen, moeten behandeld worden voor het ongekende trauma dat ze opliepen."

45:11 p 3 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Yezidi-hulpverleners menen dat IS door jonge vrouwen van hun maagdelijkheid te beroven en ze vervolgens terug te sturen, schaamte uitstort over de hele yezidi-gemeenschap.

Tegelijkertijd worden meisjes bang gemaakt, om hen van ontsnapping af te houden. 'Je bent geen maagd meer, en je bent nu moslim, dus ben je niet meer welkom in je familie. Die zal je vermoorden', zo werd hen voorgehouden.

Dat ze toch vluchtten, komt deels doordat ze stiekem telefonisch contact wisten te leggen met enkele hulpverleners in Iraaks Koerdistan. Die vertelden hen dat de hoogste religieuze autoriteit van de yezidi's meerdere verklaringen heeft doen uitgaan dat ontsnapte vrouwen en mannen nog steeds als yezidi worden beschouwd, omdat ze gedwongen waren tot bekering, en dat ook de verkrachte vrouwen in de samenleving moeten worden opgenomen.

45:12 p 4 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Voor IS zijn meisjes vanaf zeven jaar al geschikt voor seks. Hoeveel minderjarige meisjes in handen van de extremisten zijn gevallen, is onbekend. Maar op een geschat totaal van zo'n vijfduizend ontvoerde vrouwen moeten het er vele tientallen zijn.

Vrouwen die kans zagen hun dochttertjes bij zich te houden, moesten hard voor hen knokken. Zoals Hamdiya (34), die in Syrië een aantal keren werd doorverkocht aan mannen die uit waren op haar dochttertje Maklin van zeven.

Ze draagt losjes een hoofddoek over haar donkere haar; haar ogen liggen diep in haar smalle gezicht waaraan de ontberingen van negen maanden zijn af te lezen. Maklin speelt met de rol toiletpapier die op tafel staat bij de hulporganisatie in Duhok, en doet alsof het gesprek haar niet interesseert.

"Ze zeiden dat Mohammed al getrouwd was met een meisje van zeven, dus het was oké." Hamdiya huilde en weigerde, bood zichzelf aan in haar dochters plaats en dreigde met zelfmoord. "Ze zeiden dat ze het recht hadden, en dat ik hen niet tegen zou kunnen houden." Hamdiya lijkt daar toch in geslaagd te zijn, hoewel schaamte de getuigenissen van veel vrouwen zoals zij kleurt, waardoor lang niet alle vragen worden beantwoord.

45:13 p 4 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Want veel van wat er gebeurde, is bijna onbespreekbaar. Het Midden-Oosten staat bovenaan de lijst van grootgebruikers van pornosites, en yezidi-vrouwen hebben ondervonden waarom; alles wat binnen de slaapkamermuren in de conservatieve soennitische samenleving niet gebeurde, probeerden de mannen op hen uit.

Vrouwen vertelden later met veel schroom over de standjes, seks met meerdere vrouwen tegelijk en de groepsverkrachtingen waarvan ze slachtoffer waren.

45:16 p 5 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Het is niet voor het eerst dat yezidi's in Irak worden vervolgd; zelf spreken ze over meer dan zeventig incidenten in hun ruim 6000 jaar lange geschiedenis. Door de eeuwen heen hebben veel islamitische heersers geprobeerd hen tot bekering te dwingen, anderen legden hen belasting op. Verschillende keren zijn hele regio's ontvolkt en yezididorpen vernietigd. Als het over de huidige aanval van IS gaat, maken veel yezidi's de vergelijking met een massamoord uit de negentiende eeuw, toen een Koerdische heerser yezidi-dorpen in de omgeving van de huidige Koerdische hoofdstad Erbil vernielde, 12.000 yezidi's doodde en vrouwen en meisjes ontvoerde naar de bergstreek van Rwanduz. Die werden daar cadeau gedaan aan de mannen.

45:19 p 4 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Dat niet iedereen voorzorgsmaatregelen nam, blijkt wel uit het verhaal van Hanna (25). Zij werd in Syrië zwanger van de Russische IS-strijder die haar voor 800 dollar had gekocht en bij wie ze vier maanden verbleef, en haar vertelde dat hij blij was met die zwangerschap. "Hij wilde het aantal moslims vergroten, zei hij. Meer jihadisten voor IS."

46:1 p 2 in Vaste prijzen voor slavinnen van IS

slavinnen

46:2 p 2 in Vaste prijzen voor slavinnen van IS

Een yezidi-vrouw of een christelijke vrouw van 40 tot 50 jaar oud kost bijvoorbeeld 34 euro, een tienermeisje ruim 100 euro en een kind tot 9 jaar kost 138 euro op de slavenmarkt van de terroristische bende.

Mensen die andere prijzen hanteren, worden door IS geëxecuteerd. IS ontvoert de meisjes en vrouwen in Syrië en Irak, terwijl mannen vaak worden gedood.

48:1 p 2 in Alle vertrouwen verloren

Honderden mannen zijn vermoord, duizenden vrouwen ontvoerd en tot seksslavinnen gemaakt.

48:3 p 3 in Alle vertrouwen verloren

Het lijkt erop dat in de graven hoofdzakelijk oudere vrouwen liggen. Van de ruim drieduizend meisjes en jonge vrouwen die door IS zijn meegenomen om als seksslavin te dienen of te worden verkocht, zijn de meesten nog altijd vermist. Soms lukt het een meisje te ontsnappen en te vluchten. Geheime informanten van de Koerdische regering in Erbil kopen soms meisjes op de markt in de grote stad Mosul, die in handen is van IS, om ze in veiligheid te brengen. Enkele honderden meisjes zijn bij hun familie teruggekeerd. Dan moeten de zwaar getraumatiseerde jonge vrouwen weer een plek zien te vinden in de conservatieve en gesloten yezidiegemeenschap.

48:6 p 3 in Alle vertrouwen verloren

Inmiddels geeft hij leiding aan een kleine onderzoekscommissie in Duhok, in Iraaks Koerdistan, die probeert bewijzen te verzamelen van de misdaden tegen yezidi's en andere minderheden in Irak, onder andere door het horen van de teruggekeerde meisjes. Zij proberen te vergeten wat ze hebben meegemaakt. Hassoon probeert juist te voorkomen dat de volkerenmoord op de yezidi's wordt vergeten.

„We hebben inmiddels 475 processen verbaal. Daar zitten genoeg getuigenissen bij van groepsverkrachtingen, slavenhandel, martelingen en gedwongen scheiden van kinderen”, vertelt hij telefonisch.

48:7 p 2 in Alle vertrouwen verloren

Gruwelijke slachtpartijen begonnen. Suleyman somt voor zijn tent op wat „volgens mij in geen enkele religie mag”: oudere mannen die zijn onthoofd, een kindje dat werd gedood en verbrand, waarna zijn moeder opdracht kreeg het lichaampje op te eten. Verkrachtingen van meisjes die „nog geen acht” waren.

49:2 pp 2 – 3 in Nieuwe fatwa_ laat je zoon niet meegenieten van je seksslavin

IS heeft nooit een geheim gemaakt van zijn gewoonte vrouwen uit veroverde gebieden als slavin te houden en naar believen te verkrachten. In hun propagandabladd *Dabiq* heeft de organisatie er openlijk over bericht. Vooral veel vrouwen van de yezidi-minderheid in het noorden van Irak, ongelovigen in de ogen van IS, trof het lot van seksslavin. Tientallen later ontsnapte of vrijgelaten Yezidi-meisjes en vrouwen hebben hiervan inmiddels uitgebreid getuigd. Sommigen verhaalden hoe de strijders voor de verkrachting eerst uitlegden dat hun daad in overeenstemming met de Koran was. Sommige verkrachters lieten op hun daad ook een gebed tot Allah volgen.

Volgens IS-theologen zijn dit soort praktijken geheel conform de shari'a, het islamitisch recht. De eigenaren hebben ook het recht, menen zij, om de slavinnen te verkopen. Zo is

er een markt opgezet waar meisjes en vrouwen voor geld worden aangeboden. Ze moeten zich opmaken en worden in een soort etalage gezet. IS hoopt met dergelijke

Page 2 of 2 Nieuwe fatwa: laat je zoon niet meegenieten van je seksslavin praktijken jonge strijders te trekken, die in de conservatieve islamitische samenleving seksueel vaak gefrustreerd raken.

De fatwa lijkt ingegeven door bezorgdheid over kritiek op de verkrachtingspraktijken, al dan niet uit eigen kring.

49:3 p 3 in Nieuwe fatwa_ laat je zoon niet meegenieten van je seksslavin

Uit de tekst van de nieuwe fatwa blijkt in elk geval enige ongerustheid: „Sommige broeders hebben schendingen begaan in de zaak van de slavinnen. Deze schendingen zijn niet toegestaan onder de shari'a." De nieuwe regels duiden op een fractie minder hardvochtigheid jegens vrouwen bij IS-strijders. Zo wordt bij voorbeeld bepaald dat eigenaars die een slavin zwanger hebben gemaakt haar niet meer mogen doorverkopen. De vrucht mag ook niet worden geaborteerd. Na de dood van de eigenaar moet de vrouw bovendien worden vrijgelaten. Ook mogen bezitters van slavinnen hen niet verkopen aan mensen van wie ze weten dat die hen slecht zullen behandelen „of met hen doen wat Allah heeft verboden".

Vrouw, olie Exploitatie oorlogsbuit Islamitische Staat heeft verschillende ministeries opgericht die zich met oorlogsbuit bezighouden. Daarbij kan het om van alles gaan, van seksslavinnen tot olie.

50:2 p 2 in Ook na de val van IS zijn yezidi_s niet vrij_ Genocide Nachtmerrie vande yezidi_s is nog niet voor

Nadia Barkat Qasem (40) zit ineengedoken in een stoel in het gehucht Qizlachokh in Noord-Syrië. Haar magere lichaam is gehuld in een lange groene jurk, zwart haar piekt onder een gebloemde hoofddoek uit. Monotoon ratelt Nadia haar verhaal af. Hoe IS in 2014 haar dorp binnenviel, hoe zij werd meegenomen en haar zussen werden gedood. Dat ze eerst haar twee oudste kinderen uit het oog raakte, en toen ook de twee jongste. Hoe ze mishandeld werd door de Saoedische IS-vrouw voor wie ze werkte, haar arm zit nog tot over de elleboog in het gips. Hoe ze eindelijk kon ontkomen nadat haar folteraarster was gedood bij een luchtaanval.

Slechts drie keer breekt er emotie door haar vlakke toon. Twee keer is ze zichtbaar boos: wanneer ze praat over de Peshmerga, de Koerdische strijders die de yezidi's bij de aanval niet beschermden. „Ze zeiden: hou op met ons bellen, we hebben geen bevel [om jullie te redden] dus we komen niet." Nadia wordt ook kwaad als „de hond" Abu Bakr al-Baghdadi ter sprake komt, de IS-leider die ze eenmaal in Mosul ontmoette.

50:3 p 3 in Ook na de val van IS zijn yezidi_s niet vrij_ Genocide Nachtmerrie vande yezidi_s is nog niet voor

Circa zeventuizend anderen - vooral vrouwen en kinderen - werden tot slaaf gemaakt. Hoewel de hele wereld zich het lot van de yezidi's aantrok, is er bijna vijf jaar na dato

weinig verbeterd. Veel vrouwen en kinderen zijn nog steeds onvindbaar of gevangen. Terugkeren naar de dorpen is voor de meesten geen optie, en tot slot zorgt emigratie ervoor dat de traditionele gemeenschap steeds verder uit elkaar valt.

 50:4 p 3 in Ook na de val van IS zijn yezidi_s niet vrij_ Genocide Nachtmerrie vande yezidi_s is nog niet voor

Daarnaast zijn IS-families in een eerder stadium, met yezidi-slaven en al, naar andere plaatsen in Syrië en Irak of naar Turkije gevlucht. Nadia heeft via-via gehoord dat haar oudste zoon en dochter mogelijk zijn meegenomen naar een IS-enclave in een regio onder controle van het Syrische regime. Achteraf vertelt Rustam dat Nadia's zoon hoogstwaarschijnlijk allang is omgekomen - dat nieuws willen ze haar nog even besparen.

De handel in yezidi's gaat bovendien ook zonder IS gewoon door

 50:5 pp 3 – 4 in Ook na de val van IS zijn yezidi_s niet vrij_ Genocide Nachtmerrie vande yezidi_s is nog niet voor

Wie aan de klauwen van de ontvoerders is ontkomen, wacht vaak een volgende lijdensweg. Hoewel de religieuze leider van de yezidi's al kort na de ontvoeringen verklaarde dat ontsnapte seksslavinnen niet als beoedeld maar als slachtoffer moesten worden beschouwd - een revolutie in de conservatieve gemeenschap - ligt dat ingewikkelder voor de kinderen die de vrouwen in gevangenschap kregen.

Page 3 of 4 Ook na de val van IS zijn yezidi's niet vrij; Genocide Nachtmerrie vande yezidi's is nog niet voorbij Yezidi's trouwen net als veel andere kleine, gesloten gemeenschappen niet buiten de groep. Kinderen van een niet-yezidi man, en dan ook nog eens verwekt in een buitenechtelijke 'relatie', passen niet in de gemeenschap. Hun moeders staan voor een duivels dilemma: terugkeren en hun 'IS-kinderen' achterlaten, of in gevangenschap blijven?

 51:1 p 2 in Yezidi-leider_ strijder voor vrouwenrechten

De Iraakse yezidi-vrouw werd onder het bewind van Islamitische Staat als seksslaaf misbruikt. Nu vertelt ze de wereld over haar lot en dat van andere vrouwen in Irak.

VOLLEDIGE TEKST: Wees, verkrachtingslachtoffer, slaaf, vluchteling. Mensenrechtenadvocaat Amal Clooney schreef in het voorwoord van Nadia Murads huiveringwekkende biografie dat Murad alle etiketten die het leven haar heeft opgeplakt van zich af heeft weten te schudden. Eigenhandig plakte ze daar nieuwe etiketten op: overlever, yezidi-leider, strijder voor vrouwenrechten. En nu ook: winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede.

 51:2 p 2 in Yezidi-leider_ strijder voor vrouwenrechten

Ze werd een van 6.700 yezidi-meisje die werden meegenomen en verhandeld op een slavenmarkt. In haar boek Ik zal de laatste zijn schrijft ze dat ze iedere dag werd verkracht en mishandeld door een rechter wiens tenen ze moest aflikken. „We zouden

dienen als lokkertje om aspirant-strijders te werven, en ter vermaak worden doorgegeven." Ze was slachtoffer van een groepsverkrachting door andere IS'ers.

51:3 p 2 in Yezidi-leider_ strijder voor vrouwenrechten

Na een paar weken gevangenschap wist Murad te vluchten naar een vluchtelingenkamp in Duhok, Noord-Irak en van daaruit door naar Duitsland.

Sindsdien is ze wereldwijd het gezicht van de yezidi's in Irak. Vooral voor de vrouwen die als seksslaaf zijn misbruikt onder IS.

51:4 p 3 in Yezidi-leider_ strijder voor vrouwenrechten

Het Nobelcomité liet weten met de toekenning aan Murad en medelaureaat Mukwege stil te willen staan bij VNresolutie 1.820. Deze tien jaar geleden aangenomen resolutie merkt verkrachting expliciet aan als oorlogswapenen tactiek. Murad „is een getuige die kan vertellen over het misbruik van haar zelf en anderen", schrijft het Nobelcomité. Zij en Mukwege hielpen „op hun eigen manier om seksueel geweld in oorlogstijd zichtbaarder te maken, opdat de daders verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor hun daden.

52:1 p 2 in Yezidi-vrouw met IS-kind mag terug naar gemeenschap

Yezidi-decreet Verkrachte Yezidi-vrouwen die kinderen van IS-strijders kregen, mogen terug naar de Yezidi-gemeenschap. In de praktijk blijft dat lastig.

VOLLEDIGE TEKST: Yezidi-vrouwen die door IS-strijders zijn ontvoerd, mogen terugkeren naar hun gemeenschap samen met hun kinderen, ook als die kinderen het resultaat zijn van verkrachting. Dat heeft de hoge geestelijke raad van de yezidi's beslist.

52:2 p 2 in Yezidi-vrouw met IS-kind mag terug naar gemeenschap

De yezidi's, een religieuze minderheid in Irak en Syrië, waren het grootste slachtoffer van Islamitische Staat: duizenden mannen zijn vermoord, de vrouwen ontvoerd en tot slaaf gemaakt, de kinderen gehersenspoeld.

„Het decreet stelt dat alle vrouwelijke overlevenden én hun kinderen welkom zijn", zegt Murad Ismail, directeur van yezidi-organisatie Yazda op Twitter. „Er staat niet specifiek 'kinderen geboren uit verkrachting' maar dit is wel degelijk de specifieke situatie die hier wordt bedoeld."

52:4 pp 2 – 3 in Yezidi-vrouw met IS-kind mag terug naar gemeenschap

Toen IS in 2014 het gebied onder de voet liep waar de meeste yezidi's wonen, werden die regels op de proef gesteld. Immers, de ontvoerde yezidi-vrouwen werden door IS gedwongen zich te bekeren. Vervolgens werden ze 'uitgehuwelijkt' aan de ene na de andere IS-strijder. Ze werden verkracht, sommigen raakten zwanger.

Page 2 of 2 Yezidi-vrouw met IS-kind mag terug naar gemeenschap Hoewel de yezidi-gemeenschap veel lof heeft gekregen voor de manier waarop zij de ontsnapte vrouwen

opnieuw heeft verwelkomd, viel één categorie buiten de boot: vrouwen die kinderen hadden van hun IS-verkrachters of die zwanger waren op het moment van hun ontsnapping. Zij zijn of niet teruggekeerd, of hebben de kinderen van hun IS-verkrachters achtergelaten in weeshuizen, in IS-gebied of in de Koerdische kampen. Sommigen hebben abortus gepleegd, anderen zelfmoord. Zo'n drieduizend yezidi's zijn nog altijd vermist.

52:5 p 3 in Yezidi-vrouw met IS-kind mag terug naar gemeenschap

Dat cijfer komt overeen met het aantal kinderen dat in Iraakse weeshuizen is beland na de val van het kalifaat. In vier gevallen koos de moeder ervoor bij het kind in het weeshuis te blijven, in plaats van terug te keren naar yezidigebied, of naar de yezidi-kampen in Irak. Een bijkomend probleem is dat de kinderen geen Iraakse identiteitspapieren kunnen krijgen zolang hun afkomst onduidelijk is.

Mirza Denayi, een yezidi-activist die meer dan duizend yezidi's naar Duitsland heeft geholpen, ziet „veel uitdagingen“. „Dit is een heel belangrijke stap voor de slachtoffers.“ Maar: „Het is niet makkelijk voor een gemeenschap die het slachtoffer is geweest van genocide om de kinderen van de daders te aanvaarden. Er zijn ook juridische problemen, en er is het probleem van de stigmatisering

53:1 p 2 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Vier maanden lang zat Parween Alhinto met andere meisjes vast bij IS. Aan de lopende band werden ze misbruikt.

„Ze gaven je gewoon door aan een ander.“

53:2 p 2 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Het had weinig gescheeld of de intussen 19-jarige Parween Alhinto was er niet meer geweest. Na maandenlange verkrachtingen door steeds wisselende strijders van Islamitische Staat stond ze op het punt zelfmoord te plegen.

Sommige andere gevangene meisjes hadden dat al gedaan. „Via via kregen we een telefoon in handen“, vertelt Parween, „Ik belde een neef en vertelde hem dat ik er een eind aan wilde maken. Doe dat absoluut niet, zei hij. In plaats daarvan heb ik toen met een vriendin een ontsnappingsplan gemaakt.“ Die ontsnapping, midden in de winter, lukte en zo kan ze ruim twee jaar later bij het Amsterdamse debatcentrum De Balie haar verhaal doen aan deze krant. Parween hoort tot de yezidiminderheid uit het noorden van Irak, die een eigen godsdienst heeft, met zowel christelijke als islamitische elementen.

53:3 p 2 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Het vormde het begin van een lijdensweg voor Parween en de andere yezidi's uit het dorp. Parween werd met andere jonge meisjes, sommigen amper tien jaar oud, geselecteerd om mee te gaan met de IS-strijders naar Mosul, de stad die IS toen net in handen had gekregen. Daar werden ze verkracht en geruild als handelswaar. „Als ze

genoeg van je hadden na drie of vier dagen, gaven ze je gewoon door aan een ander", vertelt Parween, strak voor zich uitkijkend.

53:4 p 3 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

We vormden een genietmoment voor de IS-strijders, als ze terugkwamen van het front", zegt Parween. „Ze deden met ons wat ze maar wilden. Steeds maar weer werden we verkracht. Op een gegeven moment zeiden ze tegen ons: jullie moeten je douchen. Twee zusjes, Jilan en Jihan, hebben toen op de badkamer hun aderen doorgesneden. We zagen het bloed onder de deur stromen." „Een lief woord heb ik al die tijd van geen enkele IS-man gehoord. We werden vaak geslagen en moesten ook voor hen koken en hun kleren wassen. Bovendien moesten we steeds onder dwang de Koran lezen en bidden. Ze zeiden tegen ons: ons geloof staat ons toe dit te doen. Jullie zijn yezidi's, jullie zijn van ons. En dan begonnen de verkrachtingen weer."

53:5 p 3 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Toen ze eenmaal ontsnapt was, stond Parween voor de keuze: haar vernederende ervaringen stilhouden of in de openbaarheid brengen? Ze besloot naar Baba Sheikh, leider van de yezidigemeenschap, te stappen. „Hij zei: je hoeft niet bang te zijn. Dat betekende een grote opluchting voor me. De pijn is daardoor iets verzacht."

53:6 p 3 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Traditioneel zou een verkrachte en misbruikte jonge vrouw nauwelijks meer een man hebben kunnen vinden, maar de yezidigemeenschap (in totaal slechts zo'n 300.000 mensen) besloot de misbruikte vrouwen bij uitzondering niet te stigmatiseren. Ook uit zelfbehoud. Als 3.000 tot 4.000 jonge vrouwen, die door IS werden geroofd, zouden worden uitgesloten, zou het voortbestaan van de yezidi's in gevaar kunnen komen.

53:7 p 3 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Nog steeds wordt Parween achtervolgd door haar traumatische ervaringen. Ze kan er vaak niet van slapen en heeft regelmatig nachtmerries. „Die beelden van mannen met baarden, die me misbruikten, blijven in mijn hoofd zitten. Ik hoop erg dat de mannen die me dit hebben aangedaan worden opgepakt en berecht."

53:8 p 3 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Het leed dat IS de yezidi's berokkent, is nog niet voorbij. „In totaal zijn 44 leden van mijn familie in handen van IS geraakt. Van ruim de helft van hen heb ik niets meer gehoord. Ook niet van mijn ouders." Graag ook zou Parween een behandelcentrum zien komen voor meisjes zoals zij in Noord-Irak. Ze hoopt dat de Nederlandse overheid kan helpen om dat te verwezenlijken.

54:1 p 2 in Geweldsorgie ISIS

Alleen de vrouwen maken kans in leven te blijven, om vervolgens als seksslaaf te worden verkocht. Een zo'n vrouw, die eerder door ISIS gevangen werd genomen, wist

deze week een telefoon te bemachtigen en slaakte een gruwelijk noodkreet: Ik ben al dertig keer verkracht en het is nog niet eens lunchtijd! Zij verkiest de dood boven haar huidige lot: Bombardeer ons alsjeblieft!

 55:2 p 2 in ISIS zet verkrachting in als terreurwapen_ VN_ Irak toneel van _onmenselijke daden op onvoorstelba

De spaarzame berichten die uit het barbaarse bolwerk naar buiten komen, verhalen over onder meer massaverkrachtingen in de Badush-gevangenis in het Iraakse Mosul. Vrouwen worden daar in een tijdbestek van enkele uren door tientallen terroristen onder handen genomen. Sommige van hen worden vervolgens voor nog geen vijftig dollar als slaaf verkocht, terwijl andere als 'jihadbuiden' voor duizend dollar naar Syrië worden verscheept.

 55:3 p 2 in ISIS zet verkrachting in als terreurwapen_ VN_ Irak toneel van _onmenselijke daden op onvoorstelba

e VN-topvrouw meent ook dat er aanwijzingen zijn voor de etnische zuivering van tal van groepen, waaronder yezidi's, christenen en sjiieten. Met name die eerste groep wordt door ISIS keihard aangepakt. De fundamentalisten beschouwen de yezidi's als duivelsaanbidders en die kunnen daardoor op geen enkele clementie rekenen. ISIS houdt ruim tweeduizend vrouwen en kinderen van de minderheidsgroep gevangen. Enkele verkrachte yezidi's hebben al zelfmoord gepleegd.

 56:1 p 2 in Moslimnazi_s

Nieuws na 'n weekje weg: kleine meisjes verkrachten is halal. Yezidi-slavinnetjes seksueel misbruiken brengt je dichter bij Allah.

 57:1 p 2 in Yezidi verkocht als seksslaaf_ Terroristen IS houden duizenden vrouwen vast

Een paar honderd dollar, meer was Hanna niet waard voor de barbaren van Islamitische Staat. Ze werd gekocht, verkocht en nog eens twee keer doorverkocht. Met maar één doel: seks. De 25-jarige Yezidi is nu gelukkig weer vrij, maar ze slijt haar dagen huilend in een vluchtelingentent. Toch wil ze haar gruwelijke verhaal vertellen. Al is het maar als noodkreet: Ik en andere meisjes en vrouwen hebben dringend psychische hulp nodig, maar die is hier nauwelijks. Bovendien worden nog altijd duizenden als seksslaaf vastgehouden door IS.

Sommigen wisselen volgens de VN zelfs voor slechts een pakje sigaretten van hand.

 57:2 p 2 in Yezidi verkocht als seksslaaf_ Terroristen IS houden duizenden vrouwen vast

Wat zij daar zag, tart elke verbeelding. We werden naar een hal gebracht waar zij honderden vrouwen vasthielden. Sommige meisjes waren nog geen tien jaar oud. Iedereen huilde, was in paniek. Niemand wist wat er met ons zou gaan gebeuren. Ik dacht dat het met me gedaan was, dat ik mijn familie nooit meer zou zien.

Hanna werd daarna met vijftig andere vrouwen naar een huis gebracht, waar jihadisten dagelijks langskwamen om te 'shoppen' voor een seksslaaf. Zij werd uiteindelijk uitgekozen door een Oekraïner, die haar meenam naar Raqqa, de hoofdstad van IS.

Daar kwamen drie weken lang dagelijks IS-strijders langs die mij verkrachtten. Het was gruwelijk. Ik wilde me verzetten, maar daar was geen beginnen aan. Als ik huilde, werd ik in elkaar geslagen.

Ook haar volgende 'eigenaar' eveneens een Oekraïense terrorist behandelde Hanna als een hond. Ik werd weer dagelijks geslagen en verkracht. Ik had alleen rust als hij af en toe een week weg was om te vechten. Hij noemde zichzelf Haider Karim. Ik schat dat hij zo'n veertig jaar oud was. Soms mocht ze geheel in het zwart en met slechts haar ogen onbedekt naar buiten om boodschappen te doen.

Nadat Karim genoeg van me had, verkocht hij me aan een Saoedi. Een echte sadist.

57:3 pp 2 – 3 in Yezidi verkocht als seksslaaf_ Terroristen IS houden duizenden vrouwen vast

De volgende extremist zorgde iets beter voor haar. Hij kocht zelfs een telefoon voor me. Daarmee belde ik mijn oom, die uiteindelijk met

Page 2 of 2 Yezidi verkocht als seksslaaf; Terroristen IS houden duizenden vrouwen vast behulp van anderen, die ik niet bij naam kan noemen, een Syriër in Raqqa heeft betaald om mij het land uit te smokkelen.

57:4 p 2 in Yezidi verkocht als seksslaaf_ Terroristen IS houden duizenden vrouwen vast

Hanna werd meegenomen tijdens het grote offensief vorig jaar op de Sinjar-berg. Het terreurleger doodde de mannelijke Yezidi's, die zij als duivelsaanbidders beschouwen. Maar veel vrouwen namen zij als buit mee terug naar het kalifaat.

59:1 p 2 in Hoop dooft over terugkeer yezidi-vrouwen

Twee jaar nadat de terreurorganisatie IS in Irak duizenden yezidi's ontvoerde om als seksslaven dienst te doen in zijn nieuwe kalifaat, wordt de kans steeds kleiner dan ze kunnen worden gered. Voor de 3700 yezidi's die nog niet zijn ontsnapt of vrijgekocht, ziet het er niet goed uit, zegt de yezidi-activist Mirza Dinnayi

59:2 p 2 in Hoop dooft over terugkeer yezidi-vrouwen

1100 slachtoffers van IS voor traumahulp naar Duitsland te sturen

59:4 p 3 in Hoop dooft over terugkeer yezidi-vrouwen

Hij vreest dat het voor de meesten nu te laat is, en zijn sombere verhaal wordt gedeeld door veel hulpverleners die met yezidi's werken. In het begin wisten meisjes en vrouwen te ontsnappen, vaak met hulp van smokkelnetwerken.

"Maar dat kan niet meer. De meisjes zijn psychisch totaal kapotgemaakt. De meesten is verteld dat IS alle yezidi's heeft vermoord of geïslamiseerd. Ze zijn te gehersenspoeld om nog zelf te ontsnappen." Bovendien registreert IS sinds vorig jaar alle slaven op naam van hun eigenaar. "Dus áls iemand ontsnapt, weten alle controleposten aan wie ze geretourneerd moet worden."

59:6 p 3 in Hoop dooft over terugkeer yezidi-vrouwen

Wie na twee jaar nog uit het kalifaat weet te ontkomen, is ernstig getraumatiseerd, zeggen hulpverleners. Dinnayi vindt de opvang in Iraaks Koerdistan onvoldoende voor hen. "Stel je een vrouw voor die zolang bij IS is geweest en alles heeft verloren, en nu in een tent woont. Ze gaat naar de psycholoog voor sessies van 20 of 25 minuten, en krijgt drugs mee om haar kalm te houden. Dat is geen oplossing." Plaatselijke organisaties kunnen weinig doen, vindt hij. En daarom zoekt hij naar wegen om ook voor hen opvang in Europa te vinden, gebaseerd op de goede ervaringen van de groep die in Duitsland is. Die kinderen gaan naar school, sommige meisjes kunnen gaan studeren, tien van hen zijn inmiddels getrouwd. "Onze plicht is om hen te helpen met hun pijn te leven. De enige hoop zijn de kinderen: die zullen er bovenop komen. De vrouwen voelen zich sterker, maar normaal wordt het leven nooit meer voor hen."

59:7 p 3 in Hoop dooft over terugkeer yezidi-vrouwen

IS viel de yezidi-provincie Sinjar binnen op 3 augustus 2014, en bracht vrachtwagens mee om vrouwen en kinderen te ontvoeren. Duizenden mannen en oudere vrouwen werden vermoord; na de bevrijding van Sinjar in december 2015 is nog maar een deel van de massagraven teruggevonden.

Meer dan 6000 mannen, vrouwen en kinderen werden afgevoerd naar IS-gebied, de mooiste meisjes zijn als seksslaaf weggegeven aan de leiders en de rest verkocht.

60:1 p 2 in IS geeft toe vrouwen en kinderen als slaaf te verkopen

Strijders van Islamitische Staat (IS) geven toe dat ze yezidi-vrouwen en kinderen gevangen hebben genomen en hen vervolgens als slaven hebben verkocht.

In hun online-propagandablad Dabiq verdedigen de djihadisten het gebruik van slaven, het zou passen binnen de sharia. De strijders die in juni van dit jaar de yezidi's verdreven, hebben de vrouwen en kinderen onderling verdeeld. "De tot slaaf gemaakte yezidi-gezinnen worden nu door strijders van IS verkocht", aldus Dabiq.

Het is de eerste keer dat IS openlijk toegeeft dat het vrouwen en kinderen verhandelt als slaaf.

60:2 p 2 in IS geeft toe vrouwen en kinderen als slaaf te verkopen

In een rapport meldde HRW dit weekend dat IS stelselmatig vrouwen en kinderen van hun familie scheidt en misbruikt. In het rapport wordt een vrouw opgevoerd die zegt dat IS-strijders meisjes kochten. Voor een tienermeisje zou IS 1000 dollar hebben betaald

61:2 p 2 in Ontsnapt aan IS

De 16-jarige staart naar haar handen. Haar ouders kijken bezorgd toe vanaf de grond van de kale kamer in een dorp buiten de Koerdische stad Duhok. Als een van de eerste slachtoffers van de massale vrouwenroof van vorige maand in Irak verhaalt het yezidische meisje tegenover Trouw over gevangenschap, angst en de dwang zich te bekeren.

61:3 p 2 in Ontsnapt aan IS

Solin zat in Mosoel opgesloten met alleen jonge vrouwen die zouden worden weggegeven als seksslaven

61:6 p 3 in Ontsnapt aan IS

Ze vertelt over de druk: bekeer je tot de islam, en we zullen voor je zorgen. Die druk werd opgevoerd door steeds minder eten te geven. Uiteindelijk stelde een yezidi-vrouw voor om maar te doen alsof, en volgden er Koranlessen, vertelt Solin beschaamd - bekering is voor yezidi's streng verboden. Ook kinderen en tieners kregen godsdienstles.

"Steeds meer mannen kwamen en namen meisjes mee.

61:7 p 2 in Ontsnapt aan IS

Vele honderden vrouwen - yezidi, christelijk en sjiietisch - zijn vorige maand door IS ontvoerd. Ze werden opgesloten in gevangenissen en gebouwen die als bordelen dienstdoen, verkocht of weggegeven. Er zijn verhalen over massabruiloften, waarbij meisjes aan een IS-strijder werden uitgehuwelijkt.

62:2 p 2 in Psychiater_ Behandel yezidi-vrouw in eigen land

"Ze valt maar steeds flauw", vertelt de jongste over haar zus, die kort geleden wist te ontsnappen na maandenlang als seksslaaf te zijn misbruikt door strijders van Islamitische Staat (IS). Net als de meeste van de honderden yezidi-vrouwen die zijn ontkomen, is ze ernstig getraumatiseerd.

62:3 p 2 in Psychiater_ Behandel yezidi-vrouw in eigen land

"Ze komen niet", verzucht hij. Een bezoek aan een psychiater wordt gezien als schande in deze conservatieve gemeenschap waar eer belangrijk is. Toch zit de wachtkamer vol met vrouwen en meisjes. Want dat is hoe de arts ze binnenlokt: ze melden zich met lichamelijke, meest psychosomatische klachten, waarvoor ze na een aantal therapieessies verlichting vinden.

62:4 p 2 in Psychiater_ Behandel yezidi-vrouw in eigen land

Duizend IS-slachtoffers krijgen een eenjarige verblijfsvergunning. Ondanks het probleem dat veel yezidi-vrouwen geen paspoort hebben, zijn de eerste paar honderd al vertrokken. Maar dokter Wahid vindt dat maar niets. "Je moet de cultuur begrijpen om hen goed te behandelen. En de meesten willen gewoon naar Duitsland, dat is hun doel,

niet de behandeling." Ook zijn baas, directeur en psycholoog Salah Ahmad van de Jiyan Stichting in Erbil, die in een aantal vestigingen in Koerdistan traumaslachtoffers behandelt, wil de vrouwen in eigen land houden. "Een vrouw die dit soort verschrikkelijke ervaringen heeft gehad en alleen Koerdisch spreekt, brengt je van een primitieve omgeving naar de moderne maatschappij. Ze begrijpt noch de mensen, noch de cultuur.

62:5 p 3 in Psychiater_ Behandel yezidi-vrouw in eigen land

Een vergelijkbaar concept wil Sherri Kraham van de Seed Stichting toepassen in een van de yezidi-kampen vlakbij Erbil, waar de stichting binnenkort een vrouwencentrum opent met stukjes landbouwgrond die de getraumatiseerde vrouwen kunnen bewerken. "Ze zitten nu de hele dag in hun tent. Ze schamen zich, hebben niets te doen en hebben geen contact met lotgenoten. Ze kunnen alleen hun traumatische ervaringen herbeleven."

63:1 p 2 in Vestigingsklimaat

Op de website van NRC Handelsblad stonden gisteren enige tijd twee artikelen onder elkaar met de volgende koppen: 'Den Haag bemoeilijkte komst yezidi-vrouw' en 'Kom hierheen, wij betalen de rekening'.

Het eerste stuk ging over de barri[er]es die de Nederlandse overheid had opgeworpen voor een bezoek van de 19- jarige Parween Alhinto aan ons land. Pas na een jaar touwtrekken kreeg dit yezidi-meisje, dat misbruikt werd door strijders van IS, een visum, zodat ze in De Balie haar verhaal kon doen. Daarvoor moest het Amsterdamse debatcentrum wel een borg van 10.000 euro betalen, om te voorkomen dat ze hier asiel aan zou vragen. Zou ze dat toch doen, dan kon het bedrag oplopen tot 50.000 euro.

63:2 pp 2 – 3 in Vestigingsklimaat

Parween Alhinto behoort tot de drie- tot vierduizend yezidi-meisjes en vrouwen die in 2014 door IS werden ontvoerd, nadat hun woongebied in Noord-Irak onder de voet was gelopen. Ze werd naar Mosul overgebracht, om daar te dienen als 'genietmoment' voor IS-strijders. Na vier maanden en tien dagen wist ze te ontsnappen, maar haar vorige leven kreeg ze nooit meer terug. Niet alleen doordat ze haar ouders en broertje niet meer terugvond, of doordat haar tienjarige zusje nog altijd in handen is van IS, maar ook doordat de verkrachtingen haar getraumatiseerd hebben. Ze blijft in haar hoofd de beelden zien van de mannen die haar hebben misbruikt. Er zou, zei ze in Amsterdam, een behandelcentrum moeten komen in Noord-Irak voor meisjes zoals zij. Ze hoopte dat ons

Page 2 of 2 Vestigingsklimaat land daarbij zou helpen. En met die boodschap ging ze terug naar haar vluchtelingentent bij Sinjar, die ze deelt met zeven anderen. De Nederlandse staat kon opgelucht adem halen.

64:3 p 2 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

Het meest zichtbare voorbeeld is Nadia Murad, een 21-jarige die na drie maanden als seksslaaf te zijn misbruikt, uit IS-gebied wist te ontsnappen, en sindsdien de wereld

rondreist om daarover te vertellen. Ze deed dat bij de Verenigde Naties en het Europees Parlement, en in tal van wereldhoofdsteden. Voor haar rol bij het aan de kaak stellen van de IS-misdaden is ze, met steun van de Iraakse regering, genomineerd voor de Nobelprijs voor de vrede.

64:7 p 3 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

Bij de inval in de Iraakse provincie Sinjar ontvoerde IS meer dan zesduizend yezidi's, van wie 3200 vrouwen die vrijwel allemaal als seksslaven werden gebruikt.

64:8 p 3 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

IS bestraft hulp bij het bevrijden van de 'slaven' meestal met de dood.

65:1 p 2 in Yezidi-vrouwen smeken om bommen

IS gebruikt ontvoerde Yezidi-vrouwen en -meisjes als beloning voor zijn strijders, meldden de VN donderdag. Soms hebben ze nog contact met hun familie. Ze vragen om bombardementen, in de hoop daardoor te kunnen vluchten.

En anders zijn ze liever dood, dan nog langer in handen van IS te blijven.

Vrouwen in gevangenschap van de Islamitische Staat (IS) hebben via telefoontjes aan hun familie de wereld gesmeekt om hen te bevrijden. De frustratie dat hun oproep geen gehoor vindt, is groot.

65:2 p 2 in Yezidi-vrouwen smeken om bommen

Gevangen vrouwen hebben hun familieleden gevraagd de Amerikanen te verzoeken om IS-posities in de buurt van hun gevangenis te bombarderen. Waar in de eerste dagen na hun ontvoering veel vrouwen hoopten dat bommen een eind konden maken aan de verkrachtingen en hun schaamte, zien ze die nu juist als een manier om te overleven.

De vrouwen vertellen in de telefoongesprekken dat hun cipiers tijdens eerdere bombardementen hun gevangenen in de steek lieten. Er is zelfs een geval bekend waarbij de vrouwen ook mochten vluchten.

66:1 p 2 in Yezidi-vrouwen zitten klem in IS-enclave

De jonge yezidi-vrouw ontkwam drie weken geleden uit het laatste Syrische bolwerk van terreurgroep Islamitische Staat en is nu terug in Irak. Ze is een van de zesduizend yezidi's die in 2014 door IS ontvoerd werden, toen de terreurgroep Sinjar in Irak innam, de regio waar deze religieuze minderheid van oudsher woont. De vrouwen werden verkocht als seksslavinnen, de jongens opgeleid tot strijder.

66:2 p 3 in Yezidi-vrouwen zitten klem in IS-enclave

Volgens Daoud bevinden zich nog veel yezidi's in de Syrisch-Koerdisch kampen, waar IS-gezinnen zijn ondergebracht. En ook bij de strijders die op dit moment nog vechten,

zijn yezidi-vrouwen. Vorige week werden in bevrijde delen van Baghouz de onthoofde lichamen gevonden van tientallen vrouwen, waarschijnlijk yezidi's.

Omdat de yezidi's als menselijk schild worden gebruikt, zette de SDF vervolgens de eindstrijd op een lager pitje.

66:5 p 2 in Yezidi-vrouwen zitten klem in IS-enclave

De 21-jarige Daoud, die zestien was toen IS haar dorp binnenviel, is in de 4,5 jaar die ze in gevangenschap doorbracht, naar eigen zeggen zeker negen keer doorverkocht door IS-strijders. In een leeg restaurant bij de Iraaks-Koerdische grensplaats Zakho, waar ze in een yezidi-kamp is opgenomen, vertelt ze hoe ze in die laatste fase met 'haar IS-familie' in een tent woonde. "Een tent was goed, want in Baghouz woonden zeven of acht gezinnen samen in een huis. Alle gezinnen van strijders en van mensen die met IS werkten waren daar", zegt ze.

67:1 p 3 in _Nieuwe IS-leider leidde ontvoeringen jezidivrouwen_

ij wordt omschreven als een van de voornaamste ideologen van de terreurgroep. Concreter: hij zou de drijvende kracht zijn geweest achter het ontvoeren van vrouwen van de jezidi-minderheid, en hun systematische verkrachting door IS-strijders.

Jezidi-overlevenden hebben in het verleden gezegd dat het hun Turkmeense burens waren die IS op het idee brachten de jezidivrouwen te gebruiken als seks-slaven in plaats van hen te vermoorden, zoals met duizenden jezidi-mannen is gebeurd.

68:2 p 2 in Seks-slavinnen maken IS rijk

De VN melden begin deze maand dat circa vijfhonderd vrouwen in steden als Raqqa (Syrië) en Mosul (Irak) zijn verkocht of weggegeven. „Vrouwen en meisjes worden voorzien van prijskaartjes naar potentiële kopers gebracht, zodat zij kunnen kiezen en onderhandelen over de verkoop,” schrijven de onderzoekers. „Kennelijk verkoopt IS deze jezidivrouwen aan jongeren, om ze zover te krijgen zich bij hun rangen aan te sluiten.”

68:3 p 2 in Seks-slavinnen maken IS rijk

Ook het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken maakte afgelopen week melding van slavenhandel als inkomstenbron van IS. „Ze stelen vee en gewassen van boeren en verkopen ontvoerde meisjes en vrouwen als seks-slaven,” zegt David Cohen, ondersecretaris voor terrorisme en financiële inlichtingen bij het ministerie.

68:4 p 3 in Seks-slavinnen maken IS rijk

Tegenover persbureau AP vertelt een 15-jarig jezidi-meisje hoe ze door IS naar Syrië is gebracht om in de stad Raqqa te worden verkocht aan een Palestijnse man. Ze verhaalt hoe ze haar echtgenoot doodschiets, nadat ze een pistool in haar handen gedrukt krijgt van diens Iraakse huishoudster, die al lang gebrouilleerd is met haar werkgever.

Het meisje slaat na de moord op de vlucht, maar weet niet waar ze een veilig onderkomen kan vinden. Van lieverlee keert ze terug naar het huis in Raqqa, waar ze in eerste instantie door IS met andere meisjes was ondergebracht. De slavenhandelaren herkennen haar niet en verkopen haar opnieuw, deze keer voor 1000 dollar aan een Saudische IS-strijder. Hij neemt haar mee naar een huis, waar hij met andere militanten verblijft.

„Hij vertelde mij dat hij mijn naam zou veranderen in Abeer, zodat mijn moeder mij niet meer zou herkennen.

Daarna zou ik een moslima worden en zou hij mij trouwen." Zover laat zij het niet komen, vertelt ze AP. Ze ziet hoe de strijders af en toe een drug in poedervorm gebruiken.

Daarin ziet zij haar redding. Ze doet de drug in de thee en krijgt zo de militanten in een diepe roes, waarna ze het huis kan ontvluchten. Dit keer loopt ze een man tegen het lijf die haar naar Turkije brengt en haar daar herenigt met haar broer.

68:5 p 3 in Seksslavinnen maken IS rijk

Ook de 19-jarige, zwangere Amsha Ali wordt door IS gescheiden van haar familieleden om te worden uitgehuwelijkt. In het Iraakse Mosul belandt ze in een huis vol IS-strijders. „Elk van hen koos een vrouw uit," vertelt ze AP. Ook zij wordt aan een strijder gegeven. Maar ze is door hem nooit verkracht, zegt ze. Waarschijnlijk omdat ze zwanger is.

Op een nacht weet ze door een raam in de badkamer te ontsnappen. Een inwoner van Mosul vangt haar op en brengt haar naar een plaats nabij Dohuk, waar veel jezidi's hun toevlucht hebben gezocht.

Trauma Haar grootste trauma is niet de slachting die IS onder haar geloofsgenoten heeft aangericht, zegt ze. „Hoewel ze mijn man, mijn zwager en schoonvader dwongen om op de grond te knielen om te worden gedood, dat was pijnlijk, maar trouwen met een IS-strijder was het ergst. Dat was het wreedste wat mij is overkomen."

68:6 p 3 in Seksslavinnen maken IS rijk

In een interview met BBC World Services vertellen activisten van Compassion4Kurdistan hoe Koerdische peshmerga's een telefoontje krijgen van een seksslavin. Wat ze te horen krijgen, is volgens de activisten pure horror.

„Als jullie weten waar we zitten, gooi dan alsjeblieft een bom op ons... Er is geen leven hierna. Ik ga me toch al van kant maken, anderen hebben dat vanochtend al gedaan. Ik ben al dertig keer verkracht en het is nog niet eens lunchtijd. Ik kan niet naar de wc. Alsjeblief, bombardeer ons.'

○ Yezidi: agency

37 Quotations:

 29:1 p 2 in IS siddert voor de _Dochters van de zon_

Aan het front bij Mosul kunnen ze tegen een kogel aanlopen van een van de 'Dochters van de zon', een Koerdisch onderdeel dat bestaat uit een paar honderd yezidi-vrouwen. De angst van de IS-strijders voor zo'n dood vertaalt zich in een stroom van dreigementen in de richting van de vrouwen. „You bitch, als we je pakken, gaan er 25 mannen over je heen en als klapstuk sturen we je moeder een pakketje met je afgehakte rotkop”, luidt een van de teksten in het radioverkeer.

 29:2 p 2 in IS siddert voor de _Dochters van de zon_

Alle vrouwen grijpen naar de wapens om wraak te kunnen nemen. „IS-strijders verkrachten vrouwen, behandelen hen als oud vuil”, aldus de Koerdische kolonel Nahida Ahmad Rashid. Haar collega-officier Khatoon Khider zag in 2014 hoe Islamitische Staat zich vergreep aan de yezidi-gemeenschap in en rond Sinjar.

 29:4 pp 2 – 3 in IS siddert voor de _Dochters van de zon_

Tot de slachting was zij zangeres, had zij nog broers. Nadat de peshmerga met hulp van de Amerikaanse luchtmacht de yezidi's had bevrijd uit handen van IS, droeg zij binnen een paar maanden een legeruniform. Eerst

Page 2 of 3 IS siddert voor de 'Dochters van de zon' kreeg ze de zegen van haar vader. Daarna trok ze naar het front, voor een gesprek met de chefstaf van de peshmerga ('zij die oog in oog staan met de dood').

 29:5 p 3 in IS siddert voor de _Dochters van de zon_

Na overleg met de president van Iraaks Koerdistan stemde hij in met de vorming van een regiment voor yezidi-vrouwen, met de naam 'Dochters van de zon'. Van studenten, koks en onderwijzeressen tussen de 18 en 40 jaar werden soldaten gemaakt. Zij leerden om te gaan met wapens, zich te beschermen tegen een aanval met chemische wapens.

 29:6 p 3 in IS siddert voor de _Dochters van de zon_

De 'Dochters van de zon' hebben volgens Khider sinds de oprichting anderhalf jaar geleden al zware gevechten geleverd met Islamitische Staat. Vorig jaar herfst, in Sinjar, zat zij nabij een cementfabriek achter een machinegeweer bij de bevrijding van de stad, onder zwaar mortiervuur en tijdens zelfmoordacties van IS.

„Schieten op IS geeft zo veel voldoening”, zegt de officier. „Ik ga pas weer zingen als ik de rekening heb vereffend.

Dat duurt nog wel even, want als soldaat ben ik nog lang niet klaar”, zegt Khider drie jaar na de slachting. „Elke dag neem ik wraak. Voor Islamitische staat is het een schande dat zij met vrouwen moeten vechten.'

 31:5 p 3 in Jennifer W. liet slavin sterven

De zaak wordt gevolgd door onder anderen Nadia Murad, een ontvoerde boerendochter en ooit zelf een seksslavin van IS, die een bekende schrijfster werd en de Nobelprijs won. „Deze zaak is belangrijk voor alle jezidi's die overleefden", aldus Murad tegen The New York Times. „Elke overlevende die ik heb gesproken, wacht op hetzelfde - dat misdadigers worden vervolgd voor wat ze de jezidi, inclusief de vrouwen en kinderen, hebben aangedaan." Nora B. werd destijds in Syrië gevangengenomen door IS; haar twee zoontjes werden haar afgenomen. Haar dochter mocht blijven en werd verkocht. Talloze jezidivrouwen en -meisjes trof hetzelfde lot; zij werden huis- of seksslavin. De zaak tegen Jennifer W. heeft daarom de steun van Yazda, een organisatie die de misdaden tegen jezidi inventariseert.

32:5 p 3 in Jihadiste die terugkeer eist blijkt echtgenote van beruchte IS_er

Ook vertelden twee Yezidi-vrouwen aan tv-zender DR dat Hassan hen als slavin kocht en verkrachtte. Een van hen zei ook zijn Nederlandse vrouw te hebben ontmoet, die toen zwanger was. Of I. tegelijk in hetzelfde huis woonde als de slavinnen is niet duidelijk.

33:9 p 4 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

Daarna begint het volgende deel van de nachtmerrie: haar man blijkt te zijn vermoord door IS. Net als twee van haar broers. Hun huis is verwoest. Twee jaar lang verblijft Layla met haar kinderen in een tent in een vluchtelingenkamp. Sinds een paar maanden woont ze, samen met haar kinderen en haar moeder, in een stenen huis in de buurt van de Iraakse stad Duhok. „We leven in armoede", vertelt ze. „We hebben geen geld, alle mannen om wie ik geef zijn dood. Als ik naar mijn kinderen kijk, moet ik denken aan mijn overleden man, ze groeien op zonder vader." Wat Layla wil doen, is het verhaal van de jezidi's vertellen. Over de genocide op haar volk, over de wreedheid van IS. Ze schreef er een boek over en reisde er onder meer voor naar de VS. En naar Nederland. Afgelopen zomer was ze in Den Haag, op uitnodiging van hulporganisatie Hivos. „We hebben ook voor de rechtbank (het Internationaal Gerechtshof, red.) gedemonstreerd. Ik wilde daar mijn verhaal vertellen, maar we mochten niet naar binnen."

33:10 p 4 in _IS-vrouwen liegen als ze zeggen van niets te weten_

Layla zegt geen contact te hebben gehad met de Nederlandse politie. „Ik zou hun graag dit verhaal vertellen." Het Openbaar Ministerie heeft Layla inmiddels contactgegevens van de politie toegespeeld. Het OM heeft strafdossiers van alle bekende Nederlandse Syriëgangsters. Maar in de rechtszaken die zijn gevoerd ontbreekt het meestal aan concreet bewijs van hun daden in Syrië en Irak, waardoor de terugkeerders alleen worden veroordeeld voor hun aansluiting bij een terroristische organisatie. Er zijn soms foto's met wapens, maar getuigen die kunnen vertellen wat er ter plekke is gebeurd zijn er zelden. Een opsporingsbron stelt wel te geloven dat Nederlanders jezidi's als slaven hebben gehouden, maar nog geen bewijs te hebben gezien. Als dat bewijs er wel is, zouden de straffen hoger kunnen uitvallen. De Deen die Layla tot een huwelijk dwong, zal waarschijnlijk niet meer vervolgd worden. Hij zou inmiddels in Syrië zijn omgekomen.

„Ik en de andere jezidi-vrouwen willen vergelding voor wat ons is aangedaan. IS'ers deden hier maar alles wat ze wilden, uit naam van de islam. Ik hoop dat O. voor de rechtbank komt en dat Nederland voor gerechtigheid zorgt.

Maar ik ben bang dat ze straks gewoon verder kan met haar leven, terwijl wij dat niet kunnen."

34:5 p 3 in De IS-vrouwen waren het ergst tegen yezidi_s_ IS-rechtszaak Yezidi_s vragen in het Westen gerecht

„Dit is een heel groot moment voor mij en voor de hele yezidigemeenschap", zegt Nadia Murad, overlevende en Nobelprijswinnares, in een mededeling. „Dit is wat elke overlevende met wie ik heb gesproken wil: dat de daders vervolgd worden voor hun misdaden tegen de yezidi's."

39:1 p 2 in _Ook naar onszelf kijken_

Nederlandse jezidi-vrouw komt op voor haar onderdrukte volk IS-strijders joegen tal van haar familieleden de dood in. Net van de universiteit is de Nederlandse Pari Ibrahim (30) inmiddels uitgegroeid tot mondiaal gezicht van het getiranniseerde jezidi-volk. Ze spreekt zelfs de Verenigde Naties toe tegen het onrecht dat is aangedaan. Maar ze worstelt ook met misstanden binnen de yezidigemeenschap zelf. „Wat vrouwenrechten betreft zijn wij geen haar beter."

39:3 p 2 in _Ook naar onszelf kijken_

Sinds 2015 staat Ibrahims leven in het teken van de strijd. Zeker veertig familieleden waren afgevoerd of gedood.

Haar Free Yezidi Foundation begon met een kleine bijdrage van haar ouders, die in de jaren 90 naar Nederland kwamen. Inmiddels heeft de stichting opvangcentra in Irak en tientallen medewerkers. Die jagen ook op informatie over daders; ex-IS leden met 'spijt' die terug in Europa de vermoorde onschuld uithangen.

39:6 p 3 in _Ook naar onszelf kijken_

Pari Ibrahim vindt dat, nu het kalifaat is verslagen, de tijd voor de gemeenschap aanbreekt om in de spiegel te kijken. In Nederland wonen een paar duizend jezidi's. „Ik hou van mijn geloof en mijn gemeenschap, maar er zijn punten die we niet langer onder tafel mogen vegen. Als jonge jezidi-vrouw zie ik veel problemen. Minderjarige meisjes worden uitgehuwelijkt. Meisjes die een vriendje krijgen buiten de jezidi's, worden afgeschilderd als hoeren.

Soms worden ze teruggebracht naar Irak of zelfs vermoord." Een gruwelijk filmpje toont hoe dat gaat. Een meisje dat een moslim als vriendje had, wordt door een menigte bekogeld met stenen, waardoor ze sterft voor het oog van de camera. „Zolang wij hetzelfde doen als andere volken in het Midden-Oosten, zijn we geen haar beter. Waarom is het bij ons normaal dat een man een vrouw slaat? Ik weet dat het gebeurt. We moeten nu onszelf veranderen."

43:3 p 2 in Redding uit de duivelsval

Sinds ze in augustus 2014 ontvoerd werden, zijn bijna 2400 yezidi's uit het kalifaat ontsnapt. Aanvankelijk op eigen houtje en vaak met hulp van sympathieke burgers, maar al gauw dankzij vrijwilligers die vanuit Iraaks Koerdistan hun ontsnapping regelden.

43:6 p 3 in Redding uit de duivelsval

Veel yezidi-vrouwen in het kalifaat weten ondanks het feit dat mobiele telefoonnetwerken niet meer werken contact te leggen met familie in de veilige Koerdische regio van Irak. Zo krijgen ze het nummer van Abu Shuja, dat hij breed verspreid heeft. "Als ze ons vanuit een internetcafé bellen, spreken we af dat ze daar de volgende dag worden opgehaald."

43:7 p 3, 556 × 180 in Redding uit de duivelsval

Content

Abu Shuja vertelt dat hij zowel een actief netwerk in Irak heeft als in Syrië. "Soms ga ik zelf naar Syrië, met m'n eigen auto naar veilig Koerdisch gebied." De meeste bevrijde vrouwen haalt hij daar zelf op. "Maar soms hebben we problemen met het weer, de regen en modder. De wegen zijn dan te slecht."

Hoe zo'n bevrijding in z'n werk gaat, blijkt uit het verhaal van een meisje dat in Mosul vastzat. Ze wist zelf niet waar. "Ik zei: ga naar buiten en beschrijf het huis. Kwam ze terug: 'Het heeft twee verdiepingen met een rode deur. En er staat een generator voor onze deur.' Toen ik meer informatie vroeg, vertelde ze dat er een sesampastafabriek was op honderd meter van het huis."

Hij droeg haar op de volgende ochtend weer te bellen. "Ik belde de groep, dat ze vlak bij die fabriek moesten zoeken naar een huis met een rode deur en een generator. Twee uur later hadden ze het gevonden." Zijn ploeg kreeg de opdracht tussen tien en één op de uitkijk te staan om het meisje op te pikken. "Toen Daesh uit huis was, belde ze me. Ik zei: je hebt tot één uur de tijd om naar de fabriek te lopen."

43:8 p 3 in Redding uit de duivelsval

Voor alle betrokkenen zijn de risico's groot. Vrouwen die betrappt worden bij een ontsnappingspoging worden ernstig mishandeld en soms gevangengezet in wat neerkomt op een bordeel. Toch ondernemen sommige vrouwen wel drie of vier pogingen. "Dit een kwestie van leven of dood. Bij Daesh zijn ze al dood", aldus Abu Shuja.

45:12 p 4 in Yezidi-meisje van zeven is voor IS al prima slaaf

Voor IS zijn meisjes vanaf zeven jaar al geschikt voor seks. Hoeveel minderjarige meisjes in handen van de extremisten zijn gevallen, is onbekend. Maar op een geschat totaal van zo'n vijfduizend ontvoerde vrouwen moeten het er vele tientallen zijn.

Vrouwen die kans zagen hun dochttertjes bij zich te houden, moesten hard voor hen knokken. Zoals Hamdiya (34), die in Syrië een aantal keren werd doorverkocht aan mannen die uit waren op haar dochttertje Maklin van zeven.

Ze draagt losjes een hoofddoek over haar donkere haar; haar ogen liggen diep in haar smalle gezicht waaraan de ontberingen van negen maanden zijn af te lezen. Maklin

speelt met de rol toiletpapier die op tafel staat bij de hulporganisatie in Duhok, en doet alsof het gesprek haar niet interesseert.

"Ze zeiden dat Mohammed al getrouwd was met een meisje van zeven, dus het was oké." Hamdiya huilde en weigerde, bood zichzelf aan in haar dochters plaats en dreigde met zelfmoord. "Ze zeiden dat ze het recht hadden, en dat ik hen niet tegen zou kunnen houden." Hamdiya lijkt daar toch in geslaagd te zijn, hoewel schaamte de getuigenissen van veel vrouwen zoals zij kleurt, waardoor lang niet alle vragen worden beantwoord.

51:1 p 2 in Yezidi-leider_ strijder voor vrouwenrechten

De Iraakse yezidi-vrouw werd onder het bewind van Islamitische Staat als seksslaaf misbruikt. Nu vertelt ze de wereld over haar lot en dat van andere vrouwen in Irak.

VOLLEDIGE TEKST: Wees, verkrachtingslachtoffer, slaaf, vluchteling. Mensenrechtenadvocaat Amal Clooney schreef in het voorwoord van Nadia Murads huiveringwekkende biografie dat Murad alle etiketten die het leven haar heeft opgeplakt van zich af heeft weten te schudden. Eigenhandig plakte ze daar nieuwe etiketten op: overlever, yezidi-leider, strijder voor vrouwenrechten. En nu ook: winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede.

51:3 p 2 in Yezidi-leider_ strijder voor vrouwenrechten

Na een paar weken gevangenschap wist Murad te vluchten naar een vluchtelingenkamp in Duhok, Noord-Irak en van daaruit door naar Duitsland.

Sindsdien is ze wereldwijd het gezicht van de yezidi's in Irak. Vooral voor de vrouwen die als seksslaaf zijn misbruikt onder IS.

51:4 p 3 in Yezidi-leider_ strijder voor vrouwenrechten

Het Nobelcomité liet weten met de toekenning aan Murad en medelaureaat Mukwege stil te willen staan bij VNresolutie 1.820. Deze tien jaar geleden aangenomen resolutie merkt verkrachting expliciet aan als oorlogswapenen tactiek. Murad „is een getuige die kan vertellen over het misbruik van haar zelf en anderen", schrijft het Nobelcomité. Zij en Mukwege hielpen „op hun eigen manier om seksueel geweld in oorlogstijd zichtbaarder te maken, opdat de daders verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor hun daden.

53:2 p 2 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Het had weinig gescheeld of de intussen 19-jarige Parween Alhinto was er niet meer geweest. Na maandenlange verkrachtingen door steeds wisselende strijders van Islamitische Staat stond ze op het punt zelfmoord te plegen.

Sommige andere gevangen meisjes hadden dat al gedaan. „Via via kregen we een telefoon in handen", vertelt Parween, „Ik belde een neef en vertelde hem dat ik er een eind aan wilde maken. Doe dat absoluut niet, zei hij. In plaats daarvan heb ik toen met een vriendin een ontsnappingsplan gemaakt." Die ontsnapping, midden in de winter, lukte en zo kan ze ruim twee jaar later bij het Amsterdamse debatcentrum De Balie haar

verhaal doen aan deze krant. Parween hoort tot de yezidiminderheid uit het noorden van Irak, die een eigen godsdienst heeft, met zowel christelijke als islamitische elementen.

53:5 p 3 in _IS-strijders deden met me wat ze wilden_

Toen ze eenmaal ontsnapt was, stond Parween voor de keuze: haar vernederende ervaringen stilhouden of in de openbaarheid brengen? Ze besloot naar Baba Sheikh, leider van de yezidigemeenschap, te stappen. „Hij zei: je hoeft niet bang te zijn. Dat betekende een grote opluchting voor me. De pijn is daardoor iets verzacht.”

57:3 pp 2 – 3 in Yezidi verkocht als seksslaaf_ Terroristen IS houden duizenden vrouwen vast

De volgende extremist zorgde iets beter voor haar. Hij kocht zelfs een telefoon voor me. Daarmee belde ik mijn oom, die uiteindelijk met

Page 2 of 2 Yezidi verkocht als seksslaaf; Terroristen IS houden duizenden vrouwen vast behulp van anderen, die ik niet bij naam kan noemen, een Syriër in Raqqa heeft betaald om mij het land uit te smokkelen.

61:8 p 2 in Ontsnapt aan IS

Solin (niet haar echte naam) vindt het moeilijk te vertellen wat er is gebeurd. Afschuw en schaamte strijden om voorrang. Ze is een van de negen vrouwen en zeven mannen van wie bekend is dat ze uit de handen van IS zijn ontsnapt; vermoedelijk zijn er nog meer, en zijn die naar de veiligheid van de bergen gevlucht. Bij Amerikaanse aanvallen op IS-doelen zou een aantal vrouwen zijn bevrijd, anderen kwamen vrij toen goedwillende inwoners van Mosoel ze kochten en naar huis smokkelden.

61:9 p 3 in Ontsnapt aan IS

De volgende dag, toen de bewoners weg waren, werden ze gered. Twee mannen braken een deur open en hielpen de vrouwen ontsnappen, waarna ze de stad uit zijn gesmokkeld. Hoe dat zo kwam, wil Solin niet vertellen. Ze wil IS niet wijzer te maken, en maakt zich zorgen dat het haar metgezellin kan schaden, die er nog slechter aan toe is.

63:2 pp 2 – 3 in Vestigingsklimaat

Parween Alhinto behoort tot de drie- tot vierduizend yezidi-meisjes en vrouwen die in 2014 door IS werden ontvoerd, nadat hun woongebied in Noord-Irak onder de voet was gelopen. Ze werd naar Mosul overgebracht, om daar te dienen als 'genietmoment' voor IS-strijders. Na vier maanden en tien dagen wist ze te ontsnappen, maar haar vorige leven kreeg ze nooit meer terug. Niet alleen doordat ze haar ouders en broertje niet meer terugvond, of doordat haar tienjarige zusje nog altijd in handen is van IS, maar ook doordat de verkrachtingen haar getraumatiseerd hebben. Ze blijft in haar hoofd de beelden zien van de mannen die haar hebben misbruikt. Er zou, zei ze in Amsterdam, een behandelcentrum moeten komen in Noord-Irak voor meisjes zoals zij. Ze hoopte dat ons

Page 2 of 2 Vestigingsklimaat land daarbij zou helpen. En met die boodschap ging ze terug naar haar vluchtelingentent bij Sinjar, die ze deelt met zeven anderen. De Nederlandse staat kon opgelucht adem halen.

64:1 p 2 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

Ontsnapte vrouwen nemen eigen beslissingen. 'Een revolutie voor de gemeenschap.' De massale ontvoering van yezidi-vrouwen en -meisjes door de islamitische terreurgroep IS heeft naast de vele negatieve ook een aantal positieve effecten. Veel vrouwen die ontsnapten maakten een versneld emancipatieproces door, stelt psychiater Bayan Rasul vast, die veel van de vrouwen behandelde.

64:3 p 2 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

Het meest zichtbare voorbeeld is Nadia Murad, een 21-jarige die na drie maanden als seksslaaf te zijn misbruikt, uit IS-gebied wist te ontsnappen, en sindsdien de wereld rondreist om daarover te vertellen. Ze deed dat bij de Verenigde Naties en het Europees Parlement, en in tal van wereldhoofdsteden. Voor haar rol bij het aan de kaak stellen van de IS-misdaden is ze, met steun van de Iraakse regering, genomineerd voor de Nobelprijs voor de vrede.

64:4 p 2 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

Veel yezidi's leidden in de Iraakse provincie Sinjar tot de inval van IS in augustus 2014 een simpel boerenbestaan.

De meeste vrouwen waren ongeletterd of hadden alleen de lagere school bezocht. Ze waren vaak compleet afhankelijk van de mannen, die het geld verdienden en dus de beslissingen namen.

In de slavernij van IS werden ze op zichzelf teruggeworpen, stelt Bayan Rasul vast. Ze beseften dat ze zichzelf moesten zien te redden. Toen ze andere yezidi-vrouwen ontmoetten, bedachten ze samen ontsnappingsstrategieën. Ze wisten de hand te leggen op telefoons of legden via internet contact voor hulp.

"Ze verzamelden valium- en slaaptabletten. Medicijnen die ze voordien niet kenden, maar ze begrepen het gebruik ervan, omdat ze die zelf kregen toegediend als ze zich verzetten. Die deden ze bij de mannen in de thee, zodat die hen niet misbruikten, of als ze wilden ontsnappen. Ze leerden zo snel.

64:6 p 3 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

De vrijgekomen vrouwen helpen vanuit Koerdistan ook achterblijvers ontsnappen. Rasul was getuige hoe via Viber - een app vergelijkbaar met Skype - contact werd gelegd. "Ze maakten ontsnappingsplannen, tot in de details. Zo slim, en ze zijn analfabeet. Vervolgens droegen ze de mannen op: ga haar maar ophalen, op die exacte plek." Dat laatste was voordien ongehoord. "Vroeger had een vrouw weinig macht; ze had een traditionele rol, thuis, met de kinderen."

 64:20 p 3 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

Rasul stelt vast dat de meeste vrouwen in korte tijd enorm gegroeid zijn, en noemt nog een voorbeeld: "Ze reizen nu zonder broer of man naar Erbil, en zelfs naar het buitenland." Ook dat was ondenkbaar: in de conservatieve, eergevoelige samenleving van Sinjar zou dat geklets hebben opgeleverd.

 64:21 p 3 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

"Ook Nadia's ouders, die door IS zijn vermoord, hadden haar nooit de wereld laten intrekken. Het is een revolutie, met veel pijn, maar door de schokreactie bracht de ellende het licht." De invloed is groot, denk ze. "Als je terugkomt nadat je het zonder je ouders hebt overleefd, en je hebt geen familie meer om op terug te vallen, dan neem je je eigen beslissingen."

 64:23 p 3 in Yezidi-vrouwen emanciperen sneller na IS-slavernij

"Op den duur heeft het gevolgen voor de hele gemeenschap. Als je tegen andere yezidi-meisjes zegt dat ze naar Amerika moeten om het verhaal te vertellen, dan gaan ze onmiddellijk. Vroeger absoluut niet."

 65:2 p 2 in Yezidi-vrouwen smeken om bommen

Gevangen vrouwen hebben hun familieleden gevraagd de Amerikanen te verzoeken om IS-posities in de buurt van hun gevangenis te bombarderen. Waar in de eerste dagen na hun ontvoering veel vrouwen hoopten dat bommen een eind konden maken aan de verkrachtingen en hun schaamte, zien ze die nu juist als een manier om te overleven.

De vrouwen vertellen in de telefoongesprekken dat hun cipers tijdens eerdere bombardementen hun gevangenen in de steek lieten. Er is zelfs een geval bekend waarbij de vrouwen ook mochten vluchten.

 65:4 p 3 in Yezidi-vrouwen smeken om bommen

Voor de vrouwen die de oproep deden is het een kwestie van alles of niets. Liever dood, dan nog langer in handen van IS blijven, laten zij hun families weten.

 66:3 p 3 in Yezidi-vrouwen zitten klem in IS-enclave

Voordat vertrek, werd Daoud opgedragen om tegen niemand te zeggen dat ze yezidi is. "Ze zeiden dat we zouden worden vermoord of meegenomen naar Amerika als we vertelden dat we yezidi zijn." (De Amerikanen werken met de SDF samen.) Na aankomst bij de Syrische Koerden, waar iedereen gefouilleerd en ondervraagd werd, gaf Daoud toch haar echte naam, en niet de Arabische die IS haar gaf. Daarom werd ze naar Irak gebracht.

